

**T.C.
İSTANBUL GEDİK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

**OKUL ÖNCESİ ÇOCUKLARDA MOTOR BECERİ VE SOSYAL BECERİ
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Rabia Gamze ECEVİT

Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Tezli Yüksek Lisans Programı

HAZİRAN 2021

**T.C.
İSTANBUL GEDİK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

**OKUL ÖNCESİ ÇOCUKLARDA MOTOR BECERİ VE SOSYAL BECERİ
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Rabia Gamze ECEVİT
(181208005)**

Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Tezli Yüksek Lisans Programı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Mehmet ŞAHİN

HAZİRAN 2021

**T.C.
İSTANBUL GEDİK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ**

Yüksek Lisans Tez Onay Belgesi

Enstitümüz, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Tezli Yüksek Lisans Programı 181208005 numaralı öğrencisi Rabia Gamze ECEVİT'in "Okul Öncesi Çocuklarda Motor Beceri ve Sosyal Beceri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" adlı tez çalışması 03.06.2021 tarihinde yapılan tez savunma sınavında aşağıdaki jüri tarafından *Oy Birliğiyle* Yüksek Lisans tezi olarak *Kabul* edilmiştir.

Öğretim Üyesi Adı Soyadı

İmzası

1) Tez Danışmanı: Doç. Dr. Mehmet ŞAHİN

2) Jüri Üyesi: Dr. Öğr. Üyesi Ayla TAŞKIRAN

3) Jüri Üyesi: Dr. Öğr. Üyesi Faruk Salih ŞEKER

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Okul Öncesi Çocuklarda Motor Beceri Ve Sosyal Beceri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” adlı çalışmanın, proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla beyan ederim. (03/06/2021)

Rabia Gamze ECEVİT

ÖNSÖZ

Öncelikle “Okul Öncesi Çocuklarda Motor Beceri Ve Sosyal Beceri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” konulu araştırmamda danışmanlığımı yapan, sayın Doç. Dr. Mehmet ŞAHİN’e teşekkür ediyorum.

Üniversite hayatım boyunca rol modelim olan, bilgi ve birikimiyle ufkumu genişleten, desteğini her zaman hissettiğim ve çalışmamın temelini oluşturan sevgili Prof. Dr. Dilara ÖZER hocama katkılarından dolayı en içten ve sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Her konuda desteğini esirgemeyen, yardımcı olan ve bana yol gösteren çok değerli Prof. Dr. Mustafa Kamil ÖZER hocama saygı sevgilerimi sunar teşekkür ederim.

Üniversitenin bana kazandırmış olduğu, çok değerli arkadaşlıkları için ve çalışmamın veri toplama kısmında yardımlarını eksik etmedikleri için Onur KARAOĞLU ve Fırat TUNÇEL’e çok teşekkür ederim.

Hayatını benimle paylaşan, her konuda beni destekleyen ve yanımda olan, bana karşı inancını hiç kaybetmemiş en büyük motivasyon kaynağım sevgili Ali KARA’ya şimdi ve bundan sonraki her şey için teşekkür ediyorum.

Bana güvenen, beni destekleyen, üzerimde emeği olan ve başarılarımın temelini oluşturan herkese çok teşekkürler.

İlk öğretmenim, arkadaşım, beni yetiştiren CANIM ANNEME...

Haziran 2021

Rabia Gamze ECEVİT

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ÖNSÖZ	iv
İÇİNDEKİLER	v
KISALTMALAR	vii
ÇİZELGE LİSTESİ	viii
ŞEKİL LİSTESİ	ix
ÖZET	x
ABSTRACT	xi
1. GİRİŞ	1
1.1 Araştırmanın Amacı Ve Önemi	1
1.2 Problem Cümlesi	3
1.3 Hipotezler	3
1.4 Sınırlılıklar.....	3
1.5 Sayılıtlar	3
2. GENEL BİLGİLER	4
2.1 Gelişim	4
2.2 Gelişimle İlgili Temel Kavramlar	4
2.2.1 Büyüme	4
2.2.2 Olgunlaşma.....	5
2.2.3 Öğrenme	5
2.2.4 Hazır bulunuşluk.....	6
2.3 Motor Gelişim	6
2.4 Motor Gelişimi Etkileyen Faktörler	7
2.4.1 Doğum öncesi etkenler	7
2.4.2 Doğum sırası etkenler	8
2.4.3 Doğum sonrası etkenler	8
2.5 Motor Gelişim Alanları	9
2.6 Motor Gelişim Dönemleri	10
2.6.1 Refleksif hareketler dönemi.....	11
2.6.2 İlkel hareketler dönemi	11
2.6.3 Temel hareketler dönemi	11
2.6.3.1 Başlangıç evresi	13
2.6.3.2 İlk evresi.....	13
2.6.3.3 Olgunluk evresi	13
2.6.4 Özelleşmiş hareketler dönemi.....	14
2.7 Okul Öncesi Dönemde Motor Beceriler.....	15
2.7.1 Denge	16
2.7.2 Yakalama	16
2.7.3 Durarak uzun atlama.....	17
2.7.4 Tenis topu fırlatma.....	17
2.7.5 Koşu	18
2.7.6 Topa ayakla vurma	19

2.7.7 Sıçrama	19
2.7.8 Sekme	20
2.8 Fiziksel Uygunluk	20
2.8.1 Sağlıkla ilişkili fiziksel uygunluk	23
2.8.1.1 Beden kompozisyonu	23
2.9 Motor Beceri Ve Fiziksel Uygunluk Arasındaki İlişki.....	23
2.10 Sosyal Gelişim.....	25
2.11 Okul Öncesi Dönemde Sosyal Beceriler	26
2.12 Sosyal Becerilerin Sınıflandırılması.....	27
3. GEREÇ VE YÖNTEM	30
3.1 Araştırma Modeli	30
3.2 Evren Ve Örneklem.....	30
3.3 Veri Toplama Araçları.....	31
3.3.1 Boy.....	31
3.3.2 Ağırlık.....	32
3.3.3 Beden kütle indeksi.....	33
3.3.4 Kaba motor gelişim testi (TGMD-III)	34
3.3.5 Okul öncesi sosyal beceri değerlendirme ölçeği	43
3.4 Verilerin Toplanması.....	44
3.4.1 Demografik özellikler	46
3.4.2 Kaba motor hareket becerileri	47
3.4.3 Sosyal beceri	47
3.5 Verilerin Analizi	48
4. BULGULAR	49
5. TARTIŞMA	64
5.1 Okul Öncesi Çocukların Motor Beceri Ve Alt Boyutlarının Cinsiyetlerine Göre Karşılaştırılması.....	64
5.2 Okul Öncesi Çocukların Sosyal Beceri Ve Alt Boyutlarının Cinsiyetlerine Göre Karşılaştırılması.....	67
5.3 Okul Öncesi Çocukların Motor Beceri Ve Alt Boyutlarının Yaşlarına Göre Karşılaştırılması.....	69
5.4 Okul Öncesi Çocukların Sosyal Beceri Ve Alt Boyutlarının Yaşlarına Göre Karşılaştırılması.....	70
5.5 Okul Öncesi Çocukların Motor Beceri Ve Alt Boyutları, Sosyal Beceri Ve Alt Boyutlarının BKİ Göre Karşılaştırılması	71
5.6 Motor Beceriler Ve Sosyal Beceriler Arasındaki İlişki.....	72
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	74
6.1 Sonuç	74
6.2 Öneriler.....	75
KAYNAKLAR	78
EKLER.....	90
ÖZGEÇMİŞ.....	100

KISALTMALAR

BKI	: Beden Kütle İndeksi
FA	: Fiziksel Aktivite
MBY	: Motor Beceri Yeterliliği
NASPE	: Ulusal Beden Eğitimi Ve Spor Birliği
OSBED	: Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği
OSBEP	: Okul Öncesi Çocuklarda Sosyal Beceri Destek Projesi
PAGAC	: Fiziksel Aktivite Rehberleri Danışma Kurulu
TGMD	: Kaba Motor Gelişim Testi
THB	: Temel Hareket Becerileri

ÇİZELGE LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Çizelge 3. 1: Boy uzunluğu persentil değerleri (cm).....	31
Çizelge 3. 2: Vücut ağırlığı persentil değerleri (kg).....	33
Çizelge 3. 3: Beden kütle indeksi persentil değerleri	34
Çizelge 4. 1: Katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin betimsel istatistikler...	49
Çizelge 4. 2: Ölçek ve alt boyutlara ilişkin betimsel istatistikler	50
Çizelge 4. 3: Motor becerileri ölçeği ve alt boyutlarına ilişkin normal dağılım testi sonuçları	51
Çizelge 4. 4: Sosyal beceriler ölçeği ve alt boyutlarına ilişkin normallik testi ve güvenilirlik testi sonuçları.....	51
Çizelge 4. 5: Okul öncesi çocukların motor becerileri ve alt boyutlarının cinsiyetlerine göre karşılaştırılmasına yönelik bulgular.....	52
Çizelge 4. 6: Okul öncesi çocukların sosyal becerileri ve alt boyutlarının cinsiyetlerine göre karşılaştırılmasına yönelik bulgular.....	55
Çizelge 4. 7: Okul öncesi çocukların motor becerileri ve alt boyutlarının yaşlarına göre karşılaştırılmasına yönelik bulgular	56
Çizelge 4. 8: Okul öncesi çocukların sosyal becerileri ve alt boyutlarının yaşlarına göre karşılaştırılmasına yönelik bulgular	58
Çizelge 4. 9: Okul öncesi çocukların motor becerileri ve alt boyutlarının BKİ sınıf düzeylerine göre karşılaştırılmasına yönelik bulgular	58
Çizelge 4. 10: Okul öncesi çocukların sosyal becerileri ve alt boyutlarının BKİ sınıf düzeylerine göre karşılaştırılmasına yönelik bulgular	59
Çizelge 4. 11: Okul öncesi çocukların motor becerileri ile alt boyutlarının arasındaki ilişkiye yönelik bulgular	60
Çizelge 4. 12: Okul öncesi çocukların sosyal becerileri ile alt boyutlarının arasındaki ilişkiye yönelik bulgular	61
Çizelge 4. 13: Okul öncesi çocukların motor becerileri ve alt boyutları ile sosyal becerileri ve alt boyutlarının arasındaki ilişkiye yönelik bulgular	63

ŞEKİL LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Şekil 2. 1: Gallahue'nin Piramit Modeli.....	11
Şekil 3. 1: Koşma Becerisi	35
Şekil 3. 2: Galop Becerisi	36
Şekil 3. 3: Tek Ayakla Sıçrama Becerisi	37
Şekil 3. 4: Sekme Becerisi	37
Şekil 3. 5: Durarak Uzun Atlama Becerisi	38
Şekil 3. 6: Kayma Becerisi	38
Şekil 3. 7: Sabit Topa Çift Elle Vurma Becerisi.....	39
Şekil 3. 8: Tek El İle Sıçrayan Topa El Önü Vuruş Becerisi	39
Şekil 3. 9: Durarak Tek Elle Top Sürme Becerisi	40
Şekil 3. 10: Çift El Yakalama Becerisi	40
Şekil 3. 11: Duran Topa Ayakla Vurma Becerisi	41
Şekil 3. 12: Yukarıdan Top Atışı Becerisi.....	42
Şekil 3. 13: Aşağıdan Top Atışı Becerisi.....	42
Şekil 4. 1: Okul öncesi çocukların lokomotor becerilerinin cinsiyetlerine göre karşılaştırılmasına yönelik grafik	53
Şekil 4. 2: Okul öncesi çocukların top becerilerinin cinsiyetlerine göre karşılaştırılmasına yönelik grafik	54
Şekil 4. 3: Okul öncesi çocukların sosyal becerileri ve alt boyutlarının cinsiyetlerine göre karşılaştırılmasına yönelik grafik	55
Şekil 4. 4: Okul öncesi çocukların lokomotor becerilerinin yaşlarına göre karşılaştırılmasına yönelik grafik	57
Şekil 4. 5: Okul öncesi çocukların top becerilerinin yaşlarına göre karşılaştırılmasına yönelik grafik	57

OKUL ÖNCESİ ÇOCUKLARDA MOTOR BECERİ VE SOSYAL BECERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, okul öncesi çocukların motor beceri ve sosyal becerileri arasındaki ilişkinin yaş, cinsiyet ve beden kütle indeksine göre incelenmesidir. Çalışmaya 5-6 yaş çocuklarının eğitim aldıkları bir okul öncesi eğitim kurumundan, her bir yaş grubundan 40 kız, 40 erkek olmak üzere tipik gelişime sahip olan, fiziksel aktiviteye katılımda sağlık sorunu bulunmayan ve ebeveyn tarafından onam formu imzalanmış toplam 160 çocuk katılmıştır.

Katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin betimsel istatistikler için frekans ve yüzde analizi yapılmıştır. Ölçekler ve alt boyutlarının minimum, maksimum, ortalama ve standart sapma değerleri belirlenmiştir. TGMD-III ölçeği ve Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği için çarpıklık ve basıklık değerleri ve Shapiro-Wilk (Normal Uygunluk Testi) uygulanmıştır. Ayrıca Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeğinin geçerlilik-güvenilirlik analizi için Chronbach's alfa değerleri hesaplanmıştır. Cinsiyete ve yaşa göre karşılaştırılmalarda T-testi, BKI göre ise Kruskal-Wallis analizi uygulanmıştır. Motor beceri ve sosyal beceri arasındaki ilişkiye yönelik Pearson Korelasyon analizi yapılmıştır.

Araştırma sonucunda okul öncesi çocukların motor becerilerinin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği ($p<0,05$) saptanmıştır. Yaşa bağlı olarak da okul öncesi çocukların lokomotor becerileri ve toplam motor becerilerinin anlamlı bir farklılık gösterdiği ($p<0,01$) görülmüştür. Okul öncesi çocukların sosyal becerilerinin cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmüştür ($p<0,01$). Buna karşılık yaşlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği ($p>0,05$) tespit edilmiştir. Okul öncesi çocukların motor becerileri ve sosyal becerilerinin BKI sınıf düzeylerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği ($p>0,05$) saptanmıştır. Motor beceriler ve sosyal beceriler arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($p>0,05$).

Anahtar Kelimeler: *Motor Beceri, Motor Beceri Yeterliliği, Temel Hareket Becerileri, Sosyal Beceri*

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN MOTOR SKILL AND SOCIAL SKILL IN PRESCHOOL CHILDREN

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the relationship between motor skills and social skills of preschool children according to age, gender and body mass index. A total of 160 children, 40 girls and 40 boys from each age group, with typical development, no health problems in participating in physical activity, and a consent form signed by their parents, participated in the study.

Frequency and percentage analysis were performed for descriptive statistics on the demographic characteristics of the participants. The minimum, maximum, mean and standard deviation values of the scales and their sub-dimensions were determined. Skewness and kurtosis values and Shapiro-Wilk (Normal Fit Test) were applied for TGMD-III scale and Preschool Social Skills Assessment Scale. In addition, Chronbach's alpha values were calculated for the validity-reliability analysis of the Preschool Social Skills Assessment Scale.

As a result of the research, it was determined that the motor skills of preschool children showed a significant difference according to their gender ($p < 0.05$). Locomotor skills and total motor skills of preschool children showed a significant difference depending on age ($p < 0.01$). It was observed that there was a statistically significant difference in the social skills of preschool children according to their genders ($p < 0.01$). On the other hand, it was determined that there was no statistically significant difference according to their age ($p > 0.05$). It was determined that the motor skills and social skills of preschool children did not show a statistically significant difference according to their BMI grade levels ($p > 0.05$).

Keywords: *Motor Skill, Motor Skill Competence, Fundamental Movements Skills, Social Skill*

1. GİRİŞ

1.1 Araştırmanın Amacı Ve Önemi

Doğumdan itibaren çocuk çevresiyle motorsal ve algısal etkileşime başlar. Çocuğu harekete geçiren öğrenme arzusudur (Çamlıyer ve Çamlıyer, 2018). Motor gelişim alanı çocukların öğrenme kabiliyetlerini öne çıkaran alanlardan biri olarak görülmektedir. Çocuğun gelişimsel olarak tipik bir sıra izleyip izlemediği hakkında bize ipuçları sağlar. Bu durum çocuğun yapabilecekleri hakkında geri dönüt verirken beklentilerde de değişikliklere neden olabilir. Aileler ve öğretmenlerin çocukların motor gelişimlerdeki konumu oldukça önemlidir. Çünkü sürekli ve düzenli olarak katılım sağlanan aktiviteler çocuğun ileriki yaşantısında hareket örüntülerine yol açar. Fiziksel olarak zinde olan bir çocuğun ise hayatı boyunca daha aktif ve motor yeteneklerini geliştirmeye açık olma ihtimali yüksektir (Stodden ve ark., 2008). Bu alandaki bazı araştırmalar da motor yeterlilik ile fiziksel uygunluk arasındaki güçlü ve anlamlı ilişkiyi göstermektedir (Logan ve ark., 2011; Morano ve ark., 2011; Sigmundsson ve Haga, 2016).

Motor becerilerin gelişim zamanlaması için belli bir model olsa da, bu süreç farklı etkenlerden dolayı hızlanabilir veya sınırlanabilir. Motor gelişim, toplumsal cinsiyet rolleri, bağımsızlık, özerklik ve (motor gelişim üzerinde etkisi olan verilen ya da verilmeyen fırsatlar ile ilişkili olarak) kültürel beklentilerden etkilenir (Rogoff, 2003). Koşma, atlama ve zıplamaya benzeyen beceriler çocukların günlük yaşantılarında temel unsurlardır. Temel hareket becerilerin gelişimi daha çok tecrübeye dayalıdır. Beceri düzeyi gelişmiş veya etkin beceriler için çoklu yapılandırılmış veya yapılandırılmamış fırsatlarda gerekir. Buna karşın hareket ve deneme imkânlarının sunulmaması veya kısıtlanmış olması erken yaştaki bireylerde motor beceri performanslarını olumsuz yönde etkileyebilmektedir (Gallahue ve Ozmun, 2002).

Motor beceriler, çocukların bedenlerini ve öğrenme materyallerini kullanmalarına, dış çevre aktivitelerine ve oyun aktivitelerine katılmalarına kısaca tam anlamıyla

hareket etmelerine yardım eder ve çocukların özgüvenlerini yansıtan sosyal ve davranışsal sonuçlara da dâhil edilir (Skinner ve Piek, 2001). Fiziksel aktivitelere düzenli katılan çocukların üzerinde fiziksel, bilişsel ve psikolojik sosyal etki açısından olumlu etkiler gözlemlenmiştir (Çağlak 1999; Strong ve ark., 2005). Okul öncesi dönemde düzenli olarak hareket etme ve fiziksel aktivitelere katılım kemik, kas ve kardiyovasküler gelişimi açısından önem gösterdiği gibi, obezitenin engellenebilmesinde de önemlidir (Burrows, 2007; Eastman, 1997; Janz ve ark., 2004, Sääkslahti ve ark., 2004; Strickland, 2004; Trost ve ark., 2003).

Gelişen teknolojinin modern topluma kazandırdığı şeylerden birisi de in aktif olma durumu iken okul öncesi çocuklarda motor gelişim sorunu önem teşkil etmektedir. Bilim insanları hayatın bütün evrelerinde fiziksel aktivite düzeyinin takip edilmesi hususunda aynı fikirdedir (Certain, 2002; Fowler-Brown ve Kahwati, 2004; Fishman, 2001; Gordon-Larsen, 2004; Malina, 2001; Pate ve ark., 1996; Pate ve ark., 1999; Reilly ve ark., 2004). Temel hareket becerilerindeki yetersizlik çocuğun ileriki zamanlarda yeni hareket becerileri ile karşılaştığında güçlükler yaşamasına sebep olabilir. Özetle, çocukların sağlıklı hayat biçimi geliştirme isteklerini düşürebilir (Okely ve ark., 2001). Bu durumdaki çocuklar düşük benlik saygısı, sosyal yönden reddedilme korkusu, fiziksel uygunluğu azaltma gibi sosyal ve duygusal problemler açısından risk taşırlar (Piek ve ark., 2009; Kauner ve Roebbers, 2012; Lubans ve ark., 2010).

Bu zorlukların belirginleşmesi küçük yaşlarda başlar (Sullivan ve Mcgrath, 2003) ve seyrek yalıtım görür (Hill ve Barnett, 2011). Ruh sağlığı, akademik performans ve meslek seçimlerinde uzun vadeli tesirleri vardır (Losse ve ark., 1991; Hill ve Barnett, 2011). Temel hareket becerilerinin okul öncesi ve ilkokul yaşlarında geliştirilmesinin amaçlanmasının önemi bu yeteneklerin çoğunun 8 yaşa kadar gelişmesidir (Piek ve ark., 2012).

Bu sebeple, okul öncesi 5-6 yaşındaki çocukların sosyal beceri ve motor becerileri arasında bulunan ilişkilerin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu çalışmada uygulanacak testler ile grupları yaş, cinsiyet ve beden kütle indeksleri açısından araştırmak hedeflenmiştir. Bu araştırma, erken çocukluk döneminde sosyal beceri ve motor yeterlilik arasındaki ilişkiyi anlamamızı sağlayabilir. Böylece motor yeterlilik ve sosyal beceri kazandırmak için uygun stratejiler oluşturmak mümkün olabilir.

1.2 Problem Cümlesi

Okul öncesi çocukların motor beceri ve sosyal becerileri arasında bir ilişki var mıdır?

1.3 Hipotezler

Bu alandaki yapılmış araştırmalar doğrultusunda hipotezler oluşturulmuş ve aşağıda belirtilmiştir;

1. Hipotez: Lokomotor becerileri kız çocuklarının lehine daha anlamlıdır.
2. Hipotez: Top becerileri erkek çocukların lehine daha anlamlıdır.
3. Hipotez: Okul öncesi çocukların sosyal beceri düzeyleri kızların lehine daha anlamlıdır.
4. Hipotez: Okul öncesi çocukların motor beceri düzeylerinde yaşa göre anlamlı bir farklılık vardır.
5. Hipotez: Okul öncesi çocukların sosyal beceri düzeyleri arasında yaşa göre anlamlı bir farklılık yoktur.
6. Hipotez: BKİ ve motor beceriler arasında anlamlı bir farklılık vardır.
7. Hipotez: BKİ ve sosyal beceriler arasında anlamlı bir farklılık vardır.
8. Hipotez: Motor beceri ve sosyal beceriler arasında anlamlı bir ilişki vardır.

1.4 Sınırlılıklar

Bu çalışmaya ilişkin ortaya konan sınırlılıklar şu şekilde sıralanmıştır:

- 1) 2020-2021 eğitim öğretim yılında İstanbul Gaziosmanpaşa ilçesi Mustafa Yeşil İmam Hatip Ortaokulu ve Preveze İlkokulu Anasınıfı öğrencileri ile sınırlıdır.
- 2) Araştırma katılımcıları 5-6 yaş aralığında toplamda 160 çocuk ile sınırlıdır.
- 3) Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği (OSBED) öğretmen formu ile sınırlıdır.

1.5 Sayıtlar

Araştırmanın örneklemini oluşturan çocukların sosyal becerilerine ilişkin ölçek sorularını öğretmenlerin gerçeklere uygun bir şekilde yanıtladıkları varsayılmıştır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1 Gelişim

Bireyin gelişimi, embriyo döneminden yaşamının sonuna kadar devam eden süreç olarak nitelendirilmektedir. Bu süreçte bireyde düzenli ve sistemli değişimler görülür. Fakat her değişim gelişim olarak kabul görmez. Bu değişimlerin sıralı ve organize olması gerekir (İnanç ve ark., 2005).

Gallahue (2002)'ye göre gelişim, zamanla meydana gelen bireydeki fonksiyonel değişimlerdir. Diğer bir ifadeyle gelişim belli bir süre aralığında davranış ve hareketlerde gözlemlenebilen değişikliklerdir (Yalçın ve Akkuş, 2006). Muratlı (1997) ise gelişimi, nitelik ve nicelik bakımından belli bir seviyeye ulaşma olarak tanımlamıştır.

Gelişim önceden tahmin edilebilir bir sıralamayı takip eder ve içerisinde büyüme, olgunlaşma, öğrenme hazır bulunuşluk kavramlarını barındırır (Muratlı, 1997). Buna karşın bireyin gelişimi çevre ve kalıtsal özelliklerle de etkileşim içerisindedir. Fenotip ve genotip olarak adlandırılan unsurlar gelişime yön verebilir. İçinde bulunulan toplumsal koşul ve şartlar kişinin gelişimine kısıtlayıcı veya kolaylaştırıcı etki edebilirken, kalıtsal özellikler sosyal çevreye göre farklılıklar gösterebilir (Aydın, 2001).

Her sağlıklı bireyin yaşadığı bu sürecin aşamalarında genelde hızlanma ve yavaşlamalar görülerek süreç tamamlanır. Bu nedenle süreç içerisindeki değişimler bilinmeli ve dikkatle takip edilmelidir (Hasırcı ve ark., 2009).

2.2 Gelişimle İlgili Temel Kavramlar

2.2.1 Büyüme

Büyüme gelişmenin temel süreci olarak görülmekte, doku ve organlarda meydana gelen değişimler olarak nitelendirilmektedir (Koç, 2005). Gallahue (2002) büyümeyi, beden ve uzuvlarındaki olgunlaşmayla oluşan büyüklük artışı olarak tanımlamıştır.

Büyüme bireyin fiziksel yönü ile ilgilidir. Vücudun veya organların mevcut durumdan başka bir duruma geçişi sırasındaki değişimler olarak adlandırılabilir (Binbaşıoğlu, 1992). Buna örnek olarak boy uzaması, kilo artışı, beden ölçülerindeki değişimler verilebilir.

Büyüme gelişimde var olan değişiklik sürecinin temellerini atar. Düzenli ve dengeli beslenme ile olumsuz alışkanlıklardan kaçınarak büyüme bir sonraki gelişim aşamasına doğru uygun bir biçimde ilerler (Jersild, 1979).

2.2.2 Olgunlaşma

Olgunlaşma, türe ait davranışların zaman içinde ortaya çıkmasıdır (Koç, 2005) ve bir sonraki aşama için adım oluşturan değişiklikleri ifade eder. Diğer bir ifadeyle kişi kendisinden beklenen iş ve davranışları yapabilecek düzeyde gerekli fizyolojik yapıya ulaşmıştır (Altınkök, 2006). Olgunlaşma, nitel değişimlerdir ve bu değişimlerle kişi işlevlerini en iyi seviyede yapabilir (Gallahue, 2002).

Olgunlaşma, içsel süreçleri kapsar. Aile, çevre gibi dış etmenler bu sürece etki etmez fakat çevreden kaynaklı öğrenme tecrübeleri gelişimsel sürecin zamanına etki edebilir (Haibach ve ark., 2011). Öğrenme için olgunlaşma gereklidir. Olgunlaşma ile büyüyüp gelişen kaslar öğrenme ile artık bir sonraki gelişim aşaması için hazırdır.

2.2.3 Öğrenme

Öğrenme, literatüre bakıldığında tekrar veya yaşadığı tecrübeler sonucu davranışlarda ortaya çıkan kalıcı farklılıklar adlandırılabilir. Gelişim belli bir seviyeye kadar öğrenme olmadan ilerleyemez. Öğrenme olmadan gelişim belli bir seviyeye kadar ilerleyebilir. Kişiye yeni davranışlar kazandırılmak isteniyorsa çevresel etkenler tekrar ve denemelerle desteklenmelidir (Arı ve Tuğrul, 1996).

Öğrenme genel olarak aşağıdaki ölçütlere dayandırılır:

- Davranışlarda gözle görülür bir değişim gözlemlenmeli,
- Davranışlarda kalıcı bir değişim olmalı ve
- Davranış değişikliği çevre etkileşimi (deneyim ürünü) sonucu ortaya çıkmalıdır (Fidan ve Erden, 1994).

2.2.4 Hazır bulunuşluk

Yeni bir öğrenme deneyimi için kişinin fizyolojik, psikolojik ve çevresel şartlarının birleşimi ‘Hazır bulunuşluk’ olarak adlandırılabilir. Diğer bir söylemle bireyin olgunluk ve öğrenme durumunun yeni bir davranışı yapmaya hazır olmasıdır (Yıldırım, 2008). Çevresel deneyimler, olgunlaşma seviyesi, motivasyon, sağlık unsurları hazır bulunuşluğu etkileyen faktörler olarak sıralanabilir (Aydın, 2001). Öğrenmeye henüz hazır olmayan bir çocuğa yeni davranışlar öğretmek olumsuz sonuçlanacağı gibi çocukta güven problemi de yaratabilir (Koç, 2005).

Hazır bulunuşluk, fizyolojik olgunluğun dışında öğrenmenin gerçekleşebilmesi için düzenlenmiş çevresel etkenleri de kapsar. Bu durum kişinin öğrenmenin gerçekleşebilmesi için gereken beceri ve bilgiyi daha önceden kazanmış olması demektir (Özer ve Özer, 2019).

2.3 Motor Gelişim

Motor gelişim, bireyin hayatı boyunca motor gelişiminde ve motor davranışında ortaya çıkan motor görevin gereklilikleri, bireyin biyolojik yapısı ve çevre şartlarının birbiriyle etkileşiminden ötürü neden olduğu süregelen değişimdir (Gallahue, 2002). Başka bir ifadeyle motor gelişim, fiziksel olarak gelişime ve merkezi sinir sisteminin gelişimiyle beraber canlının isteğe bağlı hareketlilik edinmesidir. Özünde hareket becerilerinin kazanılmasını içerir.

Motor gelişim, bireyin vücut uzuvlarını kontrol etme yeteneğinin artmasıdır. Bu durum sinir ve kas mekanizmasının uyum içinde çalışmasıyla meydana gelir (Özdenk, 2007). Motor gelişim, farklı becerilerin eşgüdüm içinde çalışarak ileri seviye beceriler ürettiği bir sistem bütünüdür (Frost ve ark., 2001). Motor gelişimi Haywood ve Getchell (2005), yaşa bağlı olarak gelişen sürekli, sıralı değişimler olarak nitelendirmiştir.

Motor gelişim becerilerin kazanıldığı, dengelendiği ve azaldığı bir süreçtir ve büyüme, olgunlaşma, öğrenme, hazır bulunuşluk bu süreçte aktif olarak rol oynarlar. Hareketle ilgili davranış değişiklikleri nedeniyle motor gelişim kendisini ortaya koyar. Bu sebeple motor gelişimin gözlemlenmesinin amacı hareketlerin sıralı gözlemlenmesidir. Hareketin zamanı (biçim) veya ortaya konulan (performans) olarak da incelenebilir. Bu gelişimin nicel yönünü büyüme ve olgunlaşma, nitel yönünü ise

öğrenme ve hazır bulunuşluk oluşturmaktadır (Kalkavan, 1996). Özetle, eğer hareket, motor gelişim sürecine bir pencere açacaksa, o zaman bu süreci araştırmanın bir yolu, bütün hayatınca hareket becerilerinin sıralı gelişimini incelemektir (Gallahue ve ark., 2014).

Gallahue (2002), motor gelişimin yaş ile ilgili fakat yaşa bağlı olmadığını söylemiştir. Çevresel etmenlerin, yaşam stiline ve deneyimlerin motor gelişim üzerinde etkisi vardır. Bu sebeple okul öncesi çocukların aktivitelere katılarak temel becerileri uygulaması son derece önemlidir (Kim, 1999; Trawick-Smith, 2000).

Bu alandaki öncü araştırmalar Shirley (1931), Gessel ve Thompson (1934), Bayley (1935) ve Mc Graw (1935) tarafından yapılmıştır. Bahsi geçen araştırmacıların tarihe geçme sebepleri ise kuşkusuz motor gelişim sırasını çok iyi saptamalarıdır. Gelişim sürecinin sırası hakkında çocuklar üzerinde doğal gözlemler yaparak önemli bilgiler elde etmişlerdir. Bu bilgilere göre hareketlerin kazanılma sırası sabit ve evrenselken hareketlerin kazanılma yaşı farklılıklar gösterebilmektedir. Aynı zamanda bireysel farklılıklar da olabilmektedir (Özer ve Özer, 2019).

2.4 Motor Gelişimi Etkileyen Faktörler

Gelişim, kalıtsal ve çevresel etmenler tarafından hayatın üç döneminde de etkilenebilmektedir. Doğum öncesi dönemini sağlıklı olarak tamamlamış bebeğin doğum sırasında oluşabilecek bir travma veya doğum sonrası oluşabilecek kaza, zehirlenmelere maruz kalması gelişim sürecini aksatabilir. Bu nedenle motor gelişimde etkili olan etkenler doğum öncesi, doğum sırası ve doğum sonrası olarak kategorize edilebilir (Özer ve Özer, 2019).

2.4.1 Doğum öncesi etkenler

Doğum öncesi dönem gebeliğin ilk haftasından doğuma kadarki süreci kapsamaktadır. Bu süreçte kendi içinde plazma dönem (ilk üç hafta), embriyo dönem (ilk üç ay) ve fetal dönem (üç aydan doğuma kadar süreç) olarak adlandırılabilir. Hücresel bölünmenin çok fazla olduğu ve hücre sayısının arttığı embriyo dönemi gelişim açısından kritik dönem olarak nitelendirilebilir. Bu dönemde kötü alışkanlıkları bir veya daha çok organın büyümesini geri döndürülemez şekilde geciktirebilmektedir. Örneğin gebelikte fazla alkol kullanımında alkol plasentadan hemen geçip fetüste daha fazla süre kalacağı için kalp-damar ve merkezi sinir

sisteminde bozulmalar görülebilir. Bu durumda bebekte zihinsel, davranışsal ve fiziksel anomalilere rastlanır. Bir diğer etken olan annenin yaşı, döllenmeden embriyo oluşumuna, fetal büyüme ve gelişiminden, doğum süreci ve çocuğun bakımına kadar etki etmektedir. 20 yaş altı ve 35 yaş üstü gebeliklerde düşük, ölü doğum, doğum sırasındaki sorunlar yüzde olarak daha fazla görülmektedir (Özer ve Özer, 2019).

Doğum öncesi ve doğum sonrasında normal ve düzenli bir gelişim için ilk koşul sağlıklı bir genetiğe sahip olunmasıdır (Feldman, 2001). Çocuğun olgunlaşma ve büyüme hızının genlerle belirlenmesi kalıtımın beceri kazanımı için gerekli temeli oluşturduğunu göstermektedir. Bu sebeple motor becerilerin genetiğe dayalı vücut tarafından oluşturulması kalıtımı önemli bir faktör olarak düşündürür (Jersild, 1979; Sarı, 2001).

2.4.2 Doğum sırası etkenler

Yeni doğan bir bebek doğum travmasına karşı dirençli ve iyileşebilme gücüne sahip olmasına karşın herhangi bir karmaşıklık zarar görmesine sebep olabilir. Doğum sancısı ve doğumun temel komplikasyonları arasında oksijen yetersizliği ve bebeğin baş bölgesi üzerinde beklenmedik bir basınç sayılabilir (Özer ve Özer, 2019).

2.4.3 Doğum sonrası etkenler

Motor gelişim sürecinin çevresel ve fiziksel olarak birden fazla faktörden etkilenmektedir. Doğum sonrasında da bu süreci etkileyen bazı faktörler bulunur. Bunlar bağıllık, uyarıcı zenginliği veya yoksunluğu, anne-baba tutumları, cinsiyet olarak sıralanabilir. Çevresel faktörlerden uyarıcı zenginliği veya yoksunluğu doğum sonrası etmenler açısından oldukça önemlidir. İran'da Dennis tarafından yapılmış bir çalışmanın bulgularına göre çocukların motor gelişimlerinde yaşitlarına istinaden geride kaldığı ve yetersiz olduğu bulunmuştur. Çocukların yaşam kaliteleri incelendiğinde birçok uyarandan ve hareket fırsatından eksik oldukları, ilgi ve sevgiden uzak oldukları gözlemlenmiştir. Bu durum motor gelişimin sadece olgunluk düzeyi ile açıklanamayacağını bir örneğidir (Özer ve Özer, 2019).

Bir bebeğin ebeveynlerinden veya bakımından yükümlü farklı birisi ile kurduğu karşılıklı ve olumlu tatmin duygusuna bağlanma denilmektedir (Gander ve Gardiner, 2001). Doğumdan sonraki günler anne-bebek bağıllığı açısından kritik öneme

sahiptir. Erken doğum, düşük doğum ağırlığı, kuvöze alınma, yeni doğana ait problemler nedeniyle anne ve bebeğin erken ayrılmasının gelişimi üzerindeki etkileri olumsuzdur. Gelişme ve büyümede cinsiyetin rolü büyük etkindir, bu sebeple kız ve erkek çocuklarında farklılıklar göstermektedir. Örneğin erkek çocuklar doğumdan itibaren kız çocuklarına oranla daha iridirler. Bebekler üzerinde yapılmış bir araştırmada erkek bebeklerin hem ağırlık hem de ağırlık artışlarının fazla olmasına rağmen kızlar çocuklarında gelişmenin daha erken olduğu bilinmektedir. Doğum ağırlıkları aynı veya benzer yakınlıkta olan bebeklerde erkek çocukların kız çocuklarına göre kas ve sinir olgunlaşması daha az olgundur. Bu durum ise kız çocuklarının denge becerisinde erkek çocuklarına nazaran daha üstün olmalarını sağlamaktadır (Küçükkaya, 2000).

2.5 Motor Gelişim Alanları

Genellikle motor gelişimdeki hareket alanları kaba motor beceriler ve ince motor beceriler olmaz üzere iki geniş alanda ifade edilmektedir. Kaba motor beceriler büyük kas gruplarının kullanılarak yapıldığı hareketler iken, ince motor becerilerde küçük kas grupları kullanılır. Örneğin üst bacak kasının yardımıyla yapılan yürüme, koşma, kayma gibi hareketler kaba motor beceriler olarak sınıflandırılır (Payne ve Isaacs, 2008). El, parmak, ön kol kullanılarak yapılan resim çizme, raket tutma, enstrüman çalma gibi hareketler ise ince motor becerilerdir (Winnick, 2005).

Büyük kas gruplarının kullanıldığı kaba motor beceriler kendi içinde üç kategoride incelenmektedir (Özer ve Özer, 2019).

- *Lokomotor Hareketler*; mevcut bir yerden başka bir yere vücudun konumunu değiştirebilen yürüme, koşma, atlama, zıplama vb. hareketleri barındırır. Bu hareketlerin geliştirilmesi özelleşmiş spor hareketlerine de en iyi şekilde adapte edilir (Winnick, 2005).
- *Lokomotor Olmayan Hareketler*; beden konumu değişmeden yatay veya dikey konumda yapılan itmek, çekmek, dönmek ve eğilmek gibi hareketleri barındırır. Örneğin 1-2 yaşlarında beliren eğilerek yerden obje alma bir lokomotor olmayan hareket becerisidir (Özer ve Özer, 2019).
- *Denge*; sabit konumda belirli bir pozisyonun devam ettirilmesi hareketleridir. İlk denge hareketlerine oturabilme ve ayakta durabilme örnek verilebilir (Muratlı,1997).

Manipülatif beceriler olarak da tanımlanan ince motor beceriler ellerini, ayaklarını kullanabilme becerileri ve obje kontrol becerilerini de barındırır. Küçük kas becerilerinin gelişimi büyük kas becerilerinin gelişimini takip etmektedir. Bu süreç bir objeyi avuç içiyle kabaca tutmadan, baş ve işaret parmağıyla tutmaya doğru bir yol izler (Özer ve Özer, 2019). Obye kontrol becerilerine örnek olarak yakalama ve fırlatma becerileri verilebilir. Yakalama, bir objeyi havada eller ya da eller ve vücut ile birlikte durdurarak kontrol altına almayı tanımlar. Obye sadece eller ile yakalanıyorsa gelişmiş yakalama becerisi, vücut yardımıyla yakalanıyorsa gelişmemiş yakalama becerisi söz konusudur (Muratlı, 1997).

Gallahue (1982)'nin kuramına göre motor gelişim 4 dönemden oluşur ve her bir dönem bir diğerinin üzerine kurularak devam eder. Bu kurama göre ilk dönem Refleksif Hareketler dönemidir. Bu dönemi İlkel Hareketler dönemi izler. Sonrasında Temel Hareketler dönemi gelmektedir ve son dönem de Özelleşmiş Hareketler dönemi yer alır.

2.6 Motor Gelişim Dönemleri

Motor gelişimin dönemleri, kendisini temel olarak geçirilen süreç içinde hareket davranışındaki farklılıklarla gösterir. Bütün bireyler bu gelişim dönemlerin de her zaman farklılık gösteren ve çevrelerinde her gün karşılaşılabilecekleri zorluklarla baş edebilmek için nasıl kontrollü ve yeterli hareket edeceğini öğrendiği, ömrünün sonuna kadar geçen zamana dâhildir. Hareket davranışındaki gelişimsel farklılıklar gözlemlenebilir. Bu zaman diliminde (form) ve ürünlerdeki (performans) değişiklikleri gözlemleyerek yapılabilir. Motor gelişim sürecinin takip edilmesindeki ilk yol, yaşamı boyunca davranış ve hareket değişkenliklerinin incelenmesidir. Farklı bir ifadeyle bahsetmek gerekirse, motor gelişimi gösterdiği dilimde, insanların gözlem yapılabilen hareket davranışları yoluyla yeni bir "pencere" açılmış olur ve bu da bizlere motor süreci altında yatan ipuçlarını verir.

Özetle, eğer hareket, motor gelişim sürecine bir pencere açacaksa, o zaman bu süreci araştırmanın bir yolu, bütün yaşam sürecinde hareket becerilerinin gelişmesini incelemektir (Gallahue ve ark., 2014).

Şekil 2. 1: Gallahue'nin Piramit Modeli

Kaynak: Gallahue, (1982)

2.6.1 Refleksif hareketler dönemi

Fetüsün ilk hareketleri reflekse dayalıdır. Refleksler, motor gelişimin temel aşamalarına istem dışı, alt beyin tarafından kontrolü sağlanan hareketlerdir. Bebekler yakın çevresi hakkında ilk bilgilere refleksleri sonucunda sahip olur. Bebeklerin dokunma, ışık, ses ve basınç değişikliklerine tepkisi istem dışı hareket faaliyetini tetiklemektedir. Bu istem dışı hareketler, artan korteks gelişimi ile katlanır ve çocuk vücudunu ve dış dünyayı bu hareketler ile tanır (Gallahue ve ark., 2014).

2.6.2 İlkel hareketler dönemi

İstemli ve istemsiz tüm hareketlerin ilk halleri ilkel hareket evresi içinde ortaya çıkmaktadır. Doğumu itibari ile bebek 2 yaşına gelinceye dek sürmektedir. İlkel hareketler olgunlaşmayla belirlenip, tahmin edilebilen formları ile ayırt edilir ve bu esnada normal değişime direnç gösterebilmektedir. Bu yetenek oluşma oranının, çevresel, biyolojik ve eyleme özgü etkenlere bağlı olarak, kişiden kişiye değişim göstermektedir. Bebeğin ilkel hareketleri hayatta kalabilmek için gerekli olan olgunlaşmaya bağlı istemli ve istemsiz davranışların temel biçimlerini gösterir. Bunlar, baş, boyun, gövde gibi kontrolünü kapsayan denge hareketlerini; kavrama, uzanma ve bırakmayı içeren manipülatif hareketleri ve emekleme, sürünme, yürümeye benzer yer değiştirme hareketlerini kapsar (Gallahue ve ark., 2014).

2.6.3 Temel hareketler dönemi

Bireyin 2 ile 7 yaş aralarındaki süreç, kişinin temel becerileri edindiği zaman, bireyin temel becerileri kazandığı zaman dilimidir. Bu temel beceriler, koşabilme

becerisi, atlayabilme becerisi, sıçrayabilme becerisi, zıplama becerisi, yakalayabilme becerisi, fırlatabilme becerisi, topa ayak ile vurabilme becerisi gibi becerileri içerir. Bu beceriler, bütün çocuklarda olan ortak hususlar ve yaşayabilme için ihtiyaç duyulan beceriler olduğundan “Temel Beceriler” olarak adlandırılırlar (Gallahue, 1982; Wickstrom, 1977; Cratty, 1973; Kephart ve Godfrey, 1973).

Erken çocukluktaki temel hareketler becerileri, bebeklikteki ilkel hareketler döneminden daha fazla gelişmiştir. Motor gelişimin bu evresinde, okul öncesi çocukların aktif olarak vücutlarının hareket etme kabiliyetini keşfettikleri ve denedikleri bir sürece işaret etmektedir. Farklı konum değiştirme, denge ve manipülatif hareket zincirlerini hangi biçimde yapacaklarını, ilk olarak yalnız, daha sonra bir diğeriyle bağlantılı olarak öğrendikleri bir dönemdir. Temel hareket şemaları geliştiren çocuklar, çeşitli uyarıcılara temel motor kontrol ve motor yeterlilikle nasıl bir tepki vereceklerini öğrenmektedirler. Görevin taleplerindeki değişiklikleri kabul etme yeteneklerinin kanıtı olarak; kopuk seri ve sürekli hareketlerin performansında giderek artan bir kontrol kazanırlar. Temel hareket şemaları, basit gözlemlenebilir davranış şemalarıdır. Koşma ve zıplama gibi yer değiştirme etkinlikleri, yakalama ve fırlatma gibi nesne kontrol hareketler ve tek ayaküstünde durmak, denge tahtasında yürümek gibi denge hareketleri, erken çocukluk yıllarında gelişmesi beklenen temel hareketlere örnek verilebilir (Gallahue ve ark., 2014).

Temel hareket yeteneklerini geliştirebilen çocuklar, özelleşmiş yetenekleri geliştirebilmek ve bu yetenekleri hayatı boyunca rekreasyonel, oyun oynama, spor yapma ve dans etme gibi etkinliklerde kullanabileceklerdir. Okul öncesi ve ilkokulun başlangıç senelerinde ki temel ve özel hareket yeteneklerini öğrenme ve geliştirebilmedeki başarısız olma durumu, ilerideki senelerde yaşayacağı engellere sebep olmaktadır. Çocuklar bir etkinlik içerisindeki önemli hareket becerilerini öğrenemezlerse katıldıkları etkinliklerde başarısız olma gibi durumlar ile karşılaşabilirler (Özer ve Özer, 2019).

İlkokul dönemindeki çocukların temel hareket becerileri üzerinde yapılan araştırmalar (Hardy ve ark., 2009) ergenlik dönemindeki çocukların hareketsizliğine ilişkin ulusal bilgiler, erken çocukluk zamanında THB’lerdeki gecikmeler üzerindeki bilgileri aktarmaktadır (Stodden ve ark., 2008). Bu bilgiler de erken çocukluktaki THB öğretimini önemli kılmaktadır çünkü motor gelişim için okul öncesi dönemi

önemli bir zaman dilimidir. Bu dönemde beyin gelişimi sırasında gerekli olan süreçler; işlevsel aktiviteler ve oyun aracılığıyla fırsatları keşfederek ve vücut devinimlerini tecrübe ederek motor yetenekleri uygulamanın ayırıcı özelliklerini ortaya koyar (Gottlieb, 2001; Piek ve ark., 2012).

Ortak bir hatalı düşünce de çocukların THB'yi doğal olarak öğrenmesidir; Oysaki birçok sayıdaki kanıt, çoğu çocuğun becerilerde uzmanlık kazanmadığını bildirmektedir (Goodway ve Branta, 2003; Goodway ve ark., 2003; Hamilton ve ark., 1999; Langendorfer ve Robertson, 2002). THB'de gerekli olgunluğa erişememe ise ilerleyen senelerde motor yeterliliği olumlu etkilememektedir (Goodway ve Branta, 2003; Goodway ve ark., 2003; Williams ve ark., 1991).

Temel hareketlerin gelişimi üç evreye ayrılır. Bunlar, gelişimsel bir dizi izlemediği gibi her evreyi bir sonrakinden net çizgilerle bölmek olası değildir (Gallahue, 1982; Gökmen, 1995).

2.6.3.1 Başlangıç evresi

Bu evrede çocuklar, vücutlarının hareket kabiliyetlerini fark etmek ve bu kabiliyetleri deneyimlemek için gayret gösterirler. Hareketler esnasında vücut ya aşırı abartılı veyahut çok sınırlı şekilde kullanılır. Ritim duygusu ve eşgüdüm yetersizdir (Özer ve Özer, 2019).

2.6.3.2 İlk evresi

Bu evrede, çocuğun eylemleri daha kontrollü ve uyumludur çünkü ritmik eşgüdüm ve denetim gelişmiştir. Buna karşın, beden hareketlerinde abartı veya sınırlama mevcuttur. Üç-dört yaş çocuklarında bu evrenin niteliklerinin bulunduğu birçok hareket gözlemlenebilir (Özer ve Özer, 2019).

2.6.3.3 Olgunluk evresi

Bu evrede, çocuklar gelişmiş hareket dizinlerini daha uyumlu, kontrollü ve mekanik olarak etkili şekilde sergilerler. Beş-altı yaşındaki çocukların bu hareket şekillerine erişmiş olmaları gerekir. Motor yeterlilik, bireyin ince ve kaba motor hareketlerinin eşgüdümünü içeren farklı motor devinimleri yönetme kabiliyeti olarak açıklanabilir (Henderson ve Sugden, 1992).

Spor ve oyunlara katılım göstermenin yapı taşları motor beceri yeterliliğidir; THB programlarına erken çocukluk çağında yapılan yatırım önem teşkil eder. Çünkü bu yatırımla çocukların ileriki hayatlarında puberte ve yetişkinlik dönemlerinde oyun ve spora etkili bir biçimde katılım sağlamaları mümkündür ve bir defa öğrenilmiş beceriler yaşam boyu muhafaza edilir. Temel motor becerilerdeki yetersizlik, ilerideki spor faaliyetlerine çocuğun katılım sağlamasına engel olabilir (Butcher ve Eaton, 1989).

Bu yüzden THB'ler farklı fiziksel aktivitelerdeki başka hareket yetenekleriyle birleştirilip devamlı inceleştirilmelidir. Araştırmalar okul öncesi ve ilkököl zamanlarının yeni temel motor becerilerin başarılı biçimde öğrenildiği dönem olduğunu göstermektedir (Ulrich, 2000). Çünkü nörolojik bağlantılar bu yaşlarda hızlı bir şekilde gelişir, THB ve örüntüleri gelişime açıktır. Çocuklar zayıf performanstan utanç duymazlar ve yaşlıları tarafından küçümsenme veya yaralanma korkuları yoktur (Butcher ve Eaton, 1989).

Düzeltilici ve özgün bir öğretim kişinin temel hareket becerilerini dengeli şekilde geliştirmeyi mümkün kılar. Temel hareket becerilerinin gözlem yoluyla yorumlanması, öğretmenin egzersizler planlaması ve öğretim yöntemlerinden uygun olanların belirlenmesi çocukların olgun model gelişimi için destekleyici olacaktır (Gallahue, 1982; Gökmen, 1995).

Motor beceri yeterliliği, niteliksel olarak sürece dayalı ölçümlerle (bedenin konumu, hareket eden beden parçaları ve nasıl hareket sergilediği vb.) veya niceliksel olarak ürüne dayalı ölçümlerle (100 m koşu zamanı, top fırlatma mesafesi vb.) ölçülebilir (Williams ve Monsma, 2006).

2.6.4 Özelleşmiş hareketler dönemi

Özelleşmiş hareket becerileri, temel hareketler döneminden daha geniş ve kapsamlıdır. Bu süreçte, hareket; günlük yaşantımızda, spor yapma ve eğlenme gibi farklı devinimlerin oluşumunda aracı olur. Bu süreç, temel denge, konum değiştirme ve manipülasyon yeteneklerinin ilerleyen zamanlarda inceleşip birleştirildiği ve çok gayret gerektiren zamanlarda kullanımla ince ayrıntılandırıldığı bir evredir. Örnek olarak, zıplama ve atlamaya benzer temel hareketler bu evrede ip atlama (zıplama-adımlama-atlama) için kullanılmaktadır. O'keeffe (2001), motor gelişimin üç ayaklı kum saati modeli testinde, temel hareket becerileriyle spora özgün becerilerin

arasındaki ilişki üzerinde çalışmış olup araştırmasındaki verilerin sonucunda, ‘‘bu çalışmanın temel beceri ve spora özgün beceri evreleri arasındaki bağ ile ilgili olarak, Gallahue’nin kuramsal modeli ve öğrenme sürecini açıklayan dinamik sistemler kuramına deneysel kanıt niteliğindedir’’ sonucuna varmıştır (O’Keeffe, 2001). Farklı bir ifadeyle, temel hareket becerileri içinde bulunan hareket şemaları, sporla ilişkili becerilerin dayandığı şemalardır. Bu sebeple, temel becerilerdeki ustalaşma, özelleşmiş becerilerin öğrenilmesini daha basit hale getireceği sonucuna varılabilir (Gallahue ve ark., 2014).

2.7 Okul Öncesi Dönemde Motor Beceriler

3-5 yaşı kapsayan okul öncesi yaşları, yakalama, koşma, atma ve zıplama gibi temel motor becerilerde olgunluk kazanma yönünden ‘‘altın çağ’’ diye bilinir (Shenouda ve ark., 2011).

Gallahue (1982) tanımına göre, okul öncesi dönemde motor beceriler birtakım mühim hususlara sahiptir. Bu hususlar;

- Temel hareketler becerilerinin gelişiminde olgunlaşabilmeye kadar olan çevresel (tecrübe, idman, spor sahaları, çocuklar için oyun alanları, spor yapan kişilerin mevcudiyeti) ve kişisel (güdülenme, kabiliyet, istek) unsurlar çok önemlidir.
- Olgunlaşma dönemi, hareketlerin öğrenilme sıralamalarını, çevresel etkenler de hareket becerilerinin öğrenilme hızlarını ve seviyelerini belirlemektedir.
- Bu süreçte amaç temel becerilerin yeterli seviyede başarı göstermesidir. Temel hareket becerilerinin yeterli seviyede başarılı olmasının tek yolu ise, kişiye tecrübe ve pratik yapabilme imkânları sağlayacak çevre oluşturmaktır.
- Bu yaştaki çocuklar arasında hareket becerileri önemli olmaktadır. Çocukların başarılı hareketlerinin birbirleri ile kıyaslamaları ve övünmeleri sıkça görülür.
- Temel hareket becerilerinin öğrenilmesi kişinin sosyal gelişimi ve duygusal gelişimi üzerinde mühim bir etkidir.
- Temel hareket becerilerinin öğrenilmesinde hız, denge, güç, esneklik, dayanıklılık, çeviklik gibi unsurlar önemlidir.
- Bir beceri ilk olarak en eğitimsiz seviyede öğrenilmektedir, daha sonra ihtiyaç duyulan düzenlemeler yapılmaktadır. Tecrübe, yetişme ve olgunlaşmış kişilerin tesirleri ile kapasite gelişim göstermektedir.

Okul öncesi olan dönem içerisinde edinilen denge kabiliyeti, yakalayabilme, atlayabilme, fırlatabilme, koşma, topa ayak ile vurabilme, sıçrayabilme becerileri ve gelişmelerin genelleşmiş hususları şu şekillerde açıklanmaktadır;

2.7.1 Denge

Denge, belirli bir konumda ve gidişatı sürdürme olarak tanımlanabilir. İlk mühim denge biçimleri oturabilme ve ayakta durabilmedir. Dönmek, eğilmek, yukarıya doğru uzanmak, tek ayak üzerinde durabilmek, kişinin gösterdiği gelişime paralel olarak meydana gelen bir başka denge biçimleridir (Espenshade ve Eckert, 1980; Breckenridge ve Murphy, 1969). Denge yürümek, koşmak ve atlamak gibi beceri biçimlerinin öğrenilmesinde çok mühim bir etkidir (Lov, 1979). Denge, sinir sisteminin sağlık durumunu kontrol etmekte kullanılabilen bir yöntemdir. Aynı anda kas sistemi, odak kontrolü ve orta kulak aralarındaki bilgi alışverişine destekte bulunur (Deoroe, 1976; Clifton, 1978).

Okul öncesinde ki çocukların denge kabiliyetleri statik denge ve dinamik denge olarak iki farklı şekilde incelenmektedir. Statik denge, tek ayağının üstünde durabilme süreci ölçülerek incelenmektedir. Dinamik denge ise, denge tahtası veya çizilen bir çizgi üstünde yürüyebilme kabiliyetinin yorumlanması ile incelenmektedir (Deoreo, 1976; Clifton, 1978).

2.7.2 Yakalama

Yakalama, yalnız ellerimiz veya diğer organlarımızı kullanarak bize atılan veya havaya atılan bir nesneyi kontrol ederek tutabilmemiz durumudur. Nesnenin yalnızca ellerimiz ile kontrol altına alınması ‘‘ olgun yakalayabilme şekli ‘‘ ellerimiz ve diğer organlarımızı kullanarak yakalamamız da ‘‘ gelişmemiş hareket şekli ‘‘ olarak ifade edilmektedir (Wickstrom, 1977; Cratty, 1973; Kephart ve Godfrey, 1973).

Yakalayabilme öncesinde tecrübeler, yakalayabilme becerisinde önemli katkılar sağlamaktadır. Çocukların ilk yakalayabilme tecrübeleri, ayakları aralıklı açılmış şekilde oturarak kendisine doğru yuvarlanmakta olan topu ellerini kullanarak veya ayaklarını kullanarak müdahale edebilmeleridir. Bu eğitimsiz girişten sonra, zaman-mekân ilişkisinin edinilmesine paralel olarak top yakalayabilme becerisi gelişim göstermeye başlamıştır. Kişi oturur vaziyetten ayakta durabilme haline geçiş yaparak yuvarlanmakta olan veya sekmekte olan topu takip edebilmeyi, durdurabilmeyi ve

kontrol altına alabilmeyi öğrenmektedir. Ayağa kalkabilme faal bir katılma oluşturarak yakalayabilme becerisi başlamasında mühim bir başlangıç oluşturmaktadır. Bu kademedeki havada olan topu yakalayabilme evresine geçebilmek zor bir eylemdir. Kişi bu evrede ya top atılmadan evvel ya da top atıldıktan sonra yakalayabilme reaksiyonunda bulunmaktadır ve topu sadece zeminde kontrol edebilmektedir. Bu tepkiler, aynı anda ilerlemiş yakalayabilme biçiminin ilk evresinin oluştuğunu gösterir (Breckenridge ve Murphy, 1969; Espenchade ve Eckert, 1980).

2.7.3 Durarak uzun atlama

Yürüyebilme ve koşabilme becerisi edinildikten sonra, denge kabiliyetinin gelişim göstermesi ve kuvvetinin gelişmesiyle beraber atlayabilme becerisi öğrenilmektedir (Zaichowsky ve Martinek, 1980; Breckenridge ve Murphy, 1969).

Çocukların ilk atlayabilme biçimleri, bir ayağı yukarıya doğru kaldırarak ileriye doğru seri bir adım atmaktır. Fakat iki ile üç yaş seviyesinde, iki ayağını havaya kaldırarak atlayabilme becerisi oluşmaktadır. Bu yaşlarda, ayakları havaya kaldırmakta iken ve yere basmakta iken ayakların hareketinin birbirleri ile uyum göstermesi zorluk gösterir. Atlayabilme becerisi, çocuğun koşabilmeyi ve yürüyebilmeyi öğrenmiş olduğu zemine basma işinden olduğunca değişik olmasına karşın, çocuklar her zıplama tecrübesinde ayakların hareketini birbiri ile uyumlu şekle getirmeye uğraşırlar (Breckenridge ve Vinset, 1955).

2.7.4 Tenis topu fırlatma

Bir yaşından önceki çocukların birçoğu, fırlatabilme becerilerini ayırt edebilmekte ve sınırlandırılmış kaba fırlatma davranışı gösterirler. Genel olarak bir yaşına yaklaştıkça kısa mesafelere ufak nesnelere fırlatabilmektedirler (Gesell, 1940).

Guttridge (1939), iki ile üç yaş arasındaki çocukların fırlatabilme becerilerinin yetersiz oldukları ve fırlatabilme becerilerinin dört yaşına geldikten sonra gelişim gösterdiği belirtilmiştir. Beş ile altı yaş arasındaki çocukların birçoğunun, yeteri kadar iyi fırlatabilme becerisine sahip oldukları anlaşılmıştır. Bunlara rağmen, bütün yaşlarda ki çocukların fırlatma becerilerinde bazı farklar görülmektedir (Espenchade ve Eckert, 1980).

Araştırmalar, fırlatabilme becerisinin, farklı kültür, cinsiyet ve yaş kümelerinde farklar olduğunu göstermektedir. Kız çocuklarında bu performansın düşük seyir etmesi değişik fiziksel özelliklerde olduğu gibi önemli düzeyde tecrübe eksikliğinden de kaynaklanmaktadır. Toplu oyunlarda yeteri kadar tecrübesi olmayan çocuklar kendi yaş grupları arasında başarılı olamayabilir. Bu vaziyetler fırlatabilme becerisinin öğrenilmiş bir beceri olduğunu ifade etmektedir (Cratty, 1973; Zaichowsky ve Martinek, 1980).

2.7.5 Koşu

Koşmak, kişinin yürüyebilme becerisinin yeteri seviyeye gelmesinden sonra meydana gelen bir konumdan başka bir konuma ulaşma çeşitlerinden birisidir (Espenshade ve Eckert, 1980; Gallahue, 1982).

Kişinin koşması için tek ayağı üstünde bir destek almadan vücudunu yukarıya ve ileriye doğru hareket ettirebilecek kuvvete sahip olması gerekmektedir. Aynı anda, koşu anındaki seri hareket becerilerini kontrol edebilmek için denge ve koordinasyona ihtiyaç duymaktadır. Gesell'e göre bu beceriler 1.5 yaş civarlarında gelişim göstermeye başlamaktadır. Bu yaşlarda vücut ayaklardan destek almaktadır. Topukta ve ayakucunda durabilme becerisi ğrenilmemiştir. Bu sebepten ötürü ilk koşma şekli hızlanmış yürüyüşe benzemektedir ve normal koşu olarak kabul edilmemektedir. Fakat 2 yaşına geldiğinde en düşük seviyede başarılı olabilecek kadar koşmaktadırlar (Gesell, 1940; Gesell, 1954).

Bu boyut, Gesell'in "birbiri içine girme" tanımı ile açıklanabilir. Bu tanıma göre, en ilkel şekilde bir beceri öğrenildikten sonra birkaç düzeltme yapılabilir, tecrübeler olgunlaşmanın ve ebeveynlerin geri dönütleri ile daha da iyi hale getirilebilir. Bu süre zarfı, çocukluk çağından ergenlik çağına kadar sürmektedir (Burnett ve Jhonson, 1971; Gesell, 1940).

Birey ilk olarak yeni becerisinin ihtiyaç duyduğu kadar düz bir doğrultuda koşabilmeye başlamaktadır. Dnebilme ve durabilme becerisi zayıftır. 4 ve 5 yaşta başlamak, dönebilme, durabilme kontrol becerisinde gelişim gösterme ve koşma kuvvetinde artış görülmektedir (Espenshade ve Eckert, 1980; Gesell, 1940).

2.7.6 Topa ayakla vurma

İlk olarak topa ayak ile vurabilme, koşabilme becerisinin öğrenilmesinden sonra ortalama 2 yaş yakınlarında görülmektedir. Bu yaşlarda kişinin denge kurabilme, tek ayağı üstünde dengede iken öbür ayağı ile topa vurabilme şeklinde gelişim göstermiştir (Cratty, 1973; Kephart ve Godfrey, 1973).

Topa ilk olarak ayağı ile vurma denemelerinde, kişinin ayağının hareket açısı olduğunca dardır. Çocuk havada olan ayağını arkaya doğru çekmeden topa vurmaktadır. Denge kabiliyeti pekiyi gelişim sağlamadığından gücünü tam olarak gösteremez. Gelişmeye paralel şekilde, çocuğun dengesi ve gücü gelişim gösterdikçe topa vurabilme becerileri de gelişim göstermektedir (Gallahue, 1982; Breckenridge ve Murphy, 1969).

Diğer evrede ayağın hareket açısı daha geniştir. Ayak dizden itibaren arkaya doğru çekilir ve bu çekme işlemi kalçanın da harekete katılım göstermesiyle bu açı daha da genişler. Ayak kalçadan başlayarak arkaya doğru çekilirken, vücut öne doğru eğilmektedir. Son evrede ise ortalama 6 yaşlarında el ve ayak hareket biçimlerin zıtlık durumunun meydana gelmesi ile kollar denge durumunu sağlamak kullanılır. Vuran kuvvet son olarak açığı dengede tutabilmek için vücudu arkaya doğru çekmektedir (Gallahue, 1982; Breckenridge ve Murphy, 1969).

2.7.7 Sıçrama

Sıçrama, ayak ve bacaklar ile gövdemizi zeminden yükseltip indirmeyi içermektedir (Wickstrom, 1977). Sıçrayabilme becerisi atlayabilme becerisinden daha çok denge ve koordinasyon istemektedir. İlk olarak çift ayağın üstünde, daha sonra ise tek ayağın üstünde sıçrama becerisi öğrenilmektedir. Çift ayağın üstünde sıçrayabilme öğrenimi yaklaşık olarak 3 yaşlarında, tek ayağın üstünde sıçrayabilme öğrenimi de tahmini olarak 4 yaşlarında öğrenilmektedir (Gallahue, 1982; Cratty, 1973).

Yaşın ilerlemesi ile beraber, tek ayağın ve çift ayağın üstünde sıçrayabilme sayısı artmaktadır. Çocuklar öğrendikleri bu beceriyi bütün etkinliklerinde kullanır. Farklı açılarda sıçrayarak bu yeteneklerini çeşitlendirirler ve diğer kazanımları ile bir araya getirirler (Espanchade ve Eckert, 1980; Zaichowsky ve Martinek, 1980).

2.7.8 Sekme

Sekme becerisi, ritimli bir biçimde tek ayağımızın üstünde zıplama ve bir adım mesafesinde ilerleme aralığının düzenli şekilde birleşmesini kapsamaktadır. Bu öğrenimin temelinde, yürüyebilme ve koşabilme becerileri vardır (Gallahue, 1982; Wickstrom, 1977).

Sekme daha önemli denge kurabilme öğrenimine ihtiyaç duyduğundan okul öncesi yaşlarda en sonlarda öğrenilen bir yetenektir. Bu evrede çocuklar, çift ayağı üstünde zıplamakta zorlanmaktadır. Bu beceri 6 yaşlarında bir çocuk için daha başarılı geçmektedir. Aynı zamanda seyrek olarak 4 ile 5 yaş gurubundaki çocuklarında bu öğrenimi kazandığı gözlemlenmektedir. Literatürde, kız çocuklarının bu öğrenimi etkinliklerinde sıkça kullandıkları ve bu sebepten dolayı erkek çocuklarından daha başarılı oldukları belirtilmiştir (Cratty, 1973; Espenchade ve Eckert, 1980).

2.8 Fiziksel Uygunluk

Fiziksel uygunluk, çoğunlukla, bireyin doğasındaki ya da sonradan kazandığı fiziksel aktivite kapasitesini yansıtan kişisel özellikler olarak ifade edilir (Caspersen ve ark., 1985).

Kalp-solunum dayanıklılığı, kassal kuvvet ve kassal dayanıklılık, beden kompozisyonu ve esneklik sağlıkla ilişkili uygunluk bileşenleridir (Gallahue ve ark., 2014). Bu bileşenler şu an ve gelecekteki sağlık sonuçlarının fizyolojik ve fiziksel unsurlarıdır (Powell ve ark., 1989; Powell ve ark., 2011). Beceriye dayalı fiziksel uygunluk bileşenleri ise sürat, çeviklik, koordinasyon ve patlayıcı kuvvettir. Bu özellikler sağlık ve spor performansı yönünden değişik önemlere sahiptirler. Bu sebepler motor uygunluk ve sağlıkla ilgili fiziksel uygunluk olarak isimlendirilmiştir (Özer, 2015).

Günümüzdeki çocukların daha hareketsiz olduğu buna bağlı olarak fazla kilolu ve deri altı yağ oranlarının daha çok olduğu görülmektedir. Bunun nedenlerinden bazıları site yaşamının yanında oyun park ve bahçelerinin yetersizliği, kolay ulaşım, ebeveynlerin daha kolay kontrolden dolayı çocukları oyun için eve yönlendirmeleri, okul dönemi ders dışında kalan zamanların çoğunu çocukların bilgisayar, oyun konsolu, televizyon gibi eşyaların başında geçiriyor olmaları gelmektedir. Bu sedanter yaşama ek olarak ana öğünlerin abur cuburla veya fastfood gibi yiyeceklerle

geçştirilmesi ilerleyen dönemlerde kalp-damar rahatsızlıklar ve kansere yakalanma riskini arttıran bir etken olarak görülmektedir. Oysaki düzenli beslenme ve egzersiz programının birlikte uygulanması çoğu kalp hastalığı sıklığını azalttığı gibi bu hastalıkların ortaya çıkışlarını da geciktirdiği hususunda birçok çalışma mevcuttur (Özer ve Özer, 2019).

Hareketsizlik ve düzensiz beslenme yetişkin bireylerde obezite, kalp-damar rahatsızlıkları, diyabet, hipertansiyon gibi hastalıklara yakalanmayı arttırdığının genel olarak artık kabul görmesi sağlıklı hayat veya aktif yaşam terimlerinin popülaritesinin artmasına neden olmuştur. Özellikle sedanter yaşam ve düzensiz beslenme nedeniyle ortaya çıkan obezite, fiziksel sorun olmanın dışında psikolojik olarak da bir sorun olarak kabul görmektedir. Vücudunu beğenmeme, insanlardan olumsuz olarak farklılığı olduğunu düşünme çocuklarda güvensizlik, arkadaş edinememe, düşük benlik duygusu geliştirme gibi psikolojik sorunlara neden olabilmektedir. Bu yönden bakıldığında aktif hayat tarzının mutlu yaşamayı da içinde barındırdığı görülmektedir (Kalish,1996; Özer ve Özer, 2019).

Çocukluktan itibaren aktif hayat tarzının yararları fiziksel uygunluğun birçok sağlık sonucunu detaylı olarak kabul etmektedir (Anderssen ve ark., 2007; Janssen ve ark., 2010; Ortega ve ark., 2008; Strong ve ark., 2005; Tremblay ve ark., 2012). Aktif bir yaşam için kazanılması gereken alışkanlıkların temelini diğer alışkanlıklarda olduğu gibi çocukluk döneminde oluşturulduğu unutulmamalıdır (Özer ve Özer, 2019).

Amerika Ulusal Fiziksel Aktivite Rehberi (NASPE), 6 Şubat 2002'de erken yaşta çocuklara bebek koltuğu ve bebek arabasına benzeyen teçhizatlar kullanarak ile sınırlandırılmaları, motor gelişimlerinde ve bilişsel gelişimlerinde gecikme görüleceği düşüncesi ile erken yaşta çocuklar için fiziksel aktivite rehberi hazırlamıştır. Bu rehber ile beraber ebeveynlerin çocuklarını bebeklikten sonra fiziksel olarak etkin olmalarına yardımcı olmaları için amaçlanmıştır. Bu rehber, 0 ile 12 ay, 12 ile 36 ay ve 36 ile 60 ay aralarında olarak üç farklı gruba ayırmıştır. Ebeveynlere, bakıcılara ve öğretmenlere fiziksel aktivite şekillerini ve uygun alan hazırlamaları ile alakalı tavsiyeler içermektedir (NASPE, 2012).

Bu tavsiyelere göre;

- Okul öncesi çocuklar her gün en az 60 dakika yapılandırılmış fiziksel aktivite yapmalıdır.

- Okul öncesi çocuklar her gün en az 60 dakika - en fazla birkaç saat yapılandırılmamış fiziksel aktivite yapmalı ve uyku durumu hariç bir seferde 60 dakikadan fazla hareketsiz olmamalıdır.
- Okul öncesi eğitimciler gelecekteki motor beceri ve fiziksel aktivite için yapı taşı görevi görecek temel motor becerilerinde yetkinlik geliştirmeye teşvik edilmelidir.
- Okul öncesi çocuklar büyük kas aktiviteleri için önerilen, güvenlik standartlarını karşılayan veya aşan iç ve dış alanlara erişebilmelidir.
- Okul öncesi çocukların sağlığına ve iyiliğine özen gösteren bakıcılar ve ebeveynler, fiziksel aktivitenin önemini anlamaktan, yapılandırılmış ve yapılandırılmamış fiziksel aktivite için fırsatlar sağlayarak hareket becerilerini teşvik etmekten sorumludur.

Ayrıca, 2018 Fiziksel Aktivite Rehberleri Danışma Kurulu ilk defa erken yaştaki çocuklarda fiziksel aktivitenin sağlıkla ilgili yararlarını gösteren bir bilimsel rapor yayınlamıştır (PAGAC, 2018). Bu rapora göre;

- Güçlü deliller 3-17 yaş çocuklarında daha yüksek fiziksel aktivite miktarının beden ağırlığı ve yağlanmadaki aşırı artış riskinde azalma ile bütünleştiğini göstermektedir. Ayrıca düzenli fiziksel aktivite bu yaş grubunda kemik sağlığını geliştirmektedir. Bu bulgular erken yaşlarda sağlıklı aktif yaşam davranışlarını tesis etmenin önemine dikkat çekmektedir.
- Mevcut kanıtlar, 3-5 yaş arasında daha çok aktif olan çocukların daha sağlıklı ağırlık durumuna ve daha kuvvetli kemiklere sahip olduğunu göstermektedir.
- 6-17 yaşlarda fiziksel aktivite, bilişsel fonksiyonlarda, kas kuvvetinde, kalp solunum dayanıklılığında ve kemik sağlığında artışa neden olurken, ağırlık durumunda ve yağlanmada düşüş ve daha az depresyon belirtilerine yol açtığını göstermektedir.

Okul öncesi dönemdeki çocuklar 1-2 saat orta ile kuvvetli günlük fiziksel etkinliklere girmeleri için önerilen talimatların tersine (Tremblay ve ark., 2012), bulgular bu gruptaki bir hayli çocuğun daha aşağılarda bir etkinlik düzeyi göstermiş olduğunu belirtmektedir (Brown ve ark., 2009; Reilly, 2010; Tucker, 2008).

Motor yeterlilik, okul öncesinde olan çocuklarda fiziksel etkinliklere katılım ile artı yönde korelasyon göstermektedir (Cliff ve ark., 2009; Fisher ve ark., 2005; Williams

ve ark., 2008). Ayrıca, daha büyük yaştaki çocuklar ve ergenlik döneminde ki çocuklar arasında motor yetkinlik ile fiziksel uygunluk arasında bir bağlantı olduğu da bilinmektedir (Barnett ve ark., 2008; Gísladóttir ve ark., 2014; Haga, 2008; Hands ve Larkin, 2006).

Aralarında fark olan hareketleri iyi bilen ve kapsamlı bir motor repertuar listesine hâkim olan kişiler fiziksel olarak daha etkin olmaktadır ve neticede aktiflik düzeylerini arttırmaktadırlar (Barnett ve ark., 2008). Hatta fiziksel olarak formu yerinde olan çocuklar fiziksel olarak daha etkin olmaları ve motor olgunluklarını geliştirmeyi sürdürmeleri daha mümkündür (Stodden ve ark., 2008).

2.8.1 Sağlıkla ilişkili fiziksel uygunluk

2.8.1.1 Beden kompozisyonu

Beden ağırlığı, kişinin boyutlarının fazlalığına veya kütlesine bedel gelmektedir. Beden kompozisyonu kas, kemik ve yağ dokularının net ve değişiklik gösteren ölçülerdeki vücut ağırlığını göstermektedir (Baltacı, 2016). Bedende ki yağ dokusu gereğinden çok bulunduğu vakit bedene fazladan ağırlık olmaktadır ve kişilerin iş görme verimliliğini olumsuz yönde etkilemektedir (Gutin ve ark., 1992). Bu husus ile alakalı olarak çocuklar üzerinde yapılan araştırmalar incelendiğinde vücuttaki yağ oranının artması sağlık ve performans gibi unsurları olumsuz yönde etkilemektedir (Güler, 2003). Bilhassa fazla kilo ve obezlik çocukluk evrelerinde önemli bir halk sağlığı sorunları arasında görülmektedir (Ogden ve ark., 2008). Amerika’da yaşayan okul öncesindeki çocuklarda obezite oranları %22,8, okul dönemindeki çocuklarda %34,2 olduğu kaydedilirken (Ogden ve ark., 2014), Türkiye’de bu sayılar sırası ile %4 (Sibel ve ark., 2016) ve %7,5 olarak belirtilmekle (Savaşhan ve ark. 2015) beraber; okul öncesinde obez çocukların uygun akranlarına kıyasla 5 kat daha çok obez tehlikesi olduğu vurgulanmıştır (Nader ve ark., 2006). Bu sebeple kişilerin vücut kompozisyonunun ölçülmesi performans ve sağlık ile ilgili yeterliliklerin yorumlanmasında önemli olmaktadır (Güler, 2003).

2.9 Motor Beceri Ve Fiziksel Uygunluk Arasındaki İlişki

Motor beceriler genel olarak biliş çatısında toplansa da “motor” ifadesi, öğrenme için gereken fiziksel eylemleri gerçekleştirme, plan oluşturma ve detaylı bir biçimde

düşünme gerektirmesi sebebiyle aslında bilişi anlatır (Adolph, 2005; Willingham, 1998). Gelişimsel sistemlere benzer teorik temellerinde meydana gelmesi, motor gelişim de dâhil olması ile uygun gelişim ilerlemeleri üstünde fiziksel olarak aktif katılımın, tecrübe ve fonksiyonel aktivitenin mühim olduğunu vurgulamaktadır (Gottlieb 2001; Ulrich 2010).

Mckenzie ve ark., (2002) çocuklarda hareket becerilerinin yükseltilmesine müteakiben fiziksel etkinliklere isteklendirilmenin tedbir olduğunu belirtmektedir. Motor becerileri düzgün bir biçimde gelişim göstermiş olan çocukların, daha az gelişim gösteren motor becerilere sahip olanlardan daha çok etkin olarak, daha yoğun fiziksel etkinliklere katılım sağladıkları gözlemlenmektedir.

Okul öncesindeki çocukların gün boyunca en az 1 saatlik düzenlenmiş fiziksel etkinliklere katılım sağlamaları önerilmektedir (NASPE 2012). Fakat Beets ve ark., (2011) aracılığıyla yapılmış olan bir çalışma bir hayli okul öncesi öğrencinin bu rehber teklifini uygulayamadığını gün yüzüne çıkarmaktadır.

Araştırmacıların aracılığıyla sistemli gözlemlene araştırmalarında, motor beceri uygunluğu ve fiziksel aktivite arasında mühim bir bağ olduğunu gözlemlenmiştir. Bu bağ cinsiyet durumu, fiziksel aktivite sıklığı, motor beceri çeşidi ayrıca fiziksel aktivitenin yapılmış olduğu zaman (hafta sonu ve hafta içi) sebebiyle farklılık göstermeye meyilli oldukları belirtilmiştir (Holfelder ve Schott, 2014; Robinson ve ark., 2015; Logan ve ark., 2015; Figuero ve An, 2017; Jaakkola ve Washington, 2013).

Cliff ve ark., (2009) aracılığıyla yapılmış olan bir araştırmada MBY ve fiziksel aktivitenin aralarında olumlu yönde korelasyon çıkarken, aynı yaşlardaki erkek çocuklar ile kıyaslandıklarında üst düzeyde motor beceriye sahip olan 4 yaşındaki kızların FA'ya mühim seviyede daha seyrek vakit tükettiklerini belirtilmiştir (Williams ve ark., 2008). Bu daha yoğun Kaba Motor Katsayısı (GMQ) ve aynı süreçte daha az FA düzeyleri ile açıklanmaktadır.

Lopes ve ark., (2011) 6 ile 10 yaş aralığındaki bütün yaş grupları için erkek çocuklarının, daha güçlü FA seviyeleri ve motor koordinasyonda daha güçlü performans göstermiş olduklarını rapor etmektedir. Araştırmacılar aynı süreçte her iki cinsiyet grubu içinde yaşlarının yükselmesiyle beraber sürece bağlı motor

becerilerde sürece bağlı yetersiz skorlar, FA'da ise eğilim görülmeye yönelik bir düşüş olduğunu belirtmişlerdir.

Logan ve ark., (2011) aracılığıyla okul öncesindeki çocuklarda motor yeterlilik ve beden kütle indeksi (BKI) arasındaki ilişkiyi gözlemlemek amacı ile yapılmış olan bir araştırmada direkt bir bağ olduğu görülmektedir. Fazla kilolu veya obezite olarak da sınıflandırılan okul öncesi çocukların motor yeterlilik düzeylerinin, ideal kilosundakilerden ve daha aşağılardaki zayıf vücut ağırlığındaki yaşlılarından yetersiz olma ihtimali bulunabileceğini belirtmiştir (Henderson ve Sugden, 1992).

Morano ve ark., (2011) aracılığıyla fazla kilolu olan ve normal kilosunda olan okul öncesi çocukların kaba motor becerilerinin gözlemlendiği çalışmada veriler çocukluk obezitesinin kaba motor gelişim üstünde beklenen gelişime uygun olmadığını göstermiştir.

Sonuç olarak, fazla kilolu çocukların doğru vücut ağırlığı ve motor beceri gelişimine erişebilmeleri için fiziksel aktivite seviyeleri yoğunlaştırılmalı ve müdahalede bulunabilme programları uygulanması gerekmektedir.

2.10 Sosyal Gelişim

Kurallara uygun davranışlarda bulunma, toplumsal yaşamda kişilerin sonradan kazandığı bir yetenektir. Kişiler bu yeteneği çocukluk dönemindeki gelişimleri sırasında sosyalleşerek kazanırlar (Kuşin, 1999; Samur, 2011).

Bir çocuğun sosyal gelişimi doğumla birlikte başlar. Toplumsal beklentilere göre edinilmiş davranışlar ve topluma uyum süreci olarak adlandırılan sosyal gelişiminde çocuğun ilk sosyal çevresi ailesidir. Daha sonra sırasıyla arkadaşları ve diğer yetişkinlerle kurulan etkileşimler yer alır. Çocuğun kendisi ve toplumla uyum içinde olması sağlıklı bir sosyal gelişim göstergesidir. Bu uyumun oluşabilmesi çocuğun ilk yıllardaki gereksinimlerinin karşılanması, büyüldüğü ortam ve sosyal etkileşimler ile doğrudan orantılıdır. Bu dönemde uygulanacak koşullar ileriki yaşantıda kazanılacak kişisel özellikleri (bağımsızlık, girişimcilik vb.) olumlu yönde etkileyecektir (Arslan, 2016; Kılınç, 2016; Vural, 2006).

Anneyle kurulacak iletişim 0-1 yaş dönemi temel gereksinimi olan güvenlik gereksinimi giderecektir. Bu sebeple gülümseme, ağlama bebeğin ilk sosyal davranışlarıdır. Bebekler genellikle 15 aydan sonra nesnelere iletişim kurma,

varlığını hissettirme gibi gereksinimleri yoğun olarak yaşarlar ve bu evrede motor becerilerde de bir gelişme söz konusudur. Burada aileyle kurulan iletişimin kalitesi, çocuğun ileride akranlarıyla geliştireceği iletişimi büyük ölçüde etki eder. Okul öncesi dönemde akranlarla kurulan iletişim çocuğun çevreye uyum ve dış dünyayı algılama sürecine kolaylık sağlar (Aydın, 2001).

Elliott ve ark., (2001) çevresiyle olumlu ilişkileri olan çocukların anne-baba, arkadaş ve öğretmen tarafından sosyal yönden gelişmiş bulduklarını ve toplumda başarılı, uyumlu olarak tanımlandıklarını söylemişlerdir.

2.11 Okul Öncesi Dönemde Sosyal Beceriler

Beceri, bir amaç doğrultusunda tekrarlanan hareket ve hareketler bütünüdür. Sosyal beceriler, sosyal gerekliliklerin yerine getirilebilmesi için hedefe götüren ayırt edici yöntemlerdir. Bireyler arasındaki ilişkinin temelini sosyal beceriler oluşturur. Bu beceriler, ilişkilerde hâkimiyet, duygu yönetimi, yakınlık kurma, empati yapabilme, grup üyesi olma niteliklerini içerir ve akranlar tarafından çocuğun kabul edilme seviyesini arttırır (Wilson ve Sabee, 2003).

Sosyal beceriler, topluma uyum ve kişisel bağımsızlık kazanma sürecinde kazanılan davranışlar olarak tanımlanmaktadır. Bu becerilerde yetkinlik gösteren bireyler çevreleriyle kolayca etkileşim kurar, olumlu dönütler alır ve sosyal kabul görürler (Warger ve Rutherford, 1996).

Riggio'ya göre ise bu sosyal beceriler, genel zekânın anahtar kavramı sayılan sözel mantık yürütmeyi kapsaya öğrenilebilir özelliktir. Başka bir tanımda Gresham ve Elliott ise sosyal becerileri; başka insanlarla etkili iletişim kurma, kabul görmeyen olumsuz davranışlardan kaçınarak sosyal açıdan kabul edilen öğrenilmiş davranışlar bütünü olarak ifade etmişlerdir (akt. Palut, 2003).

Bacanlı (2008)'e göre de bu sosyal beceriler, kişinin diğer bireyler ile başarılı bir şekilde etkileşimde olmasını gerektiren davranışlardır.

Okul öncesi dönemde çocukların ilişkileri daha çok akranlarına odaklanır ve bu iletişimler çocuğun sosyal bir birey olmasında önemli etkilere sahiptir. Piaget'in kuramına göre okul öncesi çocukların sosyal-duygusal gelişimleri bilişsel gelişimleri ile doğrudan ilişkilidir ve bir ilerleme mevcuttur. Çocuklar beş veya altı yaşına geldiklerinde başkalarının bakış açılarına sahip olmaya başlarlar. Bir konuda kendi

bakış açılarından ziyade başkalarının da bakış açılarının önemli olduğunu bilirler. Benmerkezci bakış açısındaki azalma çocuğun akranlarıyla olan ilişkilerindeki deneyimlere bağlıdır. Okul öncesi dönemle birlikte akranlarla oyuna katılım artmaktadır. Oyun, sosyal becerilerde esnekliğin ve yaratıcılığın artmasını sağlamaktadır. Çocuklar oyunu dünyanın ilişkisel ve fiziksel karmaşıklığını algılamak için kullanırlar. Bir çocuğun arkadaş edinmesi, arkadaşlarıyla müzakere yöntemini öğrenmesi belirgin gelişimsel süreçlerden birisidir. Akranlarla olan ilişkinin kalitesi, çocuğun akranlarının bakış açısını dikkate alması ile ilişkilidir. Üç yaş ile birlikte akran ilişkilerinin önemi artar, çocuklar akranları ile iyi vakit geçirmek, onlar tarafından kabul görmek isterler. Bu durumda çocukların akran ilişkileri motivasyonlarında artış görülür. Bu motivasyon, bakış açısı alma, müzakere, paylaşma ve işbirliği becerilerinin gelişiminde önemlidir (Davies, 2011; Thomann ve Carter, 2008).

Campbell (1990)'a göre okul öncesi çocuklar, sıra bekleme, paylaşma, öfke kontrolü, empati kurma, rol alma, yardımlaşma, cinsiyetçi rolleri öğrenme, çatışma çözümü ve ahlak gelişimi için strateji kullanma gibi sosyal davranışları -ailesinde öğrendiklerine ek olarak- akranlarıyla kurduğu ilişkilerle geliştirebilir. Üç ile altı yaş arasında görülen paylaşma, teselli etme, yardımlaşma, öfkeyi kontrol etme gibi olumlu sosyal davranışları çocuklar anne babaları ve diğerleriyle olan ilişkilerinden öğrenirler. Olumlu sosyal davranışların geliştirilmesinde anne-babalar birincil önemli role sahiptirler. Bunun dışında yeni bilişsel beceriler, (bakış açısı alma vb.) okul ve aile ortamında kurallara uyma, akran gruplarında işbirliğine girme gibi davranışlarda olumlu sosyal davranış becerilerin gelişimine katkı sağlamaktadır (akt. Eisenberg ve ark., 2006).

2.12 Sosyal Becerilerin Sınıflandırılması

Sosyal becerilerin gruplandırılmasıyla alakalı Merrel ve Carderalle 1997 senesinde 17 araştırma incelemiş olup, sosyal becerileri beş alt boyutta gruplandırmışlardır (Akt. Eti, 2010). Akranlarla ilişki becerileri; arkadaşlarından yardım talep etme, arkadaşlarını takdir etme, gerektiğinde çevresindekilere yardımlaşma, arkadaşlarını oyuna davet etme, kolay arkadaşlık ilişkileri kurabilme, arkadaşlarıyla iletişim kurma vb. arkadaşlık ilişkilerini kapsayan beceriler olarak görünmektedir. Kendini kontrol edebilme becerileri; kurallara uymak, öfke kontrol durumu, ortaya bir problem

çıkıldığında sakin kalabilme, başkalarıyla orta yolu bulma ve eleştirilere açık olmaya benzer becerilerdir. Akademik becerilerde; talimatlara uyma, bireysel çalışabilme, boş vakitlerini değerlendirebilme ve gerektiğinde yardım talep etme gibi bireylerin yararlı sonuç almalarını sağlayan beceri unsurlarıdır. Uyum becerilerinde; talimatları takip edebilme, üstlendiği görevleri yerine getirebilme, kurallara uyum gösterme gibi başkalarının taleplerini ve isteklerini yerine getirmeye yönelik gösterdiği davranışlardır. Atılganlık becerileri ise; çevresindekileri oyuna davet, diğer kimselere kendini tanıtabilme ve konuşma teşebbüsünde bulunmaya benzer becerileri kapsamaktadır (Neslitürk, 2013).

Sosyal becerileri Riggio altı boyutta incelemiştir. Bu incelenen boyutlar şu şekildedir. Duyuşsal anlatımcılık (emotional expressivity), kişilerin kelime kullanmadan yani sözsüz iletişim becerileri, hissettikleri duygu ve düşünceleri iletme becerilerini; duyuşsal duyarlılık (emotional sensitivity), kendisi haricindeki kişilerin sözsüz ilettilerini alma, anlama ve yorumlama becerilerini; duyuşsal kontrol (emotional control) kişilerin sözsüz tepkilerini düzenleyebilme ve denetleyebilme becerilerini belirtmektedir. Sosyal anlatımcılık (social expressivity), bireylerin iletişim halinde oldukları kişilerle sosyal etkileşim kurma, etkileşim sürecinin içinde olabilme becerilerini; sosyal duyarlılık (social sensitivity), kişinin kendinden başka kişilerle alakalı olarak sözlü etkileşimlerini anlama, algılama, kavrama ve yorumlama becerilerini ve sosyal kontrol (social control), kişinin toplulukta kendi varlığını ortaya koyarak kendisini öne çıkarabilme becerilerini ifade etmektedir (Akt. Kiper, 2016).

Türkiye’de sosyal beceriyi topluma kazandırma amaçlı 36-72 aylık okul öncesi çocuklar için hazırlanan ‘Okul Öncesi Çocuklarda Sosyal Beceri Destek Projesi (OSBEP)’ dâhilinde sosyal beceri dört temel beceri başlığı altında incelenmiştir. Başlangıç becerileri; selamlaşabilme, tanışabilme, teşekkür edebilme ve özür dileyebilme gibi kazanımları içermektedir. Akademik destek becerileri; soru sorabilme ve yöneltme, yönergelere uymak, söz almak veya istemek, eleştiriye açık olabilmek gibi kazanımları içermektedir. Arkadaşlık becerileri; işbirliği içinde olmak, paylaşabilmek ve yardımlaşmak, takdir etmek, oyunu kuralları çerçevesinde oynamak gibi kazanımları içermektedir. Duygularını yönetebilme becerileri; içinde bulunduğu duyguları ifade edebilmek, isteklerini erteleyebilmek, kendi haklarını koruyabilmek, çözülecek olan sorunlara aldırış etmemek gibi kazanımlarını

içermektedir (Ömeroglu ve ark., 2014). Akkök (1999)'a göre sosyal beceriler altı gruba ayrılmıştır. Bu beceriler, İlişkileri başlatma ve sürdürme becerisi; gruba veya çevresi ile görevlerini yürütebilme becerileri; duygulara yönelik beceriler; zarar verici davranışlarla başa çıkmaya yönelik, içinde bulunduğu stres durumları ile başa çıkma becerileri; Plan yapabilme ve problem çözebilme becerileridir (Akt. Ceylan, 2009).

Bu alan yazında bahsedildiği gibi sosyal becerilerin sınıflandırmaları hem ortak hem de farklı yönleri içermektedir. Sosyal beceriler, genelde farklı kişilerin gözlemlenmesiyle kazanılmakta ve tüm yaş gruplarının birbirinden farklı sosyal becerilere ihtiyaç duyduğu öngörülmektedir. Sosyal becerilerin duygularını kontrol altında tutabilme, akran ilişkileri, akademik beceriler ve grup içerisindeki becerilerin bu araştırmacılar tarafından ortak kabul edildiği fakat sözel olan ve sözel olmayan beceriler şeklinde de gruplara ayrılarak birbirinden farklı sınıflandırılmalarında olabildiği görülmüştür.

3. GEREÇ VE YÖNTEM

3.1 Araştırma Modeli

Bu araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden Betimsel Araştırma Yöntemi ve İlişkisel Araştırma Yöntemi, okul öncesi çocukların motor beceri ve sosyal beceri arasındaki ilişkiyi incelemek adına kullanılmıştır.

Betimsel araştırma, araştırılan mevzunun var olan durumu ile ilgili hipotezler test etmek için ya da sorularına yanıt bulabilmek için veriler toplamaya ihtiyaç duyulan araştırmalardır. İlişkisel Araştırma, iki veya daha çok değişkenin aralarındaki bağlantının rastgele bir biçimde bu değişken faktörlere müdahalede bulunmadan incelenen ve yorumlanan araştırmalardır (Akgün ve ark., 2008).

3.2 Evren Ve Örneklem

Araştırmanın evrenini İstanbul ilinde öğrenim gören okul öncesi çocukları oluşturmaktadır. Örneklem grubunu İstanbul ili Gaziosmanpaşa ilçesi Mustafa Yeşil İmam Hatip Ortaokulu ve Preveze İlkokulu Ana Sınıfı'nda öğrenim gören 5-6 yaş çocukları oluşturmaktadır. Her bir yaş grubundan 42 kız, 42 erkek olmak üzere toplam 168 katılımcı gönüllü olarak araştırmaya dâhil olmuştur.

Araştırma katılımcıları belirlenirken Amaçlı Örnekleme Yöntemi kullanılmıştır. Amaçlı Örnekleme Yöntemi, ayrıntılı bir araştırma yapabilmek için araştırmanın amaç ve hedef doğrultusunda veri bakımından verimli durumlardan yararlanılmasıdır (Akgün ve ark., 2008). Örneklem büyüklüğü hesabı için G-power 3.1.9.4 programında güç analizi uygulanmıştır. $\alpha= 0.05$ güç $(1-\beta)= 0.80$ olarak alınmıştır. Her grupta 40 kişiye karar kılınmıştır.

Tipik gelişime sahip olan, fiziksel aktiviteye katılımı sağlığı sorunu bulunmayan ve ebeveyn tarafından onam formu imzalanan çocuklar araştırmaya dâhil edilmiştir. Bu kriterleri karşılayamayan 8 katılımcıdan 5'i hafif otizm 3'ü ise hafif zihinsel engelli olduğu ve normal gelişim göstermedikleri gerekçesiyle araştırmadan çıkarılmıştır.

3.3 Veri Toplama Araçları

Araştırmada demografik özellik kapsamında çocukların boy ve ağırlık ölçümleri yapılmış ve Beden Kütle İndeksleri hesaplanmıştır. Veri toplama aracı olarak; TGMD-III (Ulrich, 2017) testi ve Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği (Ömeroğlu ve ark., 2012) kullanılmıştır.

Aşağıda araştırmada kullanılacak testler ayrı başlıklar halinde açıklanmıştır.

3.3.1 Boy

Araştırmaya katılan katılımcıların boylarının ölçümü, 0.1 cm hassaslık derecesine sahip olan Star markasına ait mezura ile ölçülmüştür. Ölçüm işlemi sırasında katılımcıların, baş çevresinde ve ayaklarının çevresinde ölçümlerin sonuçlarına etki edebilecek herhangi bir neşene veya kıyafet olmadığına önem verilmiştir. Yapılan ölçümler yalnızca çıplak ayak ile halinde alınmıştır. Yapılan ölçüm esnasında katılımcıların vücudunun dik bir pozisyonda olmasına önem verilmiştir. Ölçüm sonucunda elde edilen veriler, bilgi formunda santimetre cinsinden olarak belirtilmektedir. Elde edilen bulgular Neyzi ve ark., (2008) aracılığıyla geliştirilmiş olan Boy Uzunluğu Percentil Değerleri grafiği ile yorumlanmıştır. Bahsi geçen grafiğe göre 3 percentil altı kısa, 3-89 percentil arası normal, 90-96 percentil arası uzun, 97 ve üzeri percentil çok uzun olarak nitelenmektedir. Aşağıda yer alan Çizelge 3.1'de erkek ve kız çocukların Boy Uzunluğu Percentil Değerleri verilmektedir.

Çizelge 3. 1: Boy uzunluğu percentil değerleri (cm)

Erkek							Kız							
3	10	25	50	75	90	97	Yaş	3	10	25	50	75	90	97
45.9	47.2	48.5	50.0	51.5	52.9	54.2	Doğum	45.3	46.6	47.9	49.4	50.8	52.1	53.4
56.2	57.8	59.5	61.3	63.2	64.8	66.4	3 ay	55.3	56.8	58.2	59.9	61.5	63.0	64.5
62.8	64.5	66.2	68.0	69.9	71.6	73.2	6 ay	61.6	63.1	64.7	66.4	68.2	69.7	71.3
67.4	69.1	70.9	72.8	74.7	76.4	78.1	9 ay	66.0	67.7	69.3	71.2	73.0	74.6	76.3
70.8	72.7	74.7	76.9	79.1	81.1	83.0	12 ay	69.7	71.4	73.2	75.1	77.1	78.8	80.5
73.8	75.8	77.9	80.2	82.5	84.5	86.6	15 ay	72.8	74.6	76.5	78.5	80.6	82.4	84.2
76.4	78.5	80.7	83.1	85.5	87.7	89.8	18 ay	75.5	77.4	79.3	81.5	83.7	85.6	87.6
81.0	83.3	85.6	88.2	90.8	93.2	95.5	2 yaş	80.1	82.3	84.4	86.8	89.2	91.4	93.5
85.3	87.6	90.0	92.6	95.3	97.6	100.0	2.5 yaş	84.0	86.3	88.6	91.2	93.8	96.1	98.4
89.3	91.7	94.1	96.8	99.4	101.8	104.2	3 yaş	87.8	90.2	92.7	95.4	98.1	100.6	103.0
92.8	95.2	97.7	100.5	103.2	105.7	108.2	3.5 yaş	91.1	93.6	96.2	99.0	101.9	104.5	107.0
96.0	98.6	101.1	104.0	106.9	109.5	112.0	4 yaş	94.3	96.9	99.6	102.5	105.5	108.1	110.7
99.0	101.7	104.3	107.3	110.3	113.0	115.6	4.5 yaş	97.4	100.1	102.8	105.9	108.9	111.6	114.3
101.8	104.5	107.3	110.4	113.5	116.2	119.0	5 yaş	100.4	103.2	105.9	109.1	112.2	114.9	117.7
104.5	107.3	110.1	113.3	116.4	119.3	122.1	5.5 yaş	103.6	106.3	109.0	112.1	115.3	118.3	121.2
107.1	110.0	112.9	116.1	119.3	122.2	125.1	6 yaş	106.2	109.0	111.9	115.1	118.4	121.3	124.1
112.1	115.1	118.2	121.5	124.9	128.0	131.0	7 yaş	111.6	114.6	117.7	121.1	124.4	127.5	130.5

Çizelge 3. 1: (Devam) Boy uzunluğu persentil değerleri (cm)

116.9	120.0	123.3	126.9	130.5	133.7	136.9	8 yaş	116.7	119.9	123.1	126.7	130.3	133.5	136.7
121.6	124.9	128.3	132.1	135.9	139.3	142.7	9 yaş	121.3	124.7	128.2	132.1	136.0	139.5	142.9
126.4	130.0	133.6	137.6	141.6	145.2	148.7	10 yaş	125.8	129.6	133.5	137.9	142.2	146.1	150.0
131.7	135.5	139.4	143.8	148.1	152.0	155.9	11 yaş	132.5	136.6	140.8	145.4	150.1	154.2	158.3
137.0	141.3	145.7	150.6	155.4	159.8	164.1	12 yaş	141.1	144.9	148.8	153.1	157.4	161.2	165.1
142.8	147.6	152.4	157.7	163.1	167.9	172.6	13 yaş	146.6	150.2	153.8	157.8	161.8	165.5	169.0
150.3	155.0	159.7	164.9	170.1	174.8	179.5	14 yaş	149.3	152.8	156.4	160.4	164.3	167.9	171.4
156.9	161.2	165.5	170.3	175.1	179.4	183.7	15 yaş	150.7	154.2	157.8	161.7	165.7	169.3	172.8
160.9	164.9	168.9	173.4	177.9	181.9	185.9	16 yaş	151.3	154.8	158.4	162.4	166.3	169.9	173.4
163.0	166.8	170.7	175.0	179.3	183.2	187.1	17 yaş	151.7	155.2	158.8	162.7	166.7	170.3	173.8
164.5	168.2	172.0	176.2	180.4	184.2	187.9	18 yaş	152.0	155.6	159.1	163.1	167.1	170.7	174.2

Kaynak: Neyzi ve ark., (2008)

3.3.2 Ağırlık

Araştırmaya katılan katılımcıların vücut ağırlıkları, 0.1 kg hassaslık derecesine sahip olan Sports marka olan elektronik tartı ile ölçülmüştür. Ölçüm esnasında araştırmaya katılan katılımcıların herhangi bir ayakkabı ve çorap olmadan çıplak ayak ile ağırlıkları ölçülüp bilgi formlarına yazılmıştır. Elde edilen sonuçlar Neyzi ve ark., (2008) tarafından geliştirilmiş olan Vücut Ağırlığı Persentil Değerleri grafiği ile yorumlanmıştır. Bahsi geçen grafiğe göre 3 persentil altında zayıf, 3-89 persentil arası normal, 90-96 persentil arası kilolu, 97 ve üzeri persentil aşırı kilolu olarak tanımlanmaktadır. Aşağıda yer alan Çizelge 3.2’de erkek ve kız çocukların Vücut Ağırlıklarının Persentil Değerleri verilmektedir.

Çizelge 3. 2: Vücut ağırlığı persentil değerleri (kg)

Erkek							Kız							
3	10	25	50	75	90	97	Yaş	3	10	25	50	75	90	97
2.58	2.85	3.13	3.43	3.73	4.00	4.27	Doğum	2.52	2.76	3.01	3.29	3.58	3.84	4.10
4.75	5.26	5.79	6.38	6.99	7.54	8.10	3 ay	4.48	4.90	5.33	5.82	6.32	6.78	7.24
6.21	6.79	7.41	8.12	8.85	9.54	10.25	6 ay	5.94	6.38	6.85	7.43	8.06	8.68	9.34
7.27	7.87	8.51	9.26	10.06	10.81	11.58	9 ay	6.85	7.34	7.89	8.55	9.29	10.02	10.82
7.96	8.61	9.32	10.16	11.05	11.92	12.82	12 ay	7.52	8.06	8.66	9.39	10.20	11.00	11.87
8.61	9.28	10.01	10.89	11.83	12.75	13.72	15 ay	8.09	8.67	9.31	10.10	10.96	11.81	12.73
9.13	9.82	10.58	11.49	12.48	13.46	14.49	18 ay	8.57	9.19	9.87	10.71	11.63	12.55	13.54
10.12	10.85	11.66	12.66	13.76	14.86	16.05	2 yaş	9.49	10.20	10.99	11.94	12.99	14.03	15.15
11.06	11.84	12.71	13.80	15.04	16.29	17.69	2.5 yaş	10.35	11.17	12.06	13.12	14.25	15.33	16.47
11.81	12.65	13.61	14.83	16.24	17.71	19.39	3 yaş	11.19	12.09	13.05	14.18	15.37	16.51	17.68
12.6	13.5	14.6	15.9	17.4	18.9	20.6	3.5 yaş	11.9	12.8	13.9	15.1	16.5	17.8	19.3
13.3	14.3	15.4	16.8	18.5	20.1	22.0	4 yaş	12.7	13.7	14.8	16.1	17.7	19.2	20.8
14.0	15.0	16.2	17.7	19.5	21.3	23.3	4.5 yaş	13.5	14.5	15.8	17.3	19.0	20.7	22.5
14.7	15.8	17.0	18.6	20.5	22.4	24.6	5 yaş	14.2	15.4	16.7	18.4	20.3	22.2	24.3
15.4	16.5	17.9	19.6	21.6	23.6	26.0	5.5 yaş	14.9	16.2	17.7	19.5	21.6	23.7	26.1
16.2	17.4	18.9	20.7	22.8	25.1	27.7	6 yaş	15.7	17.0	18.6	20.6	22.9	25.3	27.9
18.1	19.5	21.1	23.2	25.8	28.5	31.6	7 yaş	17.2	18.7	20.6	22.9	25.7	28.6	31.9
19.9	21.5	23.4	25.9	28.9	32.2	36.1	8 yaş	18.9	20.8	22.9	25.7	28.9	32.4	36.5
21.7	23.6	25.8	28.8	32.4	36.4	41.3	9 yaş	20.9	23.1	25.6	28.9	32.8	37.0	41.8
23.6	25.9	28.6	32.2	36.7	41.6	47.8	10 yaş	23.0	25.6	28.7	32.6	37.3	42.3	48.0
26.6	29.6	33.1	37.8	43.6	50.0	57.8	11 yaş	26.4	29.6	33.4	38.2	43.7	49.5	55.9
29.9	33.8	38.4	44.3	51.3	58.7	67.1	12 yaş	32.0	35.8	39.9	45.1	50.9	56.8	63.1
33.4	38.0	43.2	49.8	57.3	64.9	73.3	13 yaş	37.4	41.1	45.1	50.0	55.5	60.8	66.6
39.1	44.0	49.4	56.2	63.9	71.6	80.1	14 yaş	41.6	45.0	48.8	53.3	58.3	63.2	68.5
45.3	50.1	55.4	62.1	69.7	77.4	85.9	15 yaş	44.0	47.3	50.9	55.3	60.1	64.8	69.8
49.9	54.5	59.7	66.2	73.6	81.2	89.6	16 yaş	45.3	48.5	52.0	56.3	61.0	65.7	70.7
53.2	57.8	62.8	69.2	76.5	84.0	92.4	17 yaş	46.2	49.4	52.9	57.2	61.8	66.4	71.4
56.1	60.5	65.5	71.8	79.0	86.4	94.7	18 yaş	47.3	50.5	53.9	58.1	62.2	67.3	72.2

Kaynak: Neyzi ve ark., (2008)

3.3.3 Beden kütle indeksi

Obezite durumunun değerlendirilmesinde ise en pratik olarak kullanılan formül beden kütle indeksi olmaktadır (Alikaşifoğlu ve Yordam, 2000). Yöntemler arasında en çok bunun kullanılması vücut yağ ve yüzdesinin etkili bir belirleyici, kolay ve doğrudan uygulanmasıdır (Güler ve ark., 2009).

Yetişkin kişilerde ise beden kütle indeksi değerlendirilmesi oldukça pratik bir orandır, fakat çocuklarda yaş ile beraber değişkenlik gösterebildiğinden daha dikkatli olunmalıdır (Köksal, 2008). Beden Kütle İndeksinin hesaplanmasında $BKI = \frac{\text{Ağırlık (kg)}}{\text{Boy uzunluğu (m)}^2}$ formülü kullanılmaktadır. Yaşa göre BKI Neyzi ve ark. (2008) tarafından geliştirilen Beden Kütle İndeksi Persentil Değerleri grafiği ile değerlendirilmiştir. Bu grafiğe göre 5 persentil altı zayıf, 5-84 persentil normal, 85-94 persentil kilolu, 95 ve üzeri persentil obez olarak tanımlanmıştır. Aşağıda (Çizelge 3.3) erkek ve kız çocukların Beden Kütle İndeksi Persentil Değerleri verilmiştir.

Çizelge 3. 3: Beden kütle indeksi persentil değerleri

Erkek							Kız							
5	15	25	50	75	85	95	Yaş	5	15	25	50	75	85	95
11.4	12.2	12.7	13.7	14.6	15.2	16.1	Doğum	11.4	12.2	12.6	13.5	14.4	14.9	15.8
14.4	15.3	15.8	16.9	18.0	18.6	19.7	3 ay	13.9	14.8	15.3	16.3	17.3	17.9	18.9
15.0	15.9	16.5	17.5	18.6	19.2	20.3	6 ay	14.7	15.4	15.9	16.9	18.0	18.6	19.7
15.1	16.0	16.5	17.5	18.6	19.3	20.4	9 ay	14.8	15.5	16.0	17.0	18.0	18.6	19.8
14.9	15.7	16.2	17.2	18.3	18.9	20.0	12 ay	14.6	15.3	15.7	16.6	17.7	18.2	19.4
14.7	15.5	16.0	17.0	18.0	18.6	19.7	15 ay	14.5	15.1	15.6	16.4	17.4	18.0	19.1
14.5	15.3	15.7	16.7	17.7	18.3	19.3	18 ay	14.2	14.9	15.3	16.2	17.1	17.7	18.8
14.3	15.0	15.4	16.3	17.3	17.9	19.0	2yaş	14.0	14.6	15.1	15.9	16.9	17.4	18.5
14.2	14.8	15.3	16.2	17.2	17.7	18.8	2.5yaş	13.9	14.6	15.0	15.8	16.7	17.3	18.3
13.9	14.6	15.0	15.9	17.0	17.6	18.7	3 yaş	13.8	14.4	14.8	15.5	16.4	17.0	17.9
13.8	14.5	14.9	15.8	16.8	17.4	18.5	3.5 yaş	13.7	14.3	14.7	15.5	16.4	17.0	18.0
13.7	14.4	14.8	15.7	16.7	17.3	18.4	4 yaş	13.6	14.2	14.6	15.4	16.4	17.0	18.1
13.6	14.2	14.7	15.6	16.6	17.2	18.4	4.5 yaş	13.5	14.2	14.6	15.4	16.5	17.1	18.2
13.5	14.2	14.6	15.5	16.5	17.1	18.3	5 yaş	13.4	14.1	14.5	15.4	16.5	17.2	18.5
13.4	14.1	14.5	15.4	16.5	17.1	18.4	5.5 yaş	13.4	14.0	14.5	15.5	16.6	17.3	18.8
13.4	14.1	14.5	15.4	16.5	17.2	18.5	6 yaş	13.3	14.0	14.5	15.5	16.7	17.5	19.1
13.6	14.3	14.7	15.7	16.9	17.6	19.1	7 yaş	13.3	14.0	14.5	15.6	16.9	17.8	19.7
13.8	14.5	15.0	16.1	17.4	18.2	19.9	8 yaş	13.4	14.2	14.7	15.9	17.4	18.4	20.4
14.0	14.8	15.3	16.5	18.0	19.0	21.0	9 yaş	13.6	14.5	15.1	16.4	18.1	19.2	21.5
14.1	15.1	15.7	17.1	18.9	20.1	22.5	10 yaş	13.9	14.9	15.6	17.1	19.0	20.2	22.6
14.6	15.8	16.5	18.2	20.4	21.7	24.5	11 yaş	14.5	15.6	16.4	18.0	20.0	21.3	23.8
15.2	16.5	17.4	19.3	21.7	23.1	26.0	12 yaş	15.3	16.5	17.3	19.0	21.1	22.3	24.8
15.6	17.0	18.0	19.9	22.3	23.7	26.5	13 yaş	16.3	17.5	18.3	19.9	21.9	23.1	25.4
16.4	17.7	18.6	20.5	22.8	24.2	27.0	14 yaş	17.1	18.3	19.0	20.6	22.5	23.6	25.8
17.2	18.5	19.4	21.2	23.4	24.8	27.6	15 yaş	17.7	18.8	19.5	21.0	22.8	23.9	26.0
18.0	19.3	20.1	21.9	24.1	25.4	28.2	16 yaş	18.1	19.1	19.8	21.2	23.0	24.0	26.1
18.7	19.9	20.7	22.5	24.7	26.1	28.8	17 yaş	18.5	19.5	20.1	21.5	23.1	24.2	26.2
19.2	20.5	21.3	23.1	25.2	26.6	29.4	18 yaş	19.0	19.9	20.5	21.8	23.3	24.3	26.1

Kaynak: Neyzi ve ark., (2008)

3.3.4 Kaba motor gelişim testi (TGMD-III)

3 ile 10 yaş arası çocukların motor performanslarını değerlendirmek için Ulrich (2017) tarafından geliştirilmiştir. TGMD, 3-10 yaş arası çocuklara ait THB'yi; her bir becerinin yetkin desenini gösteren belirli niteliksel ölçütlere dayanarak ölçer. Bu test lokomotor ve top becerileri olmak üzere iki başlıktan oluşmuştur (Ulrich, 2000; Goodway ve Branta, 2003; Goodway ve ark., 2003).

Ulrich (1985) tarafından Amerika Birleşik Devletlerinde yayınlanan bu test yeniden incelenerek TGMD-2 olarak düzenlemiştir (Ulrich, 2000). Bu test tekrar incelenmiş ve güncel haliyle TGMD-3 olarak yayınlanmıştır (Ulrich, 2017).

Webster ve Ulrich (2017) tarafından TGMD-III'ün geçerlik ve güvenilirlik çalışması ortalama yaşı ($X=6.33 \pm 2.09$) olan % 52.5' i erkek 807 çocuk üzerinde gerçekleştirilmiş, güvenilirliği yaşla ilişkili olarak orta ila büyük derecelerde olmak üzere, lokomotor becerilerle ($r = 0,39$) karşılaştırıldığında top becerilerinde ($r = 0,47$) daha yüksek bulunmuştur. İç tutarlılık her yaş grubunda çok yüksek bulunmuş

ve tüm ırk / etnik gruplar ve her iki cinsiyet için de aynı şekilde yüksek kalmıştır. Test-tekrar test güvenilirliği, lokomotor (ICC = 0.97), top becerileri (ICC = 0.95) ve toplam TGMD-3 (ICC = 0.97) için yüksek değerler elde edilmiştir. Ön sonuçlar, TGMD-III'ün yeni normların kullanımı ve veri toplanması için güven sağlayan yüksek geçerlilik ve güvenilirlik seviyelerine sahip olduğunu göstermektedir (Ulrich, 2017).

TGMD-III Testi, lokomotor ve top becerileri olmak üzere iki alt teste ayrılmıştır. Locomotor becerileri ölçmek için, koşma, galop, tek ayakla sıçrama, sekme, durarak uzun atlama ve kayma olmak üzere 6 adet testten yararlanılmıştır. Top becerilerini ölçmek için ise, sabit bir topa çift elle vurma, tek el ile sıçrayan topa el önü vuruş, durarak tek elle top sürme, çift el yakalama, duran topa ayakla vurma, yukarıdan top atışı ve aşağıdan top atışı olmak üzere 8 adet testten yararlanılmıştır.

Koşma: Aralarında 15 metre mesafe bulunan iki koni yerleştirilir. Çocuğa “Başla” komutu verildikten sonra bir koniden diğerine koşabileceği kadar hızlı koşması beklenir. Performans kriterleri:

- Kollar, bacakların zıttı yönde hareket eder, dirsekler bükülüdür.
- Her iki ayağında yerden kesildiği kısa bir periyot vardır.
- Ayakucu veya topuk ile yere kısa süreli temas olmalıdır (Düztaban şeklinde koşu olmamalıdır).
- Yere temas etmeyen bacak kalçaya yakın olacak şekilde 90 derece bükülü olmalıdır.

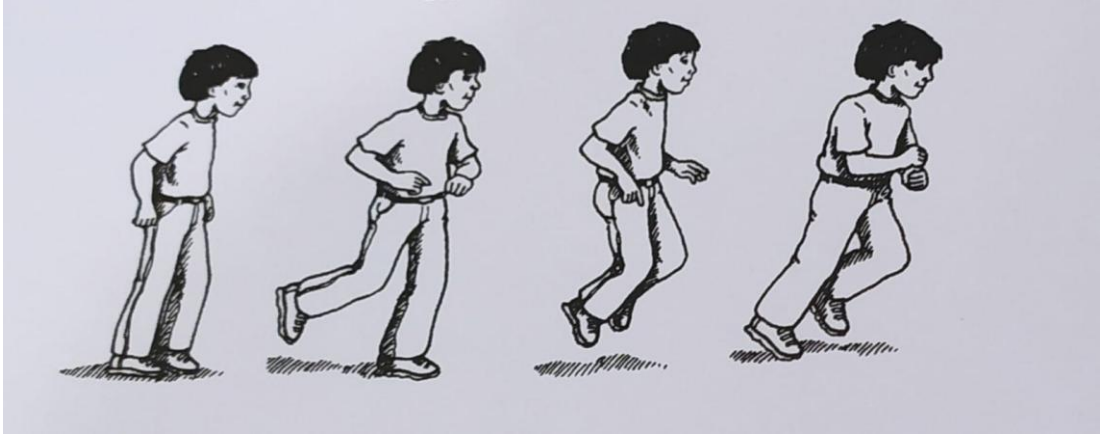

Şekil 3. 1: Koşma Becerisi

Kaynak: Ulrich, (2017)

Galop: İki koni 7 metre arayla yerleştirilir. Çocuğa, bir koniden diğesine galop yaparak ilerlemesini ve durmasını söylenir. Performans kriterleri:

- Kollar bükülür ve ileri savrulularak kuvvet üretilir.
- Öndeki ayak öne doğru adım atarken arkadaki ayak onun yan hizasında ya da biraz gerisinde olmalıdır (arkadaki ayak öne geçmemelidir).
- Her iki ayağında yerden kesildiği kısa bir periyot vardır.
- Ritmik olarak 4 ardışık galop yapılır.

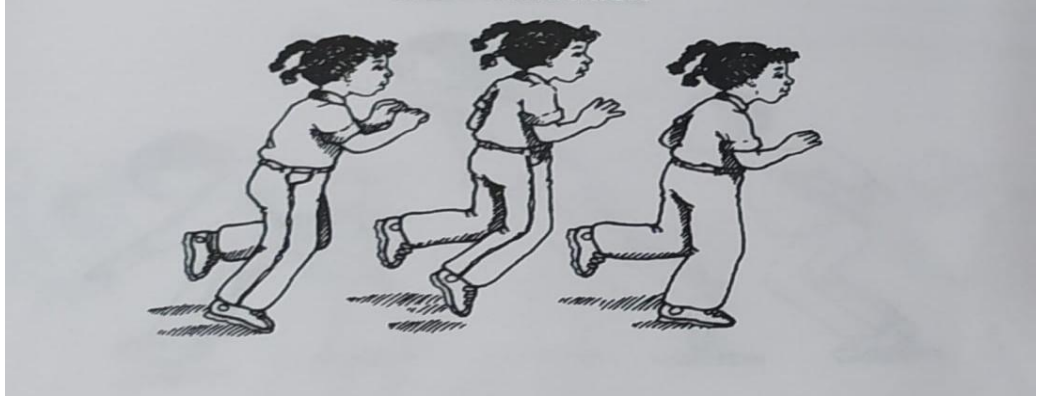
Şekil 3. 2: Galop Becerisi

Kaynak: Ulrich, (2017)

Tek Ayakla Sıçrama: İki koni 7 metre arayla yerleştirilir. Çocuğa tercih ettiği ayağı üzerinde 4 kez sıçrama hareketi yapmasını söylenir (tercih edilen ayağı testten önce belirlenir). Performans kriterleri:

- Sıçrama için kullanılmayan bacak kuvvet üretmek için sarkık durumda ileriye doğru salınım yapar.
- Sıçrama için kullanılmayan bacağın ayağı, sıçrama bacağının arkasında kalır (önüne geçmez).
- Kollar bükülür ve ileri savrulularak kuvvet üretilir.
- Tercih edilen ayağın üzerinde, durmadan 4 defa art arda sıçranır.

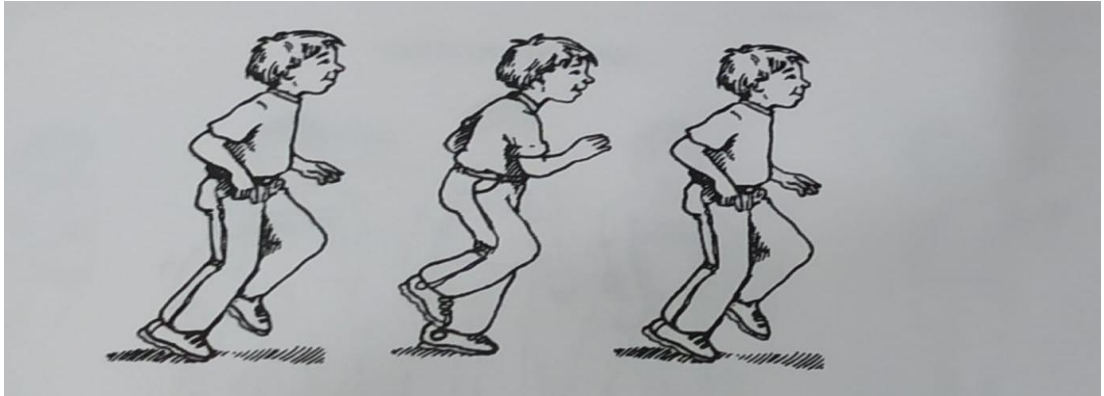

Şekil 3. 3: Tek Ayakla Sıçrama Becerisi

Kaynak: Ulrich, (2017)

Sekme: İki koni 9 metre arayla yerleştirilir. Çocuğa bir koniden diğerine sekme hareketiyle ilerlemesini söylenir. Performans kriterleri:

- İleri adım alırken aynı ayakla sekme hareketi yapılır.
- Kollar bükülür ve bacaklara zıt yönde ileri savrulurarak kuvvet üretilir.
- Ritmik olarak 4 ardışık sekme yapılır.

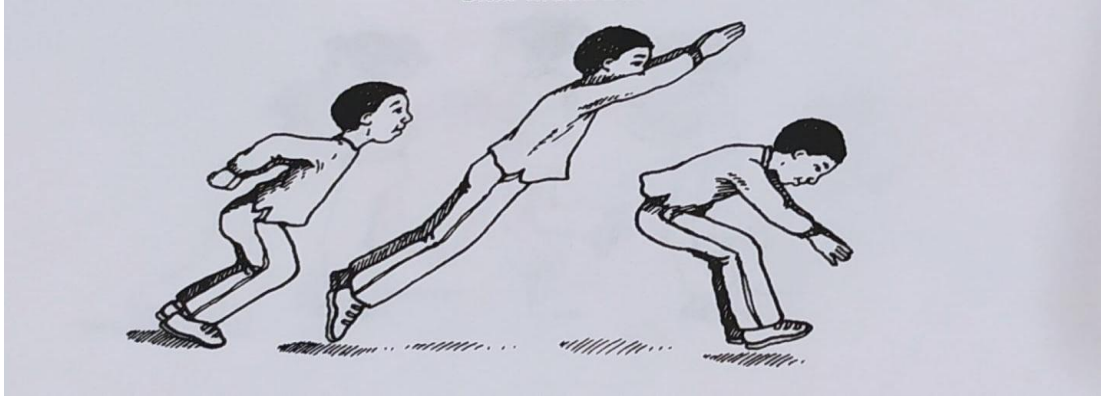

Şekil 3. 4: Sekme Becerisi

Kaynak: Ulrich, (2017)

Durarak Uzun Atlama: Yerde bir başlama çizgisi işaretlenir. Çocuğun çizginin gerisinde olmasını sağlanır ve atlayabildiği kadar uzağa atlaması söylenir. Performans kriterleri:

- Sıçramanın öncesinde her iki diz bükülür ve kollar vücudun gerisine uzatılır.
- Kollar başın üzerine kadar, ileri ve yukarı kuvvetli bir şekilde uzatılır.
- Her iki ayak aynı anda yerden kalkar ve iner.
- İnişte kollar aşağı doğru kuvvetli bir şekilde itilir.

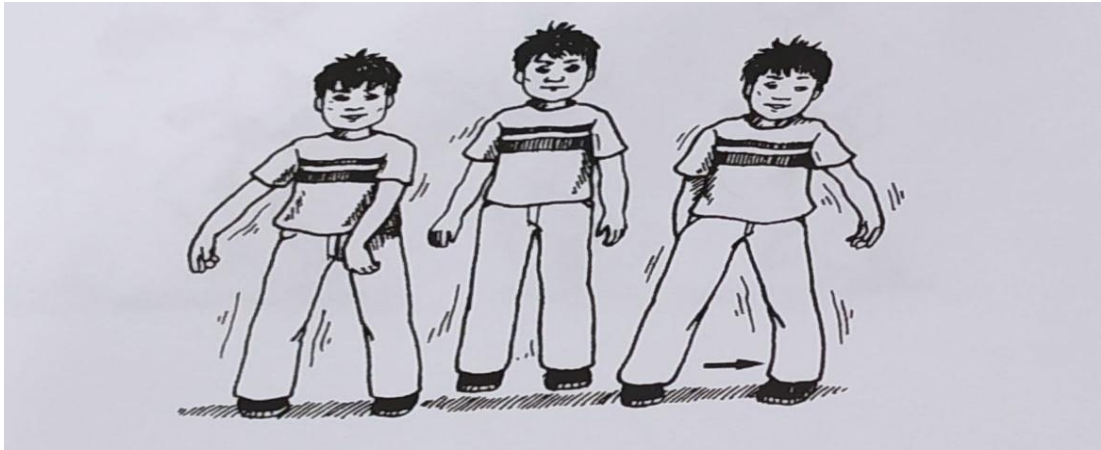

Şekil 3. 5: Durarak Uzun Atlama Becerisi

Kaynak: Ulrich, (2017)

Kayma: İki koni 7 metre arayla yerleştirilir. Çocuğa, bir koniden diğetine kayması ve geri gelmesi söylenir. Performans kriterleri:

- Vücut, omuzlar yerdeki çizgiyle aynı hizada olacak şekilde, yana döndürülür.
- Yana bir adım atarken gerideki ayak diğere ayağın yanındaki bir noktaya kadar kayar.
- Arka arkaya en az 4 defa tercih edilen tarafa doğru kayma yapılır.
- Arka arkaya en az 4 defa diğere tarafa doğru kayma yapılır.

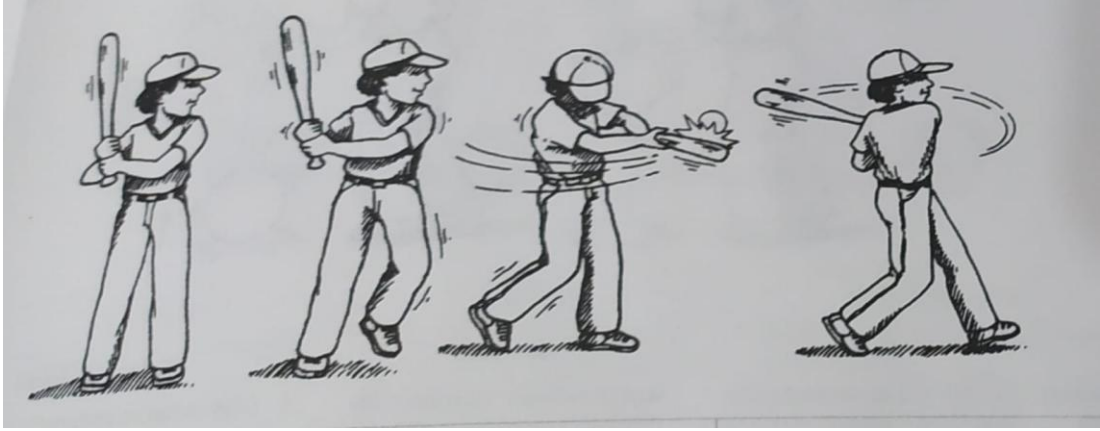
Şekil 3. 6: Kayma Becerisi

Kaynak: Ulrich, (2017)

Sabit Bir Topa Çift Elle Vurma: Çocuğun bel hizasına gelecek şekilde top standı yerleştirilir. Çocuğa topa sert ve düz bir şekilde vurması söylenir. Performans kriterleri:

- Baskın el sopayı baskın olmayan elin yukarisında olacak şekilde tutar.
- Vücudun tercih edilmeyen tarafındaki kalça/omuz karşıya bakar.

- Salınım sırasında kalça ve omuzlar geri ve ileri dönme hareketi yapar.
- Tercih edilmeyen ayak ile topa doğru adım alınır.

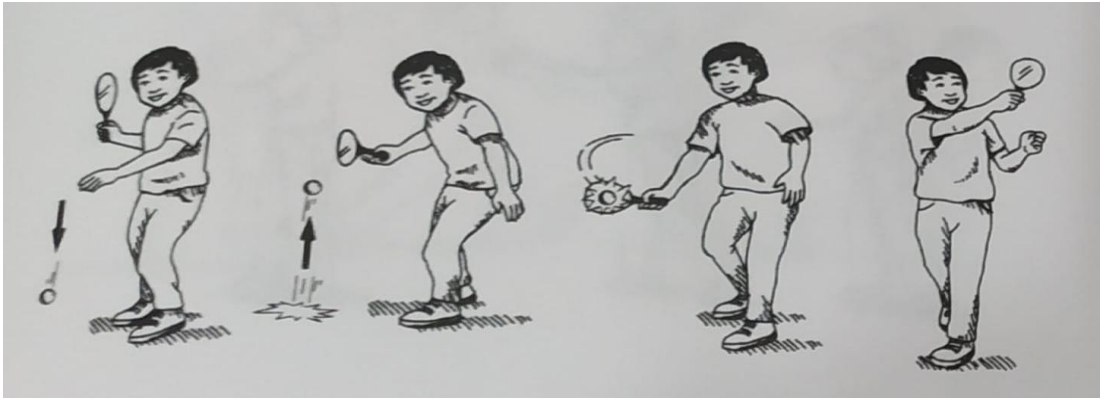

Şekil 3. 7: Sabit Topa Çift Elle Vurma Becerisi

Kaynak: Ulrich, (2017)

Tek El İle Sıçrayan Topa El Önü Vuruş: Plastik raket ve top çocuğa verilir. Çocuğa topu havaya kaldırıp elinden bırakması söylenir (top yaklaşık olarak bel hizasında sekmeli). Top sektikten sonra duvara doğru vurması söylenir. Performans kriterleri:

- Top sekerken raket geriye doğru salınım yapar.
- Tercih edilmeyen ayak ile topa doğru adım alınır.
- Topa duvara doğru gidecek şekilde vuruş yapılır.
- Raket tercih edilmeyen omuza doğru harekete devam eder.

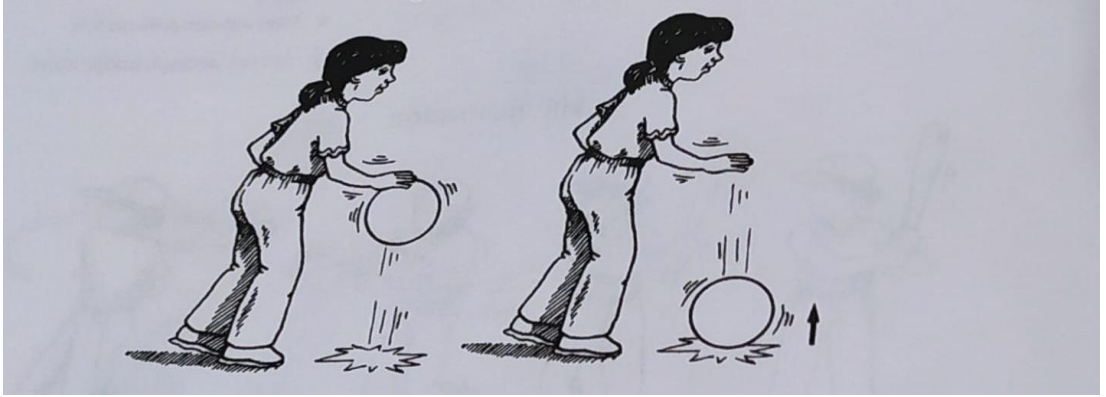

Şekil 3. 8: Tek El İle Sıçrayan Topa El Önü Vuruş Becerisi

Kaynak: Ulrich, (2017)

Durarak Tek Elle Top Sürme: Çocuğa, ayaklarını hareket ettirmeden, elini kullanarak, topu 4 kere zıplatması ve topu tutarak durması söylenir. Performans kriterleri:

- Topa tek elle, yaklaşık bel hizasında temas eder.
- Topu parmak uçlarını kullanarak iter (yani top tokatlamaz).
- Ayaklarını hareket ettirmeden topun kontrolünü sağlayarak 4 ardışık top zıplatma yapar.

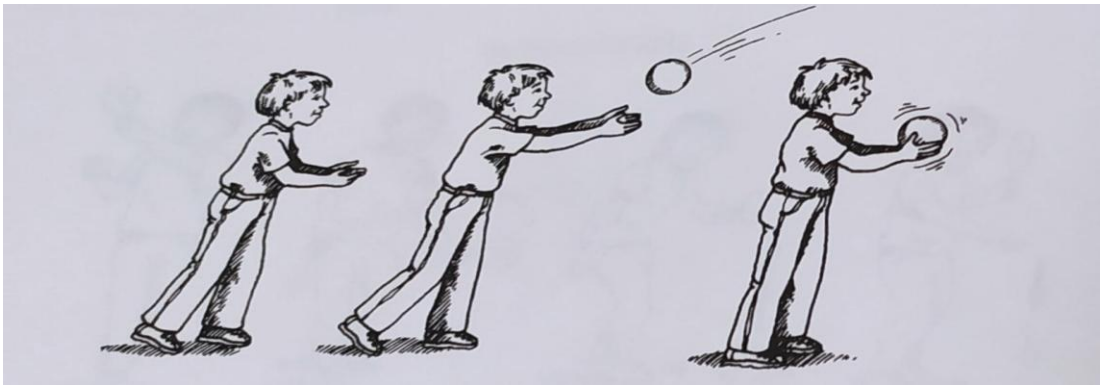

Şekil 3. 9: Durarak Tek Elle Top Sürme Becerisi

Kaynak: Ulrich, (2017)

Çift El Yakalama: Birbirinden 4 metre uzaklıkta iki çizgi işaretlenir. Çocuk bir çizgide ve atıcı diğer çizgide durur. Top çocuğun göğüs hizasına gelecek şekilde alttan atılır. Çocuğa, topu 2 eliyle yakalaması söylenir. Sadece çocuğun göğüs seviyesine atılan toplar sayılır. Performans kriterleri:

- Çocuğun elleri, dirsekleri bükülü olacak şekilde vücudun önünde yer alır.
- Topun gelişi ile birlikte kollar topa doğru uzatılır.
- Top sadece ellerle yakalanır.

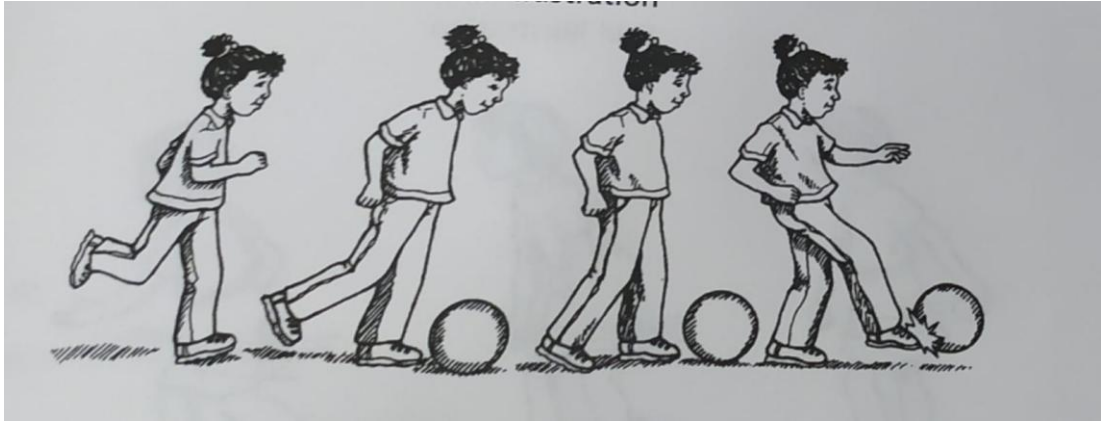

Şekil 3. 10: Çift El Yakalama Becerisi

Kaynak: Ulrich, (2017)

Duran Topa Ayakla Vurma: Duvardan 6 metre uzaklığa bir çizgi ve bu çizgiyle arasında 2 metre aralık olacak şekilde ikinci bir çizgi çizilir. Top duvara yakın olan birinci çizgiye yerleştirilir. Çocuğa kısa bir hızlanma koşusunun ardından topa sert bir şekilde duvara doğru vurması söylenir. Performans kriterleri:

- Topa hızlı ve akıcı şekilde yaklaşılır.
- Çocuğun topa temasından hemen önce uzatılmış bir adım atması veya sıçrama yapması beklenir.
- Vuruş yapmayan ayak topa yakın bir noktaya yerleştirilir.
- Topa tercih edilen ayağın üstü veya içi ile vuruş yapılır (ayak parmak ucu kullanmadan).

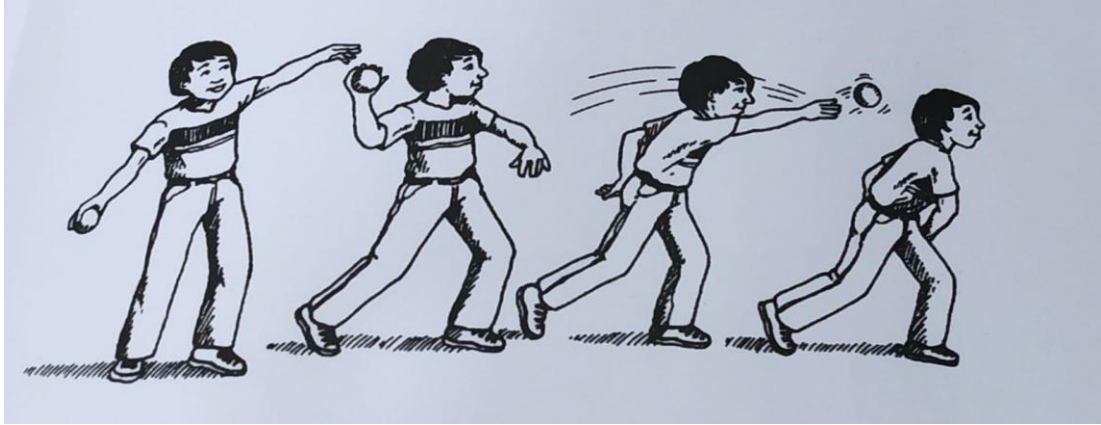

Şekil 3. 11: Duran Topa Ayakla Vurma Becerisi

Kaynak: Ulrich, (2017)

Yukarıdan Top Atışı: Duvara 6 metre mesafe olacak şekilde yere bant yapıştırılır. Çocuğun duvara dönük olacak şekilde çizginin gerisinde durması sağlanır. Çocuğa, topu duvara doğru sertçe fırlatması söylenir. Performans kriterleri:

- Topu atma, el ve kolun aşağı doğru hareketi ile başlatılır.
- Topu atan elin zıt tarafındaki kalça ve omuz, topun atılacağı duvara bakacak şekilde döndürülür.
- Atış elinin tersindeki ayak ile duvara doğru adım alınır.
- Atış yapan el, topu attıktan sonra takibe devam eder. Kol atış yapılmayan taraftaki kalça hizasına doğru hareket eder.

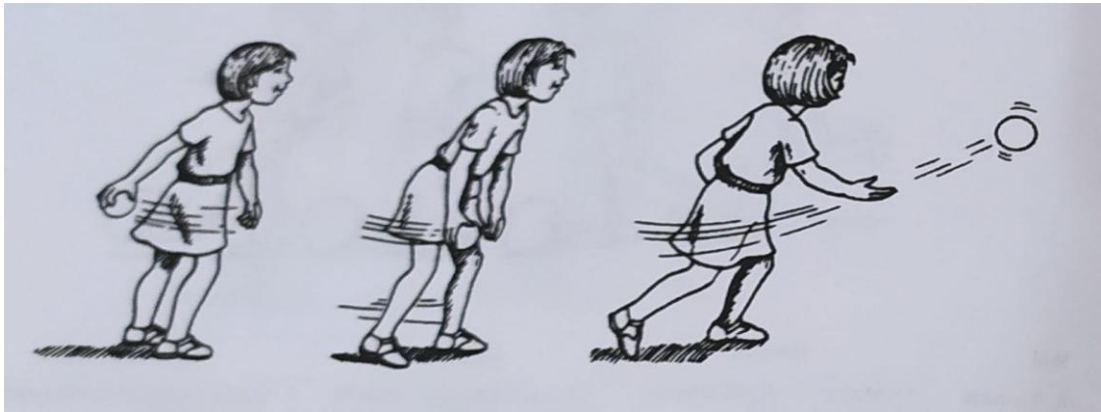

Şekil 3. 12: Yukarıdan Top Atışı Becerisi

Kaynak: Ulrich, (2017)

Aşağıdan Top Atışı: Duvara 4 metre mesafe olacak şekilde yere bant yapıştırılır. Çocuğun duvara dönük olacak şekilde çizginin gerisinde durmasını sağlanır. Çocuğa, topu alttan atmasını ve duvara isabet ettirmesi söylenir. Performans kriterleri:

- Tercih edilen el aşağı ve geriye gövdenin arkasına doğru salınım yapar.
- Atış elinin tersindeki ayak ile ileriye doğru adım alınır.
- Top yerde zıplamadan direkt duvara vuracak şekilde atılır.
- Top bırakıldıktan sonra el göğüs hizasına kadar takibe devam eder.

Şekil 3. 13: Aşağıdan Top Atışı Becerisi

Kaynak: Ulrich, (2017)

Alt testlerdeki uyulması gereken yönergeler ile ilgili olarak, teste başlamadan önce her bir alt test için çocuğa doğru ve bütün performans kriterlerini içeren, her bir becerinin uygulamalı gösterimi yapıldı; çocuğa önce bir deneme hakkı verildi ve bunu takip eden puanlanacak 2 test hakkı sunuldu.

Her bir performans kriteri şu şekilde puanlandı;

- Doğru performans sergilenirse = 1
- Doğru performans sergilenmez ise = 0

Performans kriterleri puanlaması, her bir performans kriteri için deneme 1 ve deneme 2 puanlarının toplamı alınarak yapılır. *Beceri puanları hesaplaması*, her bir becerideki performans kriterleri puanlarının toplamı alınarak yapılır. Toplam *lokomotor alt-test puanı*, bütün 6 lokomotor beceri puanları toplanarak hesaplanır. Toplam *top becerileri alt-test puanı*, bütün 7 top beceri puanları toplanarak hesaplanır. Toplam *kaba motor beceri test puanı*, bütün lokomotor ve top becerileri alt-test puanları toplanarak hesaplanır.

3.3.5 Okul öncesi sosyal beceri değerlendirme ölçeği

Okul öncesi çocukların sosyal becerilerini ölçmek amacıyla Ömeroğlu ve ark., (2012) tarafından geliştirilmiştir. Anne-baba formundan elde edilen alfa katsayıları, 3 yaş grubu için .85 ile .95; 4 yaş grubu için .85 ile .95; 5 yaş grubu için .82 ile .95; norm örneklemin tümü için ise. 84 ile. 95 Aralığında değişmektedir. Norm örneklemin tümü için ölçeğe ait alfa katsayısı. 95 olarak belirlenmiştir. Bu sonuçlar, ölçeğin iç tutarlılık anlamında güvenilirliğe sahip olduğunu göstermektedir (Ömeroğlu ve ark. 2012).

Ömeroğlu ve ark., (2014)'te Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeğinin (OSBED) öğretmen formunun geliştirilmesi amaçlamıştır. Ölçeğin faktör yapısının incelenmesine ve güvenilirlik değerlerinin hesaplanmasına ilişkin analizler için öğretmenlere 450 çocuk için form ulaştırılmış, 409 çocuğun verisi kullanılmıştır. OSBED'de yer alan maddelerin, çocukları sosyal becerileri bakımından ne derece ayırt ettiğine, maddelerin faktörlerine ilişkin varyansa katkılarını değerlendirmek amacıyla madde-faktör puanları arasındaki korelasyonlarla bakılmıştır. Tüm maddeler için korelasyonlar 40'in üzerinde bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin Alpha güvenilirlik katsayıları. 88 - .92 aralığında bulunmuştur. Bulgular ölçeğin okulöncesi çocuklarının sosyal becerilerini ölçmek için geliştirilmiş geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu destekler niteliktedir (Ömeroğlu ve ark., 2014).

OSBED Öğretmen Formu, tümü 5'li likert tipi olan (1= Hemen Hemen Hiç 5= Hemen Hemen Her Zaman) 49 madde ve dört faktörden oluşmaktadır. Testten

alınabilecek en düşük puan 49, en yüksek puan ise 245'tir. Ölçekteki alt faktörler; *Başlangıç Becerileri*, *Akademik Destek Beceriler*, *Arkadaşlık Becerileri* ve *Duyguları Yönetme Becerileri* olarak tanımlanmıştır. Başlangıç Becerileri, Akademik Destek Becerileri ve Duyguları Yönetme Becerileri 12 soru, Arkadaşlık Becerileri ise 13 sorudan oluşmaktadır.

3.4 Verilerin Toplanması

Araştırma için İstanbul Gedik Üniversitesi Etik Kurulundan onay alınmış (EK1) ve etik kurul onayını takiben İstanbul Milli Eğitim Müdürlüğü ile araştırma izni alınması hususunda yazışma yapılarak Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okul ve kurumlarda yapılacak araştırmaya yönelik izin ve uygulama yönergesi doğrultusunda gerekli onay alınmıştır (EK2). Tüm bu süreçler tamamlandığında araştırma yapılacak okullar ile iletişime geçilerek araştırma katılımcılarının oluşturulması için öğretmenlere ve ailelere araştırma hakkında bilgi verilmiştir. Ailelere Veli Onam Formu (EK3) verilmiştir ve araştırmaya katılmasına izin verilen çocuklar için okul ziyaretleri yapılarak ölçekler uygulanmıştır. Dünya genelini etkisi altına alan Covid-19 salgını sebebiyle araştırmaya 2020 Mart ayı içinde başlanması planlanırken Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okulların eğitim-öğretim sürecine ara vermesi ile verilerin toplanması 2021 Mart ayında gerçekleştirilmiştir. Okul ziyaretleri detaylı olarak aşağıda verilmiştir.

- 1.Hafta (22-26 Şubat 2021)

İstanbul ili Gaziosmanpaşa ilçesi Preveze İlkokulu ve Mustafa Yeşil İmam Hatip Ortaokulu okul idaresi ve anasınıfı ile iletişime geçilerek anasınıfı öğretmenleri ve veliler ile pandemi sürecinden dolayı online olarak Zoom üzerinden toplantı düzenlenmiştir. İlgili okuldaki sabahçı ve öğlenci sınıflar gözetilerek bu süreç iki gün sürmüştür.

Salı ve Çarşamba günü Preveze İlkokulu sabahçı ve öğlenci sınıf velileri, Perşembe ve Cuma günü Mustafa Yeşil İmam Hatip Ortaokulu sabahçı ve öğlenci sınıf velileri ile toplantı yapılarak araştırma hakkında bilgi verilmiş ve Veli Onam Formları iletilmiştir.

- 2.hafta (1-5 Mart 2021)

Mustafa Yeşil İmam Hatip Ortaokulu Anasınıfı ziyaret edilerek ölçüm

materyallerinin kurulması için ön keşif yapılmıştır. Kurumda 4 sabahçı ve 4 öğlenci olmak üzere 8 anasınıfı grubu bulunmaktadır. Bu nedenle anasınıflarını gruplara ayırarak, öğretmenlerle birlikte gün ve saat ayarlanıp mevcut ders işleyişini etkilemeyecek şekilde karar verilmiştir. Salı ve Perşembe günleri sabah 09.00-12.00 arası birer sabahçı sınıf, 13.00-15.00 arası birer öğlenci sınıf için zaman belirlenmiştir. Sınıflar isimlerine göre kodlanmıştır. (örnek: Şirinler sınıfı)

2 Mart 2021 tarihinde ölçüm materyalleri alanda hazırlanmış ve çocukların net bir şekilde görüleceği bir yere tripod ile kamera yerleştirilmiştir. Ölçüm alanına sınıf grubu alındığında her bir çocuk için kodlama yapılmış ve bu sıraya göre alınmışlardır. Sosyal beceri anketleri de ölçüm esnasında sınıf öğretmeni tarafından ilgili çocuk için o esnada doldurulmuştur. Aynı işlemler 4 Mart 2021 tarihinde tekrarlanmıştır. Bu hafta içinde 45 çocuk verisi toplanmış ve toplanan ölçüm ve anket verileri hafta sonu bilgisayar ortamına işlenmiştir.

- 3.hafta (8-12 Mart 2021)

Preveze İlkokulu Anasınıfı ziyaret edilerek ölçüm materyallerinin kurulması için ön keşif yapılmıştır. Kurumda 4 sabahçı ve 4 öğlenci olmak üzere 8 anasınıfı grubu bulunmaktadır. Bu nedenle anasınıflarını gruplara ayırarak, öğretmenlerle birlikte gün ve saat ayarlanıp mevcut ders işleyişini etkilemeyecek şekilde karar verilmiştir. Çarşamba ve Cuma günleri sabah 08.30-11.30 arası birer sabahçı sınıf, 12.30-15.30 arası birer öğlenci sınıf için zaman belirlenmiştir. Sınıflar isimlerine göre kodlanmıştır. (örnek: Şirinler sınıfı)

10 Mart 2021 tarihinde ölçüm materyalleri alanda hazırlanmış ve çocukların net bir şekilde görüleceği bir yere tripod ile kamera yerleştirilmiştir. Ölçüm alanına sınıf grubu alındığında her bir çocuk için kodlama yapılmış ve bu sıraya göre alınmışlardır. Sosyal beceri anketleri de ölçüm esnasında sınıf öğretmeni tarafından ilgili çocuk için o esnada doldurulmuştur. Aynı işlemler 12 Mart 2021 tarihinde tekrarlanmıştır. Bu hafta içerisinde 43 çocuk verisi toplanmıştır. 3 çocuktan 2'si hafif otizm 1'i ise hafif zihinsel engelli olduğu ve normal gelişim göstermedikleri gerekçesiyle araştırma bulgularına eklenmemiştir. Toplanan ölçüm ve anket verileri hafta sonu bilgisayar ortamına işlenmiştir.

- 4.hafta (15-19 Mart 2021)

Mustafa Yeşil İmam Hatip Ortaokulu Anasınıfı ziyaret edilerek ölçüm materyalleri

kurulmuştur. Kurumda ölçümü yapılmayan diğer 4 sınıf için aynı gün ve saatler belirlenmiştir. Salı ve Perşembe günleri sabah 09.00-12.00 arası birer sabahçı sınıf, 13.00-15.00 arası birer öğlenci sınıf kabul edilmiştir. Sınıflar isimlerine göre kodlanmıştır. (örnek: Şirinler sınıfı)

16 Mart 2021 tarihinde ölçüm materyalleri alanda hazırlanmış ve çocukların net bir şekilde görüleceği bir yere tripod ile kamera yerleştirilmiştir. Ölçüm alanına sınıf grubu alındığında her bir çocuk için kodlama yapılmış ve bu sıraya göre alınmışlardır. Sosyal beceri anketleri de ölçüm esnasında sınıf öğretmeni tarafından ilgili çocuk için o esnada doldurulmuştur. Aynı işlemler 17 Mart 2021 tarihinde tekrarlanmıştır. Bu hafta içerisinde 35 çocuk verisi toplanmıştır ve toplanan ölçüm ve anket verileri hafta sonu bilgisayar ortamına işlenmiştir.

- 5.hafta (22-26 Mart 2021)

Preveze İlkokulu Ana sınıfı ziyaret edilerek ölçüm materyalleri kurulmuştur. Kurumda ölçümü yapılmayan diğer 4 sınıf için aynı gün ve saatler belirlenmiştir. Çarşamba ve Cuma günleri sabah 08.30-11.30 arası birer sabahçı sınıf, 12.30-15.30 arası birer öğlenci sınıf kabul edilmiştir. Sınıflar isimlerine göre kodlanmıştır. (örnek: Şirinler sınıfı)

26 Mart 2021 tarihinde ölçüm materyalleri alanda hazırlanmış ve çocukların net bir şekilde görüleceği bir yere tripod ile kamera yerleştirilmiştir. Ölçüm alanına sınıf grubu alındığında her bir çocuk için kodlama yapılmış ve bu sıraya göre alınmışlardır. Sosyal beceri anketleri de ölçüm esnasında sınıf öğretmeni tarafından ilgili çocuk için o esnada doldurulmuştur. Aynı işlemler 17 Mart 2021 tarihinde tekrarlanmıştır. Bu hafta içerisinde 45 çocuk verisi toplanmış 5 çocuktan 3'ü otizm, 2'si ise hafif zihinsel engelli olduğu ve normal gelişim göstermedikleri gerekçesiyle araştırma bulgularına eklenmemiştir. Toplanan ölçüm ve anket verileri hafta sonu bilgisayar ortamına işlenmiştir.

3.4.1 Demografik özellikler

Her bir katılımcı çocuk için sınıf öğretmeni ile beraber form oluşturulmuştur. Bu formlar, boy, ağırlık ve doğum tarihi bilgisi, TGMD-III test formu ve sosyal beceri anket formu olacak şekilde oluşturulmuştur. Katılımcıların ölçekler uygulanmadan önce boy ve ağırlık ölçümleri yapılmış ve öğretmenler tarafından doğum tarihleri

bilgileri alınarak forma eklenmiştir. Boy ve ağırlık verileri sınıf öğretmenleri ile çocukların güncel boy ve ağırlık ölçüleriyle karşılaştırılarak teyit edilmiştir. Karışıklık olmaması için bu formlara öğretmen ve araştırmacı eşliğinde aşağıda verilen kodlama yapılmıştır.

Örnek: “Papatyalar Sınıfı (.....K1)

K1: Kız Çocuk 1

E1: Erkek Çocuk 1

3.4.2 Kaba motor hareket becerileri

TGMD-III testini uygun olan bir spor salonunda THB ve beden eğitimi ve spor alanlarında eğitimlerini tamamlamış 4 gözlemci tarafından yapılmış olmaktadır. Bütün ölçümleri aynı gözlemciler uygulamıştır. Tüm ölçümler yaklaşık olarak 15-20 dakika sürmüştür.

Değerlendirmeler gözlem yolu kullanılarak yapıldığından dolayı TGMD-III testi sonucunda alınan verilerin güvenilirliğini sağlamak ve doğrulamak maksadıyla sınıf içinde korelasyon katsayısı ile gözlemciler arasında güvenilirlik denenmiştir. Araştırmaya katılan bütün çocukların kayıt altına alınan video görüntülerinden tesadüfen rastgele bir biçimde TGMD-III testinde yer edinen her bir hareket becerisini temsil eden 13 beceri belirlenip ve bu becerilerde araştırmacı kişinin kendisi ile alanında uzman olan 1 araştırmacı tarafından bağımsız bir biçimde değerlendirilmiştir. Yapılmış olan istatistiki analiz neticesinde gözlemci kişiler arası güvenilirliğin sağlanmış olduğu belirlenmiş ($SKK = .85$) ve bu aşamadan sonra araştırmacı tarafından puanlandırma işlemi yapılmıştır.

3.4.3 Sosyal beceri

Okul öncesi sosyal beceri değerlendirme ölçeği anket formları TGMD-III ölçümleri yapıldığı sırada sınıftan sorumlu okul öncesi öğretmenine verilmiştir. Her bir öğrenci için bir anket doldurulması istenmiştir Ölçüm sonunda anket formları öğretmenler tarafından teslim edilmiştir. Her sınıfın anket formları ölçümlerin yapıldığı tarihlerde uygulanmıştır.

3.5 Verilerin Analizi

Katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin betimsel istatistikler için frekans ve yüzde analizi yapılmıştır. Ölçekler ve alt boyutlarının minimum, maksimum, ortalama ve standart sapma değerleri belirlenmiştir. TGMD-III ölçeği ve Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği için çarpıklık ve basıklık değerleri ve Shapiro-Wilk (Normal Uygunluk Testi) uygulanmıştır. Ayrıca Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeğinin geçerlilik-güvenilirlik analizi için Chronbach's alfa değerleri hesaplanmıştır. Okul öncesi çocukların motor becerileri, sosyal becerileri ve alt boyutlarının cinsiyet ve yaşa göre karşılaştırılmasına yönelik bağımsız örneklem için T-testi, BKI için Kruskal-Wallis analizi uygulanmıştır. Okul öncesi çocukların motor becerileri, sosyal becerileri ve alt boyutlarının yönünü ve şiddetini belirlemeye yönelik Pearson Korelasyon analizi yapılmıştır. Veriler SPSS 22.0 programında analiz edilmiştir.

4. BULGULAR

Araştırmaya ait bulgular bu bölümde sunulmuştur. İstatistiksel analizlere ait çizelge ve grafikler aşağıda verilmiştir.

Çizelge 4. 1: Katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin betimsel istatistikler

Değişken	Grup	f	%
Cinsiyet	Kız	80	50,0
	Erkek	80	50,0
Yaş	5 yaş	80	50,0
	6 yaş	80	50,0
Ağırlık	Zayıf	1	0,5
	Normal	127	79,4
	Kilolu	18	11,3
	Obez	14	8,8
Boy	Kısa	5	3,1
	Normal	113	70,6
	Uzun	32	20,0
	Çok Uzun	10	6,3
BKI Sınıf	Zayıf	12	7,5
	Normal	103	64,4
	Kilolu	26	16,3
	Obez	19	11,8

Katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin betimsel istatistikler Çizelge 4.1’de sunulmuştur. Çizelge 4.1 incelendiğinde katılımcıların, %50,0’ı kız, %50,0’ı ise erkek çocuklardan ve %50,0’ı 5 yaşında, %50,0’ı ise 6 yaşındadır. Okul öncesi çocukların ağırlıkları incelendiğinde çocukların, %0,5’inin zayıf olduğu, %79,4’ünün normal kiloda olduğu, %11,3’ünün kilolu olduğu ve %8,8’inin ise obez olduğu belirlenmiş olup, çocukların boyları incelendiğinde ise %3,1’inin kısa olduğu, %70,6’sının normal boy uzunluğunda olduğu, %20,0’ı uzun ve %6,3’ü ise çok uzun boyda olduğu belirlenmiştir. Okul öncesi çocukların BKI sınıflamaları incelendiğinde, %7,5’inin

zayıf olduğu, %64,4'ünün normal olduğu, %16,3'ünün kilolu olduğu ve %11,8'inin ise obez olduğu saptanmıştır.

Çizelge 4. 2: Ölçek ve alt boyutlara ilişkin betimsel istatistikler

Ölçek ve Alt Boyutlar	Minimum	Maximum	$\bar{X}$	S.H	s.s
Lokomotor Becerileri	10	45	32,14	0,49	6,26
Top Becerileri	14	51	35,45	0,56	7,07
MOTOR BECERİLERİ	24	94	67,59	0,91	11,46
Başlangıç Becerileri	21	60	47,26	0,66	8,29
Akademik Destek Becerileri	23	60	46,66	0,58	7,34
Arkadaşlık Becerileri	30	65	51,07	0,62	7,87
Duyguları Yönetme Becerileri	22	60	44,71	0,62	7,80
SOSYAL BECERİLERİ	105	245	189,71	2,22	28,12

Okul öncesi çocukların öğretmenlerinin yanıtlamış oldukları anket formda bulunan ölçekler ve alt boyutlarına ilişkin betimsel istatistikler Çizelge 4.2'de sunulmuştur. Çizelge 4.2'ye göre, Lokomotor becerileri alt ölçeğinin minimum değeri 10 maksimum değeri 45 ortalaması ise ($\bar{x} = 32,14 \pm 6,26$) olarak tespit edilmiştir. Top becerileri alt ölçeğinin minimum değeri 14 maksimum değeri 51 ortalaması ise ($\bar{x} = 35,45 \pm 7,07$) olarak tespit edilmiştir. Bunlara ilaveten motor becerileri ölçeğinin minimum değeri 24, maksimum değeri 94 ortalaması ise ($\bar{x} = 67,59 \pm 11,46$) olarak saptanmıştır. Başlangıç becerileri alt ölçeğinin minimum değeri 21 maksimum değeri 60 ortalaması ise ($\bar{x} = 47,26 \pm 8,29$) olarak tespit edilmiştir. Akademik destek becerileri alt ölçeğinin minimum değeri 23 maksimum değeri 60 ortalaması ise ($\bar{x} = 46,66 \pm 7,34$) olarak tespit edilmiştir. Arkadaşlık becerileri alt ölçeğinin minimum değeri 30 maksimum değeri 65 ortalaması ise ($\bar{x} = 51,07 \pm 7,87$) olarak tespit edilmiştir. Duyguları yönetme becerileri alt ölçeğinin minimum değeri 22, maksimum değeri 60 ortalaması ise ($\bar{x} = 44,71 \pm 7,80$) olarak tespit edilmiştir. Bunlara ilaveten sosyal beceri ölçeğinin minimum değeri 105, maksimum değeri 245 ortalaması ise ($\bar{x} = 189,71 \pm 28,12$) olarak saptanmıştır.

Çizelge 4. 3: Motor becerileri ölçeği ve alt boyutlarına ilişkin normal dağılım testi sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutlar	Çarpıklık	Basıklık	Shapiro-Wilk Test İstatistiği	p
Lokomotor Becerileri	-0,738	1,089	0,966	0,001*
Top Becerileri	-0,550	-0,055	0,969	0,001*
MOTOR BECERİLERİ	-0,773	0,626	0,958	0,001**

n=160

** $p<0,01$; * $p<0,05$

Motor becerileri ölçeği ve alt boyutlarına ilişkin normallik testi sonuçları Çizelge 4.3'te sunulmuştur. Çizelge 4.3 incelendiğinde, normal dağılım test sonuçlarına göre tüm alt boyutlar ve ölçek genel toplamalarının normal dağılıma uymadığı ($p<0,05$) tespit edilmiş olmasına rağmen çarpıklık ve basıklık değerlerinin -1,5 ile +1,5 aralığında değiştiği ve örneklem hacminin 30'dan büyük olması nedeniyle parametrik testlerin non-parametrik testlere göre daha güvenilir sonuçlar vereceği için normal dağılıma uygun olarak işlemlerin yapılması gerektiği söylenebilir.

Çizelge 4. 4: Sosyal beceriler ölçeği ve alt boyutlarına ilişkin normallik testi ve güvenilirlik testi sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutlar	Çarpıklık	Basıklık	Cronbach α	Shapiro-Wilk Test İstatistiği	p
Başlangıç Becerileri	-0,738	0,118	0,939	0,950	0,001**
Akademik Destek Becerileri	-0,341	-0,246	0,898	0,978	0,013*
Arkadaşlık Becerileri	-0,311	-0,398	0,896	0,980	0,020*
Duyguları Yönetme Becerileri	-0,298	-0,211	0,918	0,972	0,002*
SOSYAL BECERİLERİ	-0,394	-0,246	0,970	0,979	0,017*

n=160

** $p<0,01$; * $p<0,05$

Sosyal beceriler ölçeği ve alt boyutlarına ilişkin normallik testi ve güvenilirlik testi sonuçları Çizelge 4.4'5e sunulmuştur. Çizelge 4.4 incelendiğinde, normal dağılım test sonuçlarına göre tüm alt boyutlar ve ölçek genel toplamalarının normal dağılıma

uymadığı ($p<0,05$) tespit edilmiş olmasına rağmen çarpıklık ve basıklık değerlerinin -1,5 ile +1,5 aralığında değiştiği ve örneklem hacminin 30'dan büyük olması nedeniyle parametrik testlerin non-parametrik testlere göre daha güvenilir sonuçlar vereceği için normal dağılıma uygun olarak işlemlerin yapılması gerektiği söylenebilir. Ayrıca başlangıç becerileri ($\alpha=0,939$), akademik destek becerileri ($\alpha=0,898$), arkadaşlık becerileri ($\alpha=0,896$) ve duyguları yönetme becerileri ($\alpha=0,918$) alt boyutları ile sosyal beceri ölçeğine ($\alpha=0,970$) ilişkin güvenilirlik analizi sonuçlarında, tüm alt boyut ve ölçek genel Chronbach's alfa katsayısının önerilen (0,70) değerden büyük olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlar ışığında tüm alt boyut ve ölçek genelinin oldukça güvenilir olduğu söylenebilir.

Çizelge 4. 5: Okul öncesi çocukların motor becerileri ve alt boyutlarının cinsiyetlerine göre karşılaştırılmasına yönelik bulgular

Ölçekler	Cinsiyet	n	$\bar{X}$	s.s	t	p
Lokomotor Becerileri	Kız	80	33,20	6,36	2,160	0,032*
	Erkek	80	31,09	6,00		
Top Becerileri	Kız	80	32,54	6,98	-5,706	0,001**
	Erkek	80	38,36	5,88		
MOTOR BECERİLERİ	Kız	80	65,74	11,93	-2,070	0,040*
	Erkek	80	69,45	10,72		

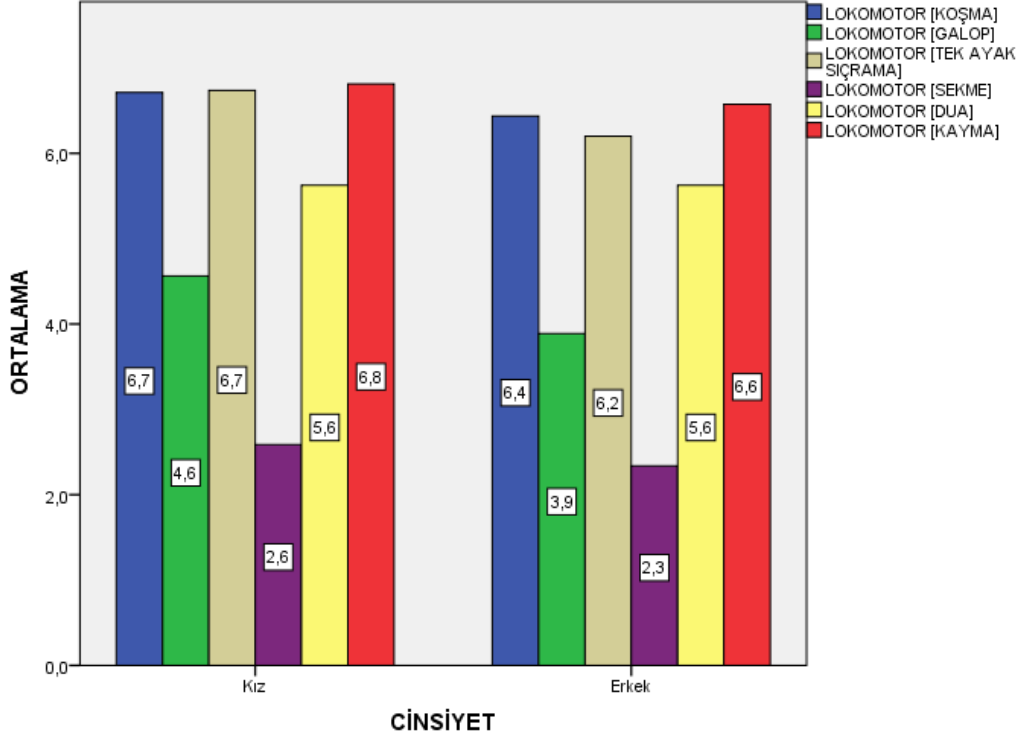
** $p<0,01$; * $p<0,05$

Okul öncesi çocukların motor becerileri ve alt boyutlarının cinsiyetlerine göre karşılaştırılmasına yönelik bağımsız örneklem için t-testi sonuçları Çizelge 4.5'te sunulmuştur. Çizelge 4.5 incelendiğinde okul öncesi çocukların lokomotor becerileri, top becerileri ve motor becerileri cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği ($p<0,05$) saptanmıştır. Aritmetik ortalamalar incelendiğinde kız çocukların lokomotor becerilerinin erkek çocuklara göre daha yüksek olduğu tespit edilirken, erkek çocukların ise top becerileri ve motor becerilerinin kız çocuklarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde yüksek olduğu %95 güvenilirlikle söylenebilir.

Çıkan ortalamalar TGMD-III test protokolündeki ölçek puanları ile karşılaştırıldığında kız çocukların ortalama lokomotor beceri ölçek puanı 11, erkek çocukların ortalama lokomotor beceri ölçek puanı ise 10 çıkmıştır. Aynı şekilde kız çocukların ve erkek çocukların ortalama top becerileri ölçek puanı ortalaması 11

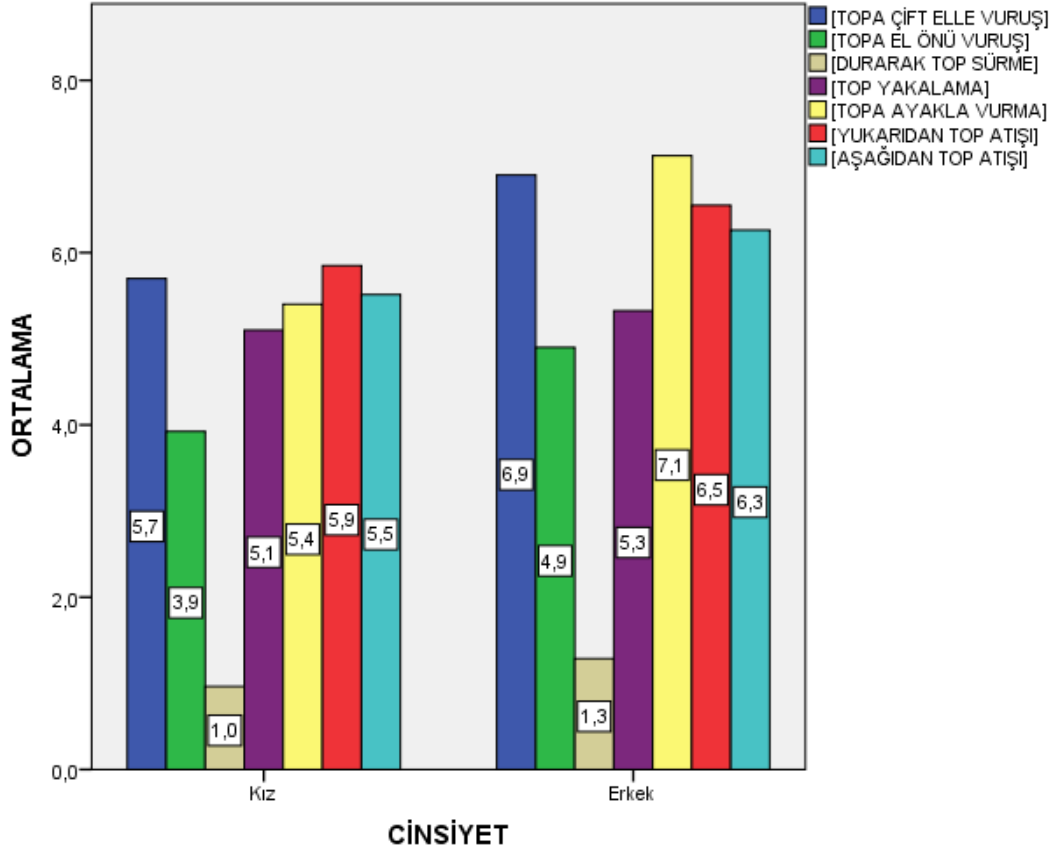

çıkmiştir. Ölçek puanları toplandığında kız çocukları 22, erkek çocukları ise 21 puan almıştır. Toplam ölçek puanları Kaba Motor İndeks tablosunda 106 ve 103 puanlara eşit gelmektedir. Böylece cinsiyete göre kız ve erkek çocukların motor becerilerine “ortalama” tanımı yapılabilir.

Şekil 4. 1: Okul öncesi çocukların lokomotor becerilerinin cinsiyetlerine göre karşılaştırılmasına yönelik grafik

Okul öncesi çocukların lokomotor becerilerinin cinsiyetlerine göre karşılaştırılması Şekil 4.1’de verilmiştir. Aritmetik ortalamalara bakıldığında kız çocuklarının koşma, galop, tek ayak sıçrama ve sekme becerilerinde erkek çocuklara göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Durarak uzun atlama becerisinde aynı ortalamalara sahipken kayma becerisinde cinsiyete göre fark daha azdır. Genel grafik değerlendirildiğinde kız çocukları erkek çocuklara göre daha yüksek puanlar elde etmişlerdir.

Şekil 4. 2: Okul öncesi çocukların top becerilerinin cinsiyetlerine göre karşılaştırılmasına yönelik grafik

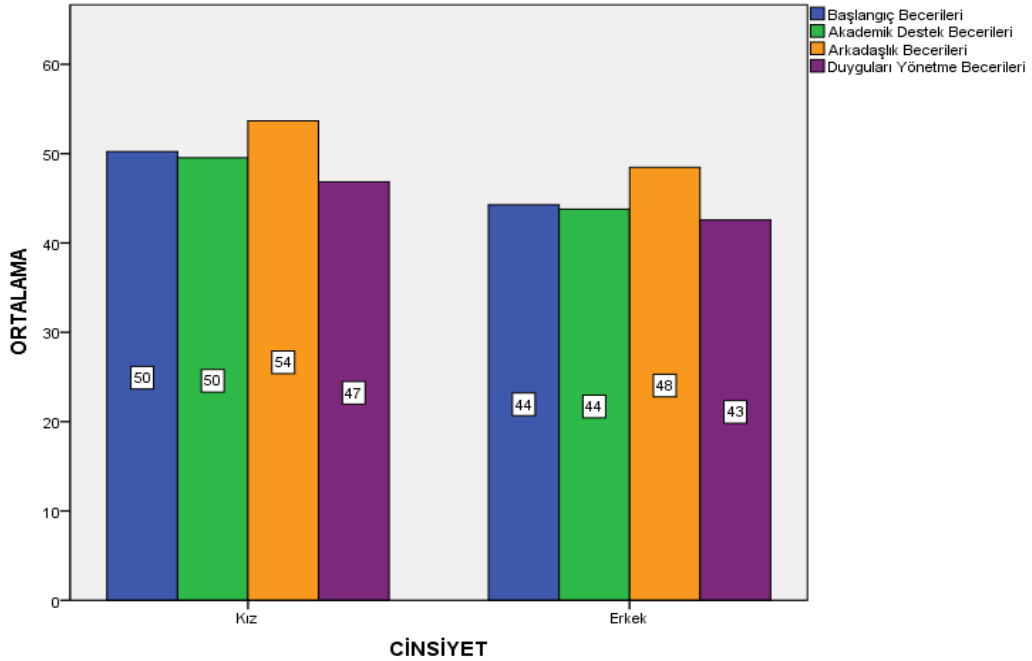
Okul öncesi çocukların top becerilerinin cinsiyetlerine göre karşılaştırılması Şekil 4.2’de verilmiştir. Aritmetik ortalamalara bakıldığında erkek çocuklarının topa çift elle vuruş, topa el önü vuruş, topa ayakla vurma, yukarıdan ve aşağıdan top atışı becerilerinde kız çok çocuklarına göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Durarak top sürme ve top yakalama becerilerinde ise cinsiyete göre fark daha azdır. Genel grafik değerlendirildiğinde erkek çocuklar kız çocuklara göre daha yüksek puanlar elde etmişlerdir.

Çizelge 4. 6: Okul öncesi çocukların sosyal becerileri ve alt boyutlarının cinsiyetlerine göre karşılaştırılmasına yönelik bulgular

Ölçekler	Cinsiyet	n	$\bar{X}$	s.s	t	p
Başlangıç Becerileri	Kız	80	50,24	6,76	4,859	<0,001**
	Erkek	80	44,28	8,64		
Akademik Destek Becerileri	Kız	80	49,54	6,39	5,373	<0,001**
	Erkek	80	43,79	7,13		
Arkadaşlık Becerileri	Kız	80	53,68	6,53	4,414	0,001**
	Erkek	80	48,48	8,27		
Duyguları Yönetme Becerileri	Kız	80	46,85	7,64	3,595	0,001**
	Erkek	80	42,58	7,40		
SOSYAL BECERİLERİ	Kız	80	200,30	23,38	5,131	0,001**
	Erkek	80	179,11	28,59		

** $p<0,01$

Okul öncesi çocukların sosyal becerileri ve alt boyutlarının cinsiyetlerine göre karşılaştırılmasına yönelik bağımsız örneklem için t-testi sonuçları Çizelge 4.6'da sunulmuştur. Çizelge 4.6 incelendiğinde okul öncesi çocukların başlangıç becerileri, akademik destek becerileri, arkadaşlık becerileri, duyguları yönetme becerileri ve sosyal becerileri cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği %99 güvenlilikle söylenebilir ($p<0,01$).

Şekil 4. 3: Okul öncesi çocukların sosyal becerileri ve alt boyutlarının cinsiyetlerine göre karşılaştırılmasına yönelik grafik

Okul öncesi çocukların sosyal beceri ve alt boyutlarının cinsiyetlerine göre karşılaştırılması Şekil 4.3’de verilmiştir. Aritmetik ortalamalar incelendiğinde kız çocukların başlangıç becerileri, akademik destek becerileri, arkadaşlık becerileri, duyguları yönetme becerileri ve sosyal becerileri, erkek çocuklara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

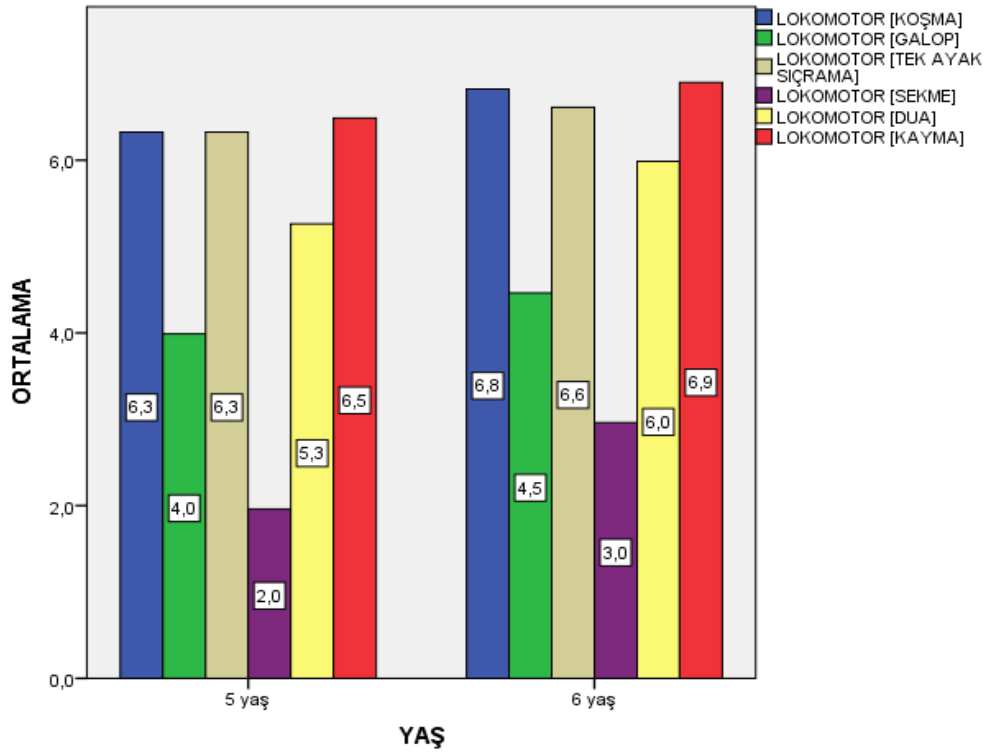
Çizelge 4. 7: Okul öncesi çocukların motor becerileri ve alt boyutlarının yaşlarına göre karşılaştırılmasına yönelik bulgular

Ölçekler	Yaş	n	$\bar{X}$	s.s	t	p
Lokomotor Becerileri	5 yaş	80	30,53	7,05	-3,378	0,001**
	6 yaş	80	33,76	4,88		
Top Becerileri	5 yaş	80	34,59	7,39	-1,550	0,123
	6 yaş	80	36,31	6,66		
MOTOR BECERİLERİ	5 yaş	80	65,11	12,47	-2,798	0,006**
	6 yaş	80	70,08	9,81		

** $p<0,01$

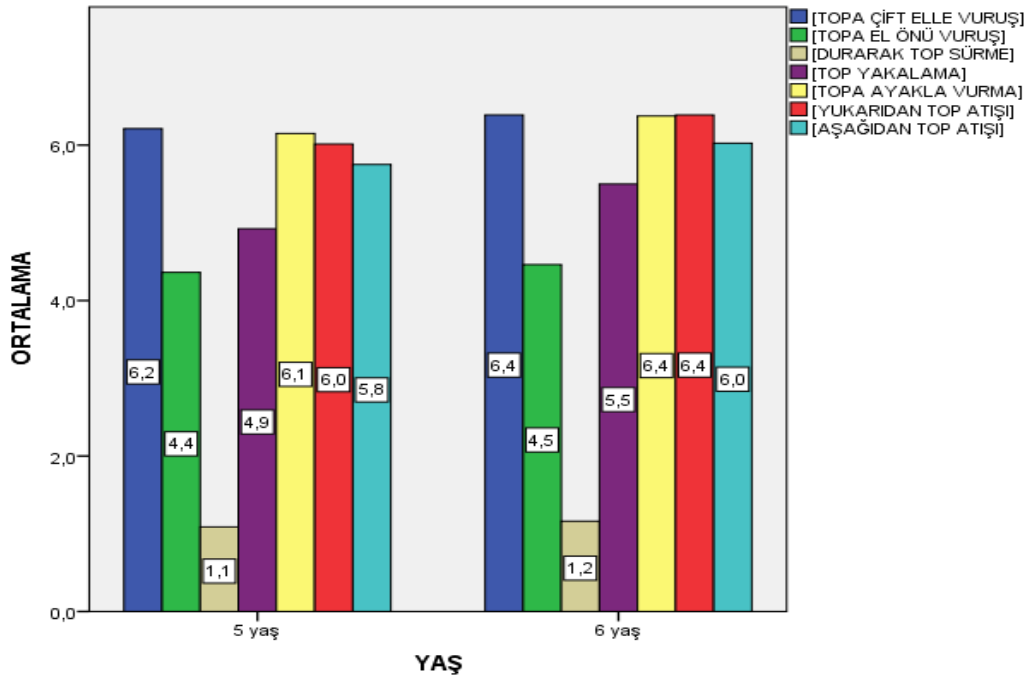
Okul öncesi çocukların motor becerileri ve alt boyutlarının yaşlarına göre karşılaştırılmasına yönelik bağımsız örneklem için t-testi sonuçları Çizelge 4.7’de sunulmuştur. Çizelge 4.7 incelendiğinde okul öncesi çocukların top becerileri yaşlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği ($p>0,05$) saptanmış olup buna ilaveten lokomotor becerileri ve motor becerilerinin okul öncesi çocukların yaşlarına göre anlamlı bir farklılık gösterdiği ($p<0,01$) %99 güvenlilikle söylenebilir. Ortalamalar incelendiğinde 6 yaşında olan çocukların gerek lokomotor becerileri gerekse motor becerileri 5 yaşındaki çocuklara göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Çıkan ortalamalar TGMD-III test protokolündeki ölçek puanları ile karşılaştırıldığında 5 yaş grubu ortalama lokomotor beceri ölçek puanı 10,5, 6 yaş grubu ortalama lokomotor beceri ölçek puanı ise 10 çıkmıştır. Aynı şekilde 5 yaş grubu ortalama top becerileri ölçek puanı ortalaması 11,5, 6 yaş grubu ortalama top becerileri ölçek puanı ortalaması 10 çıkmıştır. Ölçek puanları toplandığında 5 yaş grubu 22, 6 yaş grubu ise 20 puan almıştır. Toplam ölçek puanları Kaba Motor İndeks tablosunda 100 ve 106 puanlara eşit gelmektedir. Böylece yaşa göre 5 ve 6 yaş grubu çocukların motor becerilerine “ortalama” tanımı yapılabilir.

Şekil 4. 4: Okul öncesi çocukların lokomotor becerilerinin yaşlarına göre karşılaştırılmasına yönelik grafik

Okul öncesi çocukların lokomotor becerilerinin yaşlarına göre karşılaştırılması Şekil 4.4'te verilmiştir. Aritmetik ortalamalara bakıldığında 6 yaş çocuklarının bütün lokomotor becerilerde 5 yaş çocuklarına göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Şekil 4. 5: Okul öncesi çocukların top becerilerinin yaşlarına göre karşılaştırılmasına yönelik grafik

Okul öncesi çocukların top becerilerinin yaşlarına göre karşılaştırılması Şekil 4.5'te verilmiştir. Aritmetik ortalamalara bakıldığında top yakalama, topa ayakla vurma ve yukarıdan top atışı becerilerinde 6 yaş grubu daha yüksek puanlar almasına rağmen istatistiksel olarak top becerileri arasında yaşa göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Çizelge 4. 8: Okul öncesi çocukların sosyal becerileri ve alt boyutlarının yaşlarına göre karşılaştırılmasına yönelik bulgular

Ölçekler	Yaş	n	$\bar{X}$	s.s	t	p
Başlangıç Becerileri	5 yaş	80	46,45	8,13	-1,232	0,220
	6 yaş	80	48,06	8,43		
Akademik Destek Becerileri	5 yaş	80	46,06	7,28	-1,035	0,302
	6 yaş	80	47,26	7,39		
Arkadaşlık Becerileri	5 yaş	80	51,08	7,79	-0,097	0,922
	6 yaş	80	51,08	8,00		
Duyguları Yönetme Becerileri	5 yaş	80	44,16	8,28	-0,892	0,374
	6 yaş	80	45,26	7,30		
SOSYAL BECERİLERİ	5 yaş	80	187,75	28,14	-0,879	0,381
	6 yaş	80	191,66	28,14		

Okul öncesi çocukların sosyal becerileri ve alt boyutlarının yaşlarına göre karşılaştırılmasına yönelik bağımsız örneklem için t-testi sonuçları Çizelge 4.8'de sunulmuştur. Çizelge 4.8 incelendiğinde okul öncesi çocukların, başlangıç becerileri, akademik destek becerileri, arkadaşlık becerileri, duyguları yönetme becerileri ve sosyal becerilerinin yaşlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği ($p>0,05$) tespit edilmiştir.

Çizelge 4. 9: Okul öncesi çocukların motor becerileri ve alt boyutlarının BKİ sınıf düzeylerine göre karşılaştırılmasına yönelik bulgular

Ölçekler	BKİ Sınıf	n	Medyan	Q1	Q3	X^2	p
Lokomotor Becerileri	Zayıf	12	35	30	36	7,107	0,069
	Normal	103	33	29	37		
	Kilolu	26	32	27	35		
	Obez	19	29	21	34		

Çizelge 4.9: Okul öncesi çocukların motor becerileri ve alt boyutlarının BKI sınıf düzeylerine göre karşılaştırılmasına yönelik bulgular (Devamı)

Ölçekler	BKI Sınıf	n	Medyan	Q1	Q3	χ^2	p
Top Becerileri	Zayıf	12	41	31	42	2,495	0,476
	Normal	103	37	31	40		
	Kilolu	26	39	30	40		
	Obez	19	33	30	39		
MOTOR BECERİLERİ	Zayıf	12	76	61	78	5,844	0,119
	Normal	103	70	63	76		
	Kilolu	26	70	58	75		
	Obez	19	64	49	72		

Okul öncesi çocukların motor becerileri ve alt boyutlarının BKI düzeylerine göre karşılaştırılmasına yönelik Kuruskal-Wallis testi sonuçları Çizelge 4.9'da sunulmuştur. Bazı gruptaki örneklem hacminin 30'dan küçük olduğu ve motor becerileri ve alt boyutlarının BKI düzeylerine göre normal dağılıma uymadığı tespit edildiğinden tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) yerine bunun non-parametrik karşılığı Kuruskal-Wallis testi ile analiz yapılmıştır. Çizelge 4.9 incelendiğinde okul öncesi çocukların lokomotor becerileri, top becerileri ve motor becerilerinin BKI sınıf düzeylerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği ($p>0,05$) saptanmıştır.

Çizelge 4. 10: Okul öncesi çocukların sosyal becerileri ve alt boyutlarının BKI sınıf düzeylerine göre karşılaştırılmasına yönelik bulgular

Ölçekler	BKI sınıf	n	Medyan	Q1	Q3	χ^2	p
Başlangıç Becerileri	Zayıf	12	49	42	56	3,664	0,300
	Normal	103	49	44	53		
	Kilolu	26	45	39	51		
	Obez	19	49	40	54		
Akademik Destek Becerileri	Zayıf	12	46	45	50	3,042	0,385
	Normal	103	48	43	53		
	Kilolu	26	45	37	52		
	Obez	19	45	38	52		

Çizelge 4.10: Okul öncesi çocukların sosyal becerileri ve alt boyutlarının BKİ sınıf düzeylerine göre karşılaştırılmasına yönelik bulgular (Devamı)

Ölçekler	BKİ sınıf	n	Medyan	Q1	Q3	X ²	p
Arkadaşlık Becerileri	Zayıf	12	53	48	58	4,166	0,244
	Normal	103	53	46	57		
	Kilolu	26	49	42	53		
	Obez	19	50	43	57		
Duyguları Yönetme Becerileri	Zayıf	12	49	44	52	4,584	0,205
	Normal	103	47	39	50		
	Kilolu	26	42	37	50		
	Obez	19	44	36	48		
SOSYAL BECERİLERİ	Zayıf	12	195	185	210	4,021	0,259
	Normal	103	196	175	213		
	Kilolu	26	182	153	202		
	Obez	19	193	166	211		

Okul öncesi çocukların sosyal becerileri ve alt boyutlarının BKİ düzeylerine göre karşılaştırılmasına yönelik Kuruskal-Wallis testi sonuçları Çizelge 4.10'da sunulmuştur. Bazı gruptaki örneklem hacminin 30'dan küçük olduğu ve sosyal becerileri ve alt boyutlarının BKİ düzeylerine göre normal dağılıma uymadığı tespit edildiğinden dolayı tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) yerine bunun non-parametrik karşılığı Kuruskal-Wallis testi kullanılmıştır. Çizelge 4.10'a göre okul öncesi çocukların başlangıç becerileri, akademik destek becerileri, arkadaşlık becerileri, duyguları yönetme becerileri ve sosyal becerilerinin BKİ düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermediği ($p>0,05$) saptanmıştır.

Çizelge 4. 11: Okul öncesi çocukların motor becerileri ile alt boyutlarının arasındaki ilişkiye yönelik bulgular

Ölçekler		Lokomotor Becerileri	Top Becerileri	MOTOR BECERİLERİ
Lokomotor Becerileri	r	1	0,477	0,840
	p	-	0,001**	0,001**
Top Becerileri	r	0,477	1	0,877
	p	0,001**	-	0,001**
MOTOR BECERİLERİ	r	0,840	0,877	1
	p	0,001**	0,001**	-

** $p<0,01$

Okul öncesi çocukların motor becerileri ile alt boyutlarının arasındaki ilişkiye yönelik Pearson korelasyon analizi sonuçları Çizelge 4.11’de sunulmuştur. Çizelge 4.11 incelendiğinde lokomotor becerileri ile top becerileri arasındaki ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuş olup ($p<0,01$) lokomotor becerileri ile top becerileri arasında pozitif yönlü orta kuvvetli ($r=0,477$) bir ilişki olduğu söylenebilir. Çizelgeye göre okul öncesi çocukların lokomotor becerileri ile motor becerileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu ($p<0,01$) buna ilaveten çocukların lokomotor becerileri ile motor becerileri arasında pozitif yönlü çok kuvvetli ($r=0,840$) bir ilişki olduğu %99 güvenilirlikle söylenebilir. Çizelge 4.11’e göre okul öncesi çocukların top becerileri ile motor becerileri arasındaki ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuş olup ($p<0,01$), top becerileri ile motor becerileri arasında pozitif yönlü çok kuvvetli ($r=0,877$) bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Çizelge 4. 12: Okul öncesi çocukların sosyal becerileri ile alt boyutlarının arasındaki ilişkiye yönelik bulgular

Ölçekler		Başlangıç	Akademik	Arkadaşlık	Duyguları	SOSYAL
		Becerileri	Destek	Becerileri	Yönetme	
Başlangıç	r	1	0,732	0,784	0,658	0,888
	p		0,001**	0,001**	0,001**	0,001**
Akademik	r	0,732	1	0,792	0,705	0,894
	p	0,001**	-	0,001**	0,001**	0,001**
Destek	r	0,784	0,792	1	0,787	0,936
	p	0,001**	0,001**	-	0,001**	0,001**
Arkadaşlık	r	0,658	0,705	0,787	1	0,876
	p	0,001**	0,001**	0,001**	-	0,001**
Duyguları	r	0,888	0,894	0,936	0,876	1
	p	0,001**	0,001**	0,001**	0,001**	-
SOSYAL	r	0,888	0,894	0,936	0,876	1
	p	0,001**	0,001**	0,001**	0,001**	-
BECERİLERİ	r	0,888	0,894	0,936	0,876	1
	p	0,001**	0,001**	0,001**	0,001**	-

** $p<0,01$

Okul öncesi çocukların sosyal becerileri ile alt boyutlarının arasındaki ilişkiye yönelik Pearson korelasyon analizi sonuçları Çizelge 4.12’de sunulmuştur. Çizelge 4.12 incelendiğinde okul öncesi çocukların başlangıç becerileri ile akademik destek

becerileri, arkadaşlık becerileri, duyguları yönetme becerileri ve sosyal becerileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki ($p<0,01$) vardır. Korelasyon katsayıları incelendiğinde, başlangıç becerileri ile akademik destek becerileri arasında pozitif yönlü kuvvetli bir ilişki ($r=0,732$) olduğu, başlangıç becerileri ile arkadaşlık becerileri arasında pozitif yönlü kuvvetli bir ilişki ($r=0,784$) olduğu, başlangıç becerileri ile duyguları yönetme becerileri arasında pozitif yönlü orta kuvvetli bir ilişki ($r=0,658$) olduğu ve başlangıç becerileri ile sosyal becerileri arasında pozitif yönlü çok kuvvetli bir ilişki ($r=0,888$) olduğu saptanmıştır. Çizelge 4.12'ye göre okul öncesi çocukların, akademik destek becerileri ile başlangıç becerileri, arkadaşlık becerileri, duyguları yönetme becerileri ve sosyal becerileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki ($p<0,01$) olduğu tespit edilmiş olup, akademik destek becerileri ile başlangıç becerileri arasında pozitif yönlü kuvvetli bir ilişki ($r=0,732$) olduğu, akademik destek becerileri ile arkadaşlık becerileri arasında pozitif yönlü kuvvetli bir ilişki ($r=0,792$) olduğu, akademik destek becerileri ile duyguları yönetme becerileri arasında pozitif yönlü kuvvetli bir ilişki ($r=0,705$) olduğu ve akademik destek becerileri ile sosyal becerileri arasında pozitif yönlü çok kuvvetli bir ilişki ($r=0,894$) olduğu tespit edilmiştir. Okul öncesi çocukların, arkadaşlık becerileri ile akademik destek becerileri, başlangıç becerileri, duyguları yönetme becerileri ve sosyal becerileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki ($p<0,01$) olduğu saptanmıştır. Buna göre, arkadaşlık becerileri ile başlangıç becerileri arasında pozitif yönlü kuvvetli bir ilişki ($r=0,784$) olduğu, arkadaşlık becerileri ile akademik destek becerileri arasında pozitif yönlü kuvvetli bir ilişki ($r=0,792$) olduğu arkadaşlık becerileri ile duyguları yönetme becerileri arasında pozitif yönlü kuvvetli bir ilişki ($r=0,787$) olduğu ve arkadaşlık becerileri ile sosyal becerileri arasında pozitif yönlü çok kuvvetli bir ilişki ($r=0,936$) olduğu tespit edilmiştir. Çizelge 4.12 incelendiğinde çocukların, duyguları yönetme becerileri ile başlangıç becerileri, akademik destek becerileri, arkadaşlık becerileri ve sosyal becerileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki ($p<0,01$) vardır. Korelasyon katsayılarına göre çocukların, duyguları yönetme becerileri ile başlangıç becerileri arasında pozitif yönlü orta kuvvetli bir ilişki ($r=0,658$) olduğu, duyguları yönetme becerileri ile akademik destek becerileri arasında pozitif yönlü kuvvetli bir ilişki ($r=0,705$) olduğu, duyguları yönetme becerileri ile arkadaşlık becerileri arasında pozitif yönlü kuvvetli bir ilişki ($r=0,787$) olduğu ve duyguları yönetme becerileri ile sosyal becerileri arasında pozitif yönlü çok kuvvetli bir ilişki ($r=0,876$) olduğu tespit edilmiştir.

Çizelge 4. 13: Okul öncesi çocukların motor becerileri ve alt boyutları ile sosyal becerileri ve alt boyutlarının arasındaki ilişkiye yönelik bulgular

Ölçekler		Başlangıç	Akademik	Arkadaşlık	Duyguları	SOSYAL BECERİLERİ
		Becerileri	Destek Becerileri	Becerileri	Yönetme Becerileri	
Lokomotor	r	0,143	0,103	0,070	0,169	0,136
Becerileri	p	0,072	0,194	0,378	0,033*	0,087
Top Becerileri	r	-0,161	-0,267	-0,275	-0,088	-0,218
	p	0,042*	0,001**	0,001**	0,270	0,006**
MOTOR	r	-0,021	-0,108	-0,131	0,038	-0,061
BECERİLERİ	p	0,790	0,174	0,098	0,632	0,446

** $p < 0,01$, * $p < 0,05$

Okul öncesi çocukların motor becerileri ve alt boyutları ile sosyal becerileri ve alt boyutlarının arasındaki ilişkiye yönelik Pearson korelasyon analizi sonuçları Çizelge 4.13’de sunulmuştur. Çizelge 4.13 incelendiğinde okul öncesi çocukların motor becerileri ile sosyal becerileri ve alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin olmadığı ($p > 0,05$) tespit edilmiştir. Okul öncesi çocukların lokomotor becerileri ile başlangıç becerileri, akademik destek becerileri, arkadaşlık becerileri ve sosyal becerileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir ($p > 0,05$). Ancak çocukların lokomotor becerileri ile duyguları yönetme becerileri arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır ($p < 0,05$). Korelasyon katsayısı incelendiğinde çocukların lokomotor becerileri ile duyguları yönetme becerileri arasında pozitif yönlü çok zayıf bir ilişki ($r = 0,169$) olduğu söylenebilir. Okul öncesi çocukların top becerileri ile başlangıç becerileri, akademik destek becerileri, arkadaşlık becerileri ve sosyal becerileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır ($p < 0,01$). Ancak top becerileri ile duyguları yönetme becerileri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı saptanmıştır ($p > 0,05$). Korelasyon katsayıları incelendiğinde top becerileri ile başlangıç becerileri arasında negatif yönlü çok zayıf ilişki ($r = -0,161$) olduğu, top becerileri ile akademik destek becerileri arasında negatif yönlü zayıf ilişki ($r = -0,267$) olduğu, top becerileri ile arkadaşlık becerileri arasında negatif yönlü zayıf ilişki ($r = -0,275$) olduğu ve top becerileri ile sosyal becerileri arasında negatif yönlü zayıf ilişki ($r = -0,218$) olduğu söylenebilir.

5. TARTIŞMA

Yapılan bu araştırmanın amacı okul öncesindeki çocukların motor beceri ve sosyal beceri özelliklerinin cinsiyet, yaş ve BKİ'ye göre incelenmesidir. Araştırma verileriyle elde edilen sonuçlar literatür ile karşılaştırma yapılarak bu bölümde sunulmaktadır.

5.1 Okul Öncesi Çocukların Motor Beceri Ve Alt Boyutlarının Cinsiyetlerine Göre Karşılaştırılması

Araştırma bulgularında okul öncesi çocukların lokomotor becerileri, top becerileri ve motor becerileri cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği ($p<0,05$) görülmüştür (Çizelge 4.5). Aritmetik ortalamalar incelendiğinde kız çocukların lokomotor becerilerinin erkek çocuklara göre daha yüksek olduğu tespit edilirken, erkek çocukların ise top becerileri ve motor becerilerinin kız çocuklarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu durum araştırma başlangıcında ortaya konulan 1. Hipotez “Lokomotor beceriler kız çocuklarının lehine daha anlamlıdır.” Ve 2. Hipotez “ Top beceriler erkek çocuklarının lehine daha anlamlıdır.” hipotezlerini destekler niteliktedir.

Holfelder ve Schott (2014), tarafından yapılan bir araştırma ve incelemede 2000-2013 yılları arasında yayınlanmış olan 23 araştırma incelenmiş ve bazı çalışmalarda beceri ve cinsiyete yönelik ilişki görüldüğü belirtilmiştir.

Hardy ve ark., (2009) tarafından yapılmış olan okulöncesi 425 çocuk ile yapılmış bir çalışmada erkek çocukların top becerilerinde kız çocuklarının ise genel olarak lokomotor becerilerde yeterlilik düzeyine ulaştıkları belirlenmiştir.

Mete (2020)'nin Rize'nin merkezinde kreşlerde ve anaokulunda olan 3-6 yaş grubundaki kız ve erkek çocukların TGMD-II test sonucuna göre motor gelişim seviyelerini araştırmış olduğu çalışmada obje kontrol beceri testinde erkek çocuk katılımcıların daha yüksek puanlar aldığını; lokomotor becerilerde ise kız çocukların daha yüksek olduğunu bildirmektedir.

Gülaç (2014) ise Kütahya ili ve ilçesinde anaokuluna gitmekte olan 3-5 yaş grubundaki çocukların Temel motor beceri düzeyleri incelediği araştırmasında erkek çocukların kızlara oranla TGMD-II obje kontrol puanları daha yüksek çıkmıştır.

Tepeli (2007), TGMD-2 testinin benzer yaşlardaki Türkiye’de yaşayan çocuklar için norm değerleri nelerdir? Sorusuna aradığı cevap niteliğinde ki araştırmasında nesne kontrol ve büyük kas beceri ham puan ortalamaları arasında olan farkı her iki ölçeğin puanı içinde erkek çocukların lehine 0.001 anlamlılık düzeyinde önemli olduğunu bulmaktadır.

Eynur (2013), Okul öncesindeki 4-5-6 Yaş aralığında çocukların kaba motor becerisi üzerinde gelişim düzeylerini gözlemlediği çalışmada cinsiyet faktörüne göre lokomotor beceriler arasında anlamlı olan bir ilişki çıkmamıştır. Objeye kontrol yeteneklerinde ise erkek çocuk katılımcıların puanlama sonuçlarının daha yüksek olduğunu söylemektedir. Kaba motor beceriler ile aralarındaki ilişkiye bakıldığında yine erkek çocuk katılımcıların puanlarının daha yüksek çıktığı bulunmaktadır. Ortaya çıkan bu sonucun çalışma bulgularıyla tutarlılık sağladığı görülmüştür.

Buna sonuçlara karşın Cliff ve ark., (2009) ise okul öncesindeki 3-5 yaş grubundaki çocukların fiziksel aktivite ve temel motor beceri arasında olan ilişkiyi araştırdığı incelemede nesne kontrol ve lokomotor beceri puanlamalarında araştırmaya katılan kız çocuk katılımcıların erkek çocuklardan daha yüksekte puan aldıkları gözlemlenmiştir.

Daha büyük yaş gruplarıyla yapılan çalışmalarda da aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Lopes ve ark., (2011) tarafından 6-10 yaş aralığındaki bütün yaş grupları için erkek çocukların, aynı yaşlardaki kız çocuklarla karşılaştırıldığında motor koordinasyonlarında daha yüksek performans göstermiş olduklarını rapor etmektedir.

7-8 yaş grubundaki kız çocukların ve erkek çocuk katılımcıların motor gelişim düzeyleri durumunu inceleyen Yıldırım (2011), erkek çocuk katılımcıların lokomotor alt test puan sonuçlarını, kız çocuk katılımcıların lokomotor alt test puan sonuçlarından daha yüksekte olduğunu gözlemlemiştir.

Top (2012), 08-12 yaş grubundaki kız çocukların ve erkek çocuk katılımcıların TGMD-II test sonuçlarına göre motor gelişme düzeylerini incelediği çalışmada ise

anlamli bir fark bulunmamasina ragmen erkek cocuk katilimcilarin lokomotor beceri ve obje kontrol beceri testlerinden daha yuksekte sonuclar aldigı gorulmüstür.

Keskin (2019) ise, 7-9 yaş aralığındaki cocuklar üstünde yapmış olduğu araştırmada lokomotor becerilerde cinsiyetler arasında anlamli bir fark bulamamışken, obje kontrol becerilerinde kız cocukların erkek cocuklara göre daha iyi olduğu sonucunu bildirmiştir. Toplamda kaba motor becerilerdeyse yine kız cocukların lehine anlamli bir fark çıkmaktadır.

Farklı bir araştırmada Aydın (2009), 10 yaş grubundaki cocuk katilimcilarin TGMD-2 testine göre motor gelişim düzeylerini incelemiş ve kız cocukların temel lokomotor beceri düzeyi testi sonucunda ortaya çıkan puanların erkek cocuklara göre daha yuksekte olduğunu gözlemlemiştir. Obje kontrol beceri düzeyi testi sonucunda ise cinsiyetlerin arasında anlamli bir ilişki çıkmadığını söylemektedir. Genel olarak baktığımızda kaba motor beceri testi düzeyinde ise ortaya çıkan fark kız cocukların lehine anlamli olarak bulunmaktadır.

Zeybek (2007)'de yaptığı çalışmada 9 yaş grubundaki cocuklarda motor gelişim düzeylerini araştırmış ve bu çalışmada 9 yaş grubu öğrencilerde TGMD-2 temel lokomotor beceriler testinde cinsiyete göre anlamli bir fark bulunmadığını belirtmiştir. Buna ragmen ise kaba motor becerilerin test sonucuna bakıldığında cinsiyetlere göre kız cocukların lehine bu testte ortaya çıkan değerler arasında farklılık olduğu bulunmuştur. Bu sonucu ise kız cocukları ergenlik dönemine erkek cocuklardan daha önce girdiğinden güce dayalı becerilerde kızların erkek öğrencilerinden daha yuksek olduğu ayrıca birkaç becerilerin de erkek öğrencilere göre daha basit bir biçimde yapmış oldukları gözlemlenmiştir.

Literatür araştırmasında yer alan motor beceri ve cinsiyet arasında anlamli bir farklılık görülmeyen araştırmalarda bulunmaktadır. Örnek olarak, Morano ve ark., (2011) tarafından aşırı kiloda olan (n = 38) ve aşırı kiloda olmayan (n = 42), okul öncesi cocuk katilimcilarin kaba motor becerilerinin incelendiği çalışmada cinsiyet farklılığının bulunmadığını bildirmektedir. Boz (2011) ve Yavuz (2016)'da okul öncesindeki cocukların temel hareket becerilerinde cinsiyet faktörünün anlamli bir etkisi bulunmadığını söylemektedir.

Motor gelişim, toplumsal cinsiyet rolleri, bağımsızlık, özerklik ve (motor gelişim üzerinde etkisi olan verilen ya da verilmeyen fırsatlar ile ilişkili olarak) kültürel

beklentilerden etkilenir (Rogoff, 2003). Alan yazına bakıldığında okul öncesi dönemde lokomotor becerilerde kız çocukların top becerilerinde ise erkek çocukların daha iyi olduğu söylenebilir. Bu durum toplumsal cinsiyet rolleri ile bağdaştırılabilir.

Alan yazında bahsedildiği üzere araştırmalar, fırlatabilme becerisinin, farklı kültür, cinsiyet ve yaş kümelerinde farklar olduğunu göstermektedir. Kız çocuklarında bu performansın düşük olması değişik fiziksel özelliklerden kaynaklandığı gibi tecrübe eksikliğinden de kaynaklanmaktadır. Toplu oyunlarda yeteri kadar tecrübesi olmayan çocuklar kendi yaş grupları arasında başarılı olamayabilir. Bu vaziyetler fırlatabilme becerisinin öğrenilmiş bir beceri olduğunu ifade etmektedir (Cratty, 1973; Zaichowsky ve Martinek, 1980).

Araştırma bulguları toplu becerilerde kız çocuklarının erkeklere göre düşük puan aldığını bildirmektedir. Araştırmanın yapıldığı ilçe sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel açıdan ele alındığında toplumsal cinsiyet rollerinin erken çocukluk döneminde oyunlara yansımalarının cinsiyetler arası bu farkın oluşmasında etkisi olduğu düşünülebilir. Toplumda kız çocuklarının erken yaşlardan itibaren ip atlama, seksek gibi oyunlara yönlendirilmesi, erkek çocuklarının ise erken yaşlarda top ile oynanan oyunlara yönlendirilmesi motor beceri ve cinsiyet arasındaki bu ilişkiyi açıklayabilir. Motor becerilerde erkek çocuklarının kız çocuklarına göre daha yüksek puanlar alması ise yine sosyo-kültürel açıdan erkek çocuklarına daha fazla deneyim fırsatı sağlanmasından dolayı olabilir.

Erkek çocukların kız çocuklarına göre kas ve sinir olgunlaşması daha az olgundur. Bu durum ise kız çocuklarının denge becerisinde erkek çocuklarına nazaran daha üstün olmalarını sağlamaktadır (Küçükkaya, 2000). Şekil 15 incelendiğinde kız çocuklarının sekme, sıçrama, galop gibi denge gerektiren lokomotor becerilerde daha iyi oldukları görülmektedir. Bu durum fizyolojik olarak kas-sinir koordinasyonun erkek çocuklara göre daha önce gelişmesiyle açıklanabilir.

5.2 Okul Öncesi Çocukların Sosyal Beceri Ve Alt Boyutlarının Cinsiyetlerine Göre Karşılaştırılması

Okul öncesi çocukların sosyal beceri ve alt boyutlarının cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği ($p < 0,01$) sonucuna ulaşılmıştır (Çizelge 4.6). Aritmetik ortalamalar incelendiğinde kız çocukların başlangıç becerileri, akademik destek becerileri, arkadaşlık becerileri, duyguları yönetme

becerileri ve sosyal becerileri, erkek çocuklara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu durum araştırma başlangıcında sunulan 3. Hipotez “Okul öncesi çocukların sosyal beceri düzeyleri kızların lehine daha anlamlıdır.” Hipotezini doğrulamıştır. Bu konuyla ilgili literatür incelenmiş ve aşağıda sunulmuştur.

Elibol-Gültekin (2008), 341 çocuk katılımcının üzerinde yapmış olduğu araştırmada sosyal becerileri cinsiyet faktörü tarafından inceleyip, kızların sosyal beceri puanlarının erkeklere göre daha yüksekte olduğunu söylemektedir. Bu sonuca göre çalışma sonucu bulgularıyla tutarlılık göstermektedir ancak sosyal beceriler üzerinde cinsiyet faktörünün etkili bir rolü olmadığını belirten araştırmalarda bulunmaktadır.

Örnek olarak; Çimen (2009), Akman ve ark., (2011) 6 yaş grubundaki çocuk katılımcılar üzerinde yapmış oldukları araştırmalarda erkek ve kız çocukların sosyal beceri düzeyleri arasında anlamlı bir fark görülmemiştir. Yine Yılmaz-Bolat ve Kahveci (2016), 4-6 yaş aralığındaki çocuk katılımcıların sosyal becerilerini bazı değişken faktörlere göre karşılaştırıp cinsiyet faktörünün bir etkisi olmadığını belirtmiştir. Ek olarak anne tutumları ele alındığında sosyal beceri düzeylerini gözlemleyen Gürbüz (2017)’de cinsiyet faktörünün sosyal beceriler üzerinde de bir etki bulunmadığını belirtmiştir.

Sağlıklı bir sosyal gelişim göstergesi olarak çocuğun kendisi ve toplumla uyum içinde olması gerekir. Sosyalleşme okul önce dönemdeki çocuklar için sosyal gelişim ve sosyal beceri kazanımı açısından önem arz etmektedir. Literatüre bakıldığında sosyal uyum ile ilgili yapılmış bazı araştırmalar bulunmuştur.

Acun-Kapıkıran ve ark., (2006)’da yapmış oldukları makale çalışmasında 343 okul öncesi çocuk katılımcının sosyal becerileri ölçüldüğünü ve kız çocuk katılımcıların sosyal uyum becerilerinin erkek çocuk katılımcılara oranla daha alt seviyelerde bulunduğunu belirtmişlerdir.

Işık (2007)’da 5-6 yaşlarında anaokulu çocuklarında yapmış olduğu araştırmada sosyal uyum ve beceri ölçeğini uygulamış ve sosyal uyum becerilerinin erkek çocuklarda anlamlı düzeyde yüksek olduğu, sosyal uyumsuzluk becerilerinin ise kız çocuklarda anlamlı düzeyde yüksek çıktığını belirtmiştir.

Büyük yaştaki gruplar ele alındığında ise Seven (2008)’in 7-8 yaş aralığındaki çocuk katılımcıların üzerinde yapmış olduğu çalışma neticesinde kız çocuk katılımcıların sosyal becerilerinin erkek çocuk katılımcılara göre daha yüksekte olduğu

görülmüştür. Buna rağmen Beştaş (2015), 7-8-9 yaşlarındaki çocukların üzerinde yapmış olduğu incelemede cinsiyet gruplarının aralarında sosyal beceri düzeyine ilişkin bir farklılık olmadığı gözlemlenmiştir.

Bu konu hakkında yapılan çalışmalar incelendiğinde sosyal beceriler üzerinde cinsiyet değişkeninin rol oynadığını söyleyebiliriz. Okul öncesi dönemde sosyal beceriler çocuğun çevreyle tanışmaya başlaması ve iletişim kurmasıyla beraber ben merkezden çıkarak akranlarının ya da çevredeki kişilerin bakış açlarına sahip olma olarak gelişim gösterir. Kız-erkek birlikte oynanan oyun grupları haricinde çocukların hemcinsleriyle oynadıkları oyunlar ele alındığında kız çocuklarının toplumu yansıtan oyunlara (evcilik vb.) daha çok yöneldiği gözlenebilir. Bu durum sosyal becerilerde kız çocuklarının erkek çocuklara oranla daha yüksek puanlar almasını açıklayabilir.

Yine toplumda kız çocuklarının daha korumacı bir tutumla yetiştirilmesi üst benlik kavramını da desteklemektedir. Özellikle ataerkil toplumlarda daha belirgin olan toplumsal cinsiyet rollerinin kız çocuklarının sosyal gelişimi üzerinde bir etken olduğu düşünülebilir. Sosyal uyum ile ilgili yapılan çalışmalarda kız çocuklarının düşük puanlar alması da bu durum ile açıklanabilir.

5.3 Okul Öncesi Çocukların Motor Beceri Ve Alt Boyutlarının Yaşlarına Göre Karşılaştırılması

Araştırmanın önemli bulgularından birisi de lokomotor becerilerin ve motor becerilerin okul öncesi çocukların yaşlarına göre anlamlı bir farklılık göstermesidir. ($p < 0,01$) Buna ilaveten okul öncesi çocukların top becerileri yaşlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemiştir ($p > 0,05$) (Çizelge 4.7). Ortalamalar incelendiğinde 6 yaşında olan çocukların gerek lokomotor becerileri gerekse motor becerileri 5 yaşındaki çocuklara göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bu sonuç 4. Hipotez “Okul öncesi çocukların motor beceri düzeyleri yaşa göre doğrusal yönde daha gelişmiştir.” hipotezini doğrulamaktadır.

Çocuklarda yaş ile beraber motor gelişim için önemli olan alt sistemlerin olgunlaşması çocukları bir üst düzeye taşımakta önemli rol oynar. Mantıksal olarak da yaş ilerledikçe çocukların motor becerilerinin gelişmesi sonucu beklenir. Başka bir deyişle doğrusal olarak 6 yaş grubunun 5 yaş grubundan, 5 yaş grubunun 4 yaş grubundan, 4 yaş grubunun ise 3 yaş grubundan daha yüksek kaba motor ham puana

sahip olmaları beklenir. Okul öncesi çocukların dâhil edildiği motor beceri çalışmalarında da bu sonuçlar bildirilmiştir (Mete, 2020; Gülaç, 2014; Tepeli, 2007; Boz, 2011)

7-12 yaş aralığındaki çocuk grupları ile yapılmış olan motor beceri araştırmalarında da yaş değişkeniyle alakalı benzeyen sonuçlar ortaya çıkmıştır (Yıldırım, 2011; Top, 2012; Eynur, 2013). Keskin (2019) ise 7-9 yaş aralığındaki çocuklar üzerinde yapmış olduğu araştırmada nesne kontrol ve kaba motor becerilerinde anlamlı bir farklılık bulunduğunu belirtirken, yer değiştirme becerilerinde bir farklılık göremediğini söylemiştir.

4-8 yaş grubundaki çocuk katılımcılarda temel hareket becerilerinden top yakalama becerisinin gözlemlendiği bir araştırmada Kalkavan ve Sevinç (2006), bu beceride ise yaşa bağlı olarak gelişim gösterdiğini belirtmiştir.

Genel olarak yaş motor beceri gelişiminde bir etkendir denilebilir. Gallahue (2002), motor gelişimin yaş ile ilgili fakat yaşa bağlı olmadığını çevresel etmenlerin, yaşam stilinin ve deneyimlerin motor gelişim üzerinde etkisi olduğunu söylemiştir. Araştırma sonuçlarında top becerilerde anlamlı bir ilişkinin çıkmaması çevresel etmen ve deneyimlerle açıklanabilir. Okul koşulları ele alındığında çocukların lokomotor becerilerini destekleyecek bir alana sahip olmaması, sınıf içi oynanan oyunlar ve top materyaliyle daha çok vakit geçirmeleri top becerilerdeki yetkinlikle olan ilişkiyi açıklayabilir.

5.4 Okul Öncesi Çocukların Sosyal Beceri Ve Alt Boyutlarının Yaşlarına Göre Karşılaştırılması

Okul öncesi çocukların, başlangıç becerileri, akademik destek becerileri, arkadaşlık becerileri, duyguları yönetme becerileri ve sosyal becerilerinin yaşlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği ($p>0,05$) tespit edilmiştir (Çizelge 4.8). Elde edilen bu bulgu 5. Hipotez “Okul öncesi çocukların sosyal beceri düzeyleri arasında yaşa göre anlamlı bir farklılık yoktur.” hipoteziyle örtüşmektedir.

Yılmaz-Bolat ve Kahveci (2016), 100 çocuğun dâhil olduğu çalışmalarında sosyal beceri düzeyinin yaş düzeylerine göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Elde edilen bu bulgu araştırma sonucuyla tutarlılık göstermektedir. Dört yaşında bir çocuğun diğer kişiler ile özellikle de yaşıt olduğu diğer çocuklar ile gösterdiği

ilişkilerde bazı zamanlar sorunlar çıktığını ve anlaşmazlıkların olduğu, ayrıca diğerleriyle uyum içinde olmakta zorlandığı söylenmektedir. Dört yaşındaki bir çocuk, akranları ile bir arada olmak ister. Oyun içerisinde bir takım liderinin sözünü dinlemek, onun isteklerini yerine getirmek, oyun içerisindeki kurallara uyma, bu çocuk için bazı zamanlar zor gelmektedir ve bu zorluklardan sonra onları reddetmektedir. Oyun esnasında tüm çocukların kendi isteklerinin uygulanmasıyla alakalı istekleri dikkat çekmektedir. Bu da bazenleri kendi aralarında anlaşmazlıklara neden olmaktadır. Bu anlaşmazlıklar çocuk için çok önemli toplumsal deneyim ve tecrübelerdir. Fakat çocuk bir sonraki yaşına geldiğinde içinde bulunduğu hareketlerin daha dengelenmiş olduğunu, akranları ile daha sağlıklı uyum içerisinde olduğu, onlar ile daha iyi anlaşmış görülmektedir. Altı yaşına ulaştığında ise çocuk gayet anlayışlı, dışa dönük ve sakin davranışların kaybolduğu, fiziksel hareketliliği daha yüksek, çevresi ile iletişimi daha dağınık bir durumda olduğu gözlemlenmektedir. (Oktay, 2004).

Yaş farklılıklarına karşın gruplar arasında yaş bakımından anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Bu farklılık anaokuluna devam eden 5-6 yaş grubu çocukların bir sene sonra ilkokula başlayacakları düşünülerek sosyal becerilerde benzer niteliklere sahip olmaları ile açıklanabilir.

5.5 Okul Öncesi Çocukların Motor Beceri Ve Alt Boyutları, Sosyal Beceri Ve Alt Boyutlarının BKİ Göre Karşılaştırılması

Araştırma bulgularında BKİ değişkenine göre motor beceriler ve alt boyutlarıyla (Çizelge 4.9) sosyal beceriler ve alt boyutları (Çizelge 4.10) arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır. ($p>0,05$). Bu sonuçlar 6. Hipotez “BKİ ve motor beceriler arasında anlamlı bir farklılık vardır.” hipoteziyle ve 7. Hipotez olan “BKİ ve sosyal beceriler arasında anlamlı bir farklılık vardır.” hipoteziyle örtüşmemektedir. Alan yazında bahsi geçen literatürdeki örnek çalışmalar aşağıda verilmiştir.

Sistemli gözlemlene araştırmalarında, motor beceri uygunluğu ve fiziksel aktivite arasında mühim bir bağ olduğunu gözlemlemiştir. Bu bağ cinsiyet durumu, fiziksel aktivite sıklığı, motor beceri çeşidi ayrıca fiziksel aktivitenin yapılmış olduğu zaman sebebiyle farklılık göstermeye meyilli oldukları belirtilmiştir (Holfelder ve Schott, 2014; Robinson ve ark., 2015; Logan ve ark., 2015; Figuero ve An, 2017; Jaakkola ve Washington, 2013).

Cliff ve ark., (2009) tarafından yapılmış araştırmada motor beceri yeterliliği ve fiziksel aktivitenin aralarında olumlu yönde ilişki çıkarken, aynı yaşlardaki erkek çocuklar ile kıyaslandıklarında üst düzeyde motor beceriye sahip olan 4 yaşındaki kızların fiziksel aktiviteye mühim seviyede daha seyrek zaman harcadıkları belirtilmiştir (Williams ve ark., 2008).

Lopes ve ark., (2011) 6 ile 10 yaş aralığındaki bütün yaş grupları için erkek çocuklarının, daha güçlü fiziksel aktivite seviyeleri ve motor koordinasyonda daha güçlü performans göstermiş olduklarını rapor etmektedir. Araştırmacılar aynı süreçte her iki cinsiyet grubu içinde yaşlarının yükselmesiyle beraber sürece bağlı motor becerilerde sürece bağlı yetersiz skorlar, fiziksel aktivitede ise düşüş olduğunu belirtmişlerdir.

Logan ve ark., (2011) tarafından okul öncesindeki çocuklarda motor yeterlilik ve beden kitle indeksi (BKI) arasındaki ilişkiyi gözlemlemek amacı ile yapılmış olan bir araştırmada fazla kilolu okul öncesi çocukların motor yeterlilik düzeylerinin, ideal kilosundakilerden ve zayıf vücut ağırlığındaki yaşıtlarından yetersiz olma ihtimali bulunabileceği belirtilmiştir (Henderson ve Sugden, 1992).

Morano ve ark., (2011) fazla kilolu olan ve normal kilosunda olan okul öncesi çocukların kaba motor becerilerinin gözlemlendiği çalışmada veriler çocukluk obezitesinin kaba motor gelişim üstünde beklenen gelişime uygun olmadığını göstermiştir. Kaba motor beceriler, kısmen çocukların özgüvenlerini yansıtan sosyal ve davranışsal sonuçlara da dâhil edilebilir (Skinner ve Piek, 2001).

Fiziksel olarak aktif çocukların sosyal olarak da bazı çıktılara sahip olacağı bildirilmiştir (ağlak, 1999; Strong ve ark., 2005). Tüm bu çalışmalar yapılan çalışma bulgularıyla ters düşmektedir. Bu durum örneklem hacminin küçük olması ve bu sebeple her gruptaki ortalama değerlerin birbirine çok yakın çıkmasıyla açıklanabilir.

5.6 Motor Beceriler Ve Sosyal Beceriler Arasındaki İlişki

Motor beceriler ve sosyal beceriler arasındaki ilişkiye yönelik yapılan korelasyon analizi sonucunda okul öncesi çocukların motor becerileri ile sosyal becerileri ve alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin olmadığı ($p>0,05$) tespit edilmiştir (izelge 4.13). Okul öncesi çocukların lokomotor becerileri ile duyguları

yönetme becerileri arasında; top becerileri ile başlangıç becerileri, akademik destek becerileri, arkadaşlık becerileri ve toplam sosyal becerileri arasında çok zayıf bir ilişki çıkmıştır ($p<0,05$). Bu sonuç anlamlı bulunmamıştır.

Elde edilen sonuç 8. Hipotez “Motor beceri ve sosyal beceriler arasında anlamlı bir ilişki vardır.” hipoteziyle örtüşmemektedir. Literatür incelendiğinde motor beceriler ve sosyal beceriler arasında ilişki olduğuna dair çalışmalar rapor edilmiştir (Skinner ve Piek, 2001; Çağlak, 1999; Strong ve ark., 2005). Bu çalışmalar araştırma sonucuyla uyuşmamaktadır. Araştırma sonucunda motor beceriler ve sosyal beceriler arasında anlamlı bir ilişki çıkmaması erken çocukluk dönemindeki çocukların zayıf veya hatalı performanstan utanç duymama ve yaşlıları tarafından küçümsenme veya yaralanma korkuları olmamasıyla açıklanabilir (Butcher ve Eaton, 1989).

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1 Sonuç

Bu araştırmanın amacı okul öncesi çocukların motor beceri ve sosyal becerilerinin cinsiyet, yaş ve BKİ değişkenlerine göre incelemesidir. Bunun yanı sıra motor beceriler ve sosyal beceriler arasındaki ilişkiyi araştırmak amaçlanmıştır. Aşağıda araştırma sonuçları sıralı halde sunulmuştur.

Okul öncesi çocukların demografik özellikleri incelendiğinde; katılımcıların, %50,0'ı kız, %50,0'ı ise erkek çocuklardan oluşmaktadır ve %50,0'ı 5 yaşında, %50,0'ı ise 6 yaşındadır. Okul öncesi çocukların ağırlıkları incelendiğinde çocukların, %0,5'inin zayıf olduğu, %79,4'ünün normal kiloda olduğu, %11,3'ünün kilolu olduğu ve %8,8'inin obez olduğu, çocukların boyları incelendiğinde ise %3,1'inin kısa olduğu, %70,6'sının normal boy uzunluğunda olduğu, %20,0'ı uzun ve %6,3'ü ise çok uzun boyda olduğu belirlenmiştir. Okul öncesi çocukların BKİ sınıflamaları incelendiğinde, %7,5'inin zayıf olduğu, %64,4'ünün normal olduğu, %16,3'ünün kilolu olduğu ve %11,8'inin ise obez olduğu saptanmıştır.

Okul öncesi çocukların motor becerileri ve alt boyutları cinsiyetlerine göre farklılık göstermiştir. Lokomotor becerilerde kız çocuklar daha yüksek alırken top becerilerde erkek çocuklar daha yüksek puan almışlardır. Toplam motor becerilere bakıldığında erkek çocukların puanları daha yüksek bulunmuştur.

Okul öncesi çocukların motor becerileri ve alt boyutları yaşlarına göre karşılaştırıldığında 6 yaş çocuklarının 5 yaş çocuklarına göre lokomotor beceriler ve toplam motor becerilerde daha yüksek puan aldıkları bulunmuştur. Top becerilerde anlamlı bir sonuç elde edilmemiştir.

Okul öncesi çocukların sosyal becerileri ve alt boyutları cinsiyetlerine göre farklılık göstermiştir. Kız çocukların başlangıç becerileri, akademik destek becerileri, arkadaşlık becerileri, duyguları yönetme becerileri ve toplam sosyal becerileri, erkek çocuklara göre daha yüksek çıkmıştır.

Okul öncesi çocukların sosyal becerileri ve alt boyutlarının yaşlarına göre bir farklılık göstermediği görülmüştür.

Okul öncesi çocukların motor becerileri ve alt boyutlarının BKI düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur.

Okul öncesi çocukların sosyal becerileri ve alt boyutlarının BKI düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermediği saptanmıştır.

Okul öncesi çocukların motor becerileri ile sosyal becerileri arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür.

Okul öncesi çocukların lokomotor becerileri ve top becerileri ile motor beceriler arasında pozitif yönlü çok kuvvetli bir ilişki saptanmıştır. Lokomotor beceriler ile top becerileri arasında ise pozitif yönlü orta kuvvette bir ilişki bulunmuştur.

Okul öncesi çocukların başlangıç beceriler, akademik destek becerileri, arkadaşlık becerileri, duyguları yönetme becerileri ile sosyal becerileri arasında pozitif yönlü çok kuvvetli bir ilişki saptanmıştır. Sosyal beceri alt boyutları kendi arasında pozitif yönlü kuvvetli bir ilişkiye sahipken başlangıç becerileri ile duyguları yönetme becerileri arasında pozitif yönlü orta kuvvette bir ilişki saptanmıştır.

Okul öncesi çocukların lokomotor becerileri ile duyguları yönetme becerileri arasında; top becerileri ile başlangıç becerileri, akademik destek becerileri, arkadaşlık becerileri ve toplam sosyal becerileri arasında çok zayıf bir ilişki çıkmıştır. Bu sonuç anlamlı bulunmamıştır.

Sonuç olarak, okul öncesi çocukların motor becerileri ve sosyal becerileri cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. Motor beceriler yaş değişkenine göre lokomotor becerilerde ve toplam motor becerilerde anlamlı bulunmuş, sosyal becerilerde ise yaşa göre anlamlı bir sonuç görülmemiştir. Motor beceri ve sosyal beceriler BKI değişkenine göre anlamlı bir farka sahip değildir. Motor beceri ve sosyal beceriler arasında da anlamlı bir ilişki saptanamamıştır.

6.2 Öneriler

Bu bölümde elde edilen bulgular doğrultusunda ebeveynlere, öğretmenlere ve ilerde bu konuda yapılacak çalışmalara yol göstermesi amacıyla bazı önerilerde bulunulmuştur.

Ebeveynlere Ve Öğretmenlere Yönelik Öneriler;

Erken yaşlardaki motor yetkinlik için ebeveynler ve öğretmenler fiziksel aktivite şekillerini ve uygun alan hazırlamaları ile alakalı bu tavsiyeler ile bilinçlendirilebilir. Sağlıkla ilgili davranışları başlatmak ve aktif bir yaşam tarzı geliştirmek için; Tüm aktivitelerin yaşa uygun ve güvenli bir ortam sağlanmalı, fiziksel aktiviteyi etkinlik geçişlerinde ve öğretimin içine yerleştirmeli ve aileler de evde fiziksel aktiviteyi sürdürmeye teşvik edilebilir.

Ebeveynler, çocukların temel hareket becerilerini geliştirici fiziksel aktivitelere yönlendirmeleri hususunda bilgilendirilebilir.

Ebeveynleri çocukların sosyal becerileri konusunda bilinçlendirmek için konferans, seminer vb. etkinliklere katılmaları teşvik edilebilir ya da görsel-işitsel basın organları kullanılarak hazırlanan yayımlar aracılığıyla bu bilinç sağlanabilir.

Okul öncesi dönem THB açısından önem arz etmektedir. Bu dönemde alanında uzman öğretmenler tarafından hareket eğitimi verilebilir. Kurumlarda bu eğitimi uzman kişilerin vermesi desteklenebilir.

Öğretmenler ebeveynlere çocukların motor gelişimleri konusunda bilgi verebilir ve bu hususta çocukların motor becerilerini destekleyici fiziksel aktiviteler ile ilgili ebeveynleri yönlendirebilirler.

Sosyo-kültürel olarak erkek çocukların top ile oynanan oyunlara, kız çocuklarının ise daha çok evcilik gibi kapalı alanlardaki oyunlara yöneldiği bilinmektedir. Öğretmenler cinsiyet ayrımı olmaksızın çocuklara eşit şekilde deneyim fırsatı sağlayabilirler.

Öğretmenler TGMD-III Testi gibi ölçekler kullanarak çocukların motor gelişim durumlarını saptayabilir ve erken müdahale programı hazırlarken ölçüm sonuçlarından faydalanabilirler.

Öğretmenler sosyal becerilerin devamlılığını sağlamak için ebeveyn bilgilendirme çalışmalarından yararlanarak etkinlik veya seminerler düzenleyebilir.

İlerideki Araştırmalara Yönelik Öneriler:

Araştırma sonuçlarından farklı olarak BKİ faktörünün etkisi olduğunu bildiren çalışmaların (Logan ve ark., 2011; Morana ve ark., 2011; Skinner ve Piek, 2001)

varlığı bundan sonra yapılacak araştırmalarda bu faktör ile ilgili bulguların tutarlı olmamasının nedenlerini araştırılabilir.

Yine araştırma sonuçlarından farklı olarak motor beceri ve sosyal beceri arasında pozitif ilişki bildiren çalışmaların (Skinner ve Piek, 2001; Çağlak, 1999; Strong ve ark., 2005) olması sebebiyle, araştırma bulgularıyla paralellik göstermemesinin nedenlerinin ele alındığı çalışmalara yer verilebilir.

Motor beceri ölçeği ve sosyal beceri ölçeği okul öncesi eğitimi alan çocuklara uygulanmıştır. Bu yüzden okul öncesi eğitimi alan ve alamayan çocuklar üzerinde uygulanarak karşılaştırma yapılabilir.

Sosyal beceri ölçeği çocuklar için sadece öğretmenler tarafından doldurulmuştur. Aynı ölçek ebeveynlere de uygulanarak öğretmen ve ebeveyn formları karşılaştırılabilir.

Bu çalışmanın Covid-19 salgın dönemine denk gelmesi sebebiyle araştırma eğitim-öğretim sürecinde normalleşmeye gidildiği bir dönemde tekrar yapılabilir.

Araştırmadaki demografik özellikler çoğaltılarak sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik açıdan farklı okullar ile karşılaştırılabilir.

Ebeveyn tutumlarının motor beceri ve sosyal beceri gelişimdeki rolü ve ebeveyn sosyal beceri düzeyinin çocuklar üzerindeki ilişkisine dair çalışmalar yapılabilir.

Araştırmacılar motor beceri yeterliliği ve sosyal becerilerin ileriki zamanlarda fiziksel aktiviteye katılım ve sosyal ilişkiler üzerine etkilerini incelemek amacıyla büyük yaş grupları ile bu alanda çalışma yürütebilirler.

Araştırma sonuçları çocukların beceri gelişimlerini kolaylaştırmak için anaokullarında erken müdahale programlarının ve yapılandırılmış öğrenme fırsatlarının sağlanması önemi ortaya koymaktadır. Anaokulları THB programlarının yürütülmesi ve sosyal beceri gelişimi için kritik öneme sahip ortamlardır. Bu dönemde yapılan çalışmaların temel oluşturarak sonraki dönemlerde fiziksel olarak zinde ve toplumla uyum içinde bireyler yetiştirmeye katkısı olacağı düşünölmektedir.

KAYNAKLAR

- Acun-Kapıkıran N, Bora-İvrendi A & Adak A** (2006). Okul Öncesi Çocuklarında Sosyal Beceri: Durum Saptaması, *Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19 (1); 19-27.
- Adolph K** (2005). Learning to learn in the development of action. Lockman J, Reiser J & Nelson CA (Eds.), *Action as an organizer of perception and cognition during learning and development: Minnesota Symposium on Child Development*, vol. 33, pp. 91-122 Erlbaum Press Hillsdale NJ.
- Akgün ÖK, Büyüköztürk Ş, Çakmak EK, Demirel F & Karadeniz Ş** (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Akman B, Topçu Z, Baydemir G, Şahin S, Şirin E & Arslan AÇ** (2011). 6 Yaş Çocuklarının Sosyal Becerilerinin Oyun Arkadaşı Tercihleri Üzerindeki Etkisi, *Nwsa E-Journal Of New World Sciences Academy*, 6, 2, 1548-1560.
- Alikaşifoğlu A, Yordam N** (2000). Obezitenin Tanımı Ve Prevalansı, *Katkı Pediatri Dergisi*, 21(4)475-481.
- Altinkök M** (2006). Temel Motor Hareketlerin Geliştirilmesini İçeren Özel Beden Eğitimi Program Tasarısının 5-6 Yaş Çocukların Temel Motor Hareketlerinin Gelişimine Etkisinin Araştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Marmara Üniversitesi.
- Anderssen SA, Cooper AR, Riddoch C, Sardinha LB, Harro M, Brage S & Andersen LB** (2007). Low Cardiorespiratory Fitness Is A Strong Predictor For Clustering Of Cardiovascular Disease Risk Factors In Children Independent Of Country, Age And Sex. *European Journal Of Cardiovascular Prevention & Rehabilitation* 14 (4): 526–531.
- Arı M, Tuğrul B** (1996). Okul Öncesi Eğitimi. *Milli Eğitim Dergisi*, 132.
- Arslan A** (2016). İlkokul Birinci Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Becerilerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Giresun Üniversitesi.
- Aydın S** (2009). Kütahya İlinde Salon Sporlarında Müsabakalara Katılan İlköğretim 1.Kademe 10 Yaş Grubu Öğrencilerinin Tgmd-Iı Testine Göre Motor Gelişme Düzeylerinin Araştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Beden Eğitimi Ve Spor Ana Bilim Dalı, Kütahya.
- Aydın A** (2001). *Gelişim Ve Öğrenme Psikolojisi*, 2. Basım, İstanbul: Alfa Yayınları.
- Bacanlı H** (2008). *Sosyal Beceri Eğitimi*. 3. Basım, Ankara: Asal Yayınları.
- Baltacı G** (2016). Fiziksel Uygunluk. Karaduman AA, Yılmaz ÖT (Eds.) *Fizyoterapi Rehabilitasyon* (Ss. 74-159). Ankara: Pelikan Yayıncılık.

- Barnett LM, Morgan JP, Beurden EV, Beard JR** (2008). Perceived Sports Competence Mediates The Relationship Between Childhood Motor Skill Proficiency And Adolescent Physical Activity And Fitness: A Longitudinal Assessment. *International Journal Of Behavioral Nutrition And Physical Activity* 5 (1): 5–40.
- Beets MW, Bornstein D, Dowda M, Pate RR** (2011). Compliance With National Guidelines For Physical Activity In Us Preschoolers. *Measurement And Interpretation. Pediatrics*, 127(4), 658–664.
- Beştaş D** (2015). Hareketli Oyun Etkinliklerinin 7-8-9 Yaş Çocuklarının Sosyal Davranışları Üzerine Etkisinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Binbaşıoğlu C** (1992). **Eğitim Psikolojisi**. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Boz M** (2011). 5-6 Yaş Grubu Çocuklara Uygulanan Temel Hareket Eğitim Programının Hareket Becerilerinin Gelişimine Etkisi. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Breckenridge EM, Murphy NM** (1969). *Growth And Development Of The Young Child*. London: Wb Saunders Company.
- Breckenridge EM, Vinset EL** (1955). *Child Development*. London: Wb Saunders Company.
- Brown WH, Pfeiffer KA, Mciver KL., Dowda M, Addy CL, Pate RR** (2009). Social And Environmental Factors Associated With Preschoolers Nonsedentary Physical Activity. *Child Development* 80 (1): 45–58.
- Burnett CN, Jhonson EV** (1971). Development Of Gait In Childhood. Part 2. *Developmental Medicine Child Neurology*. Vol. 13, 207.
- Burrows M** (2007). Exercise And Bone Mineral Accrual In Children And Adolescents. *Journal Of Sports Science And Medicine*, 6, 305-312.
- Butcher JE, Eaton WO** (1989). Gross And Fine Motor Proficiency In Preschoolers: Relationship With Free Play Behavior And Activity Level. *Journal Of Human Movement Studies*. Volume 16 Pages 27-36.
- Caspersen CJ, Powell EC, Christenson GM** (1985). Physical Activity, Exercise, And Physical Fitness: Definitions And Distinctions For Health-Related Research. *Public Health*. 100: 126-131.
- Certain LK, Kahn RS** (2002). Prevalence, Correlates And Trajectory Of Television Viewing Among Infants And Toddlers. *Journal Of The American Academy Of Pediatrics*, 109 (4), 634–42.
- Ceylan Ş** (2009). Vineland Sosyal-Duygusal Erken Çocukluk Ölçeğinin Geçerlik Güvenirlik Çalışması Ve Okul Öncesi Eğitim Kurumuna Devam Eden Beş Yaş Çocuklarının Sosyal Duygusal Davranışlarına Yaratıcı Drama Eğitiminin Etkisinin İncelenmesi. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Cliff DP, Okely AD, Smith LM & Mckeen K** (2009). Relationships Between Fundamental Movement Skills And Objectively Measured Physical Activity In Preschool Children. *Pediatric Exercise Science* 21 (4): 436-49.

- Clifton A** (1978) Effects Of Special Instruction And Practice By Preschool Age Childeren On Performance Of Object Projection And Stability Test. *Perceptual And Motor Skills*. Vol.46, 439-442.
- Cratty JB** (1973). *Movement Behavior And Motor Learning*. Lea. Febiger, Philedelphia.
- Çağlak S** (1999). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden 5-6 Yaş Çocuklarına Beden Eğitimi Etkinlikleri Yoluyla Kavram: Enerji Öğretimi. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çamlıyer H, Çamlıyer H** (2018). *Eğitim Bütünlüğü İçinde Çocuk Hareket Eğitimi ve Oyun*, 8.basım. Manisa: Celal Bayar Üniversitesi Matbaası, s: 2-27.
- Çimen N** (2009). Okul Öncesi Eğitimi Programında Altı Yaş Grubu Çocukların Sosyal Becerilerinin Gerçekleşme Düzeyi, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, Ankara.
- Davies D** (2011). *Child Development: A Practitioner's Guide*. New York: Guilford Press.
- Deoreo LK** (1976). Dynamic Balance İn Preschool Children, Quantifying, Qualitative Data. *The Researche Quarterly*. Vol 47, No 3.
- Eastman W** (1997). Active Living: Physical Activities For İnfants, Toddlers, And Preschoolers. *Early Childhood Education Journal*, 24(3), 161-164.
- Eisenberg N, Fabes RA, & Spinrad T** (2006). Prosocial Development. Damon W & Lerner RM (Eds.) & Eisenberg N (Vol. Ed.), *In Handbook Of Child Psychology: Vol 3. Social, Emotional And Personality Development* (6th Ed., Pp. 646– 718). Hoboken, Nj: Wiley.
- Elibol-Gültekin S** (2008). 5 Yaş Çocuklarının Sosyal Becerilerinin Bazı Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Elliott SN, Malecki CK & Demaray MK** (2001). The Relationship Among Social Skills, Social Support, And Academic Competence Of Elementary And Middle School Students. *Exceptionality*, 9, 19-32.
- Espenchade SA, Eckert MH** (1980). *Motor Development*. A Bell. Havel Campany U.S.A
- Eti İ** (2010). Drama Etkinliklerinin Okul Öncesi Eğitim Kurumuna Devam Eden 5-6 Yaş Grubu Çocukların Sosyal Becerileri Üzerine Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Eynur A** (2013). Kütahya İli Merkez İlçesi Okul Öncesi Kurumlarında Okuyan Öğrencilerin Kaba Motor Beceri Gelişimlerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kütahya.
- Feldman R** (2001). *Child Development*, Prentice-Hall, Second Edition, S. 22, 221-225, Usa.
- Fidan N, Erden M** (1994). *Eğitime Giriş*. S.19, Meteksan Matbaacılık, Ankara.

- Figueroa R, An R** (2017). Motor Skill Competence And Physical Activity In Preschoolers: A Review. *Matern Child Health*, 21:136–146 Doi: 10.1007/S10995-016-2102-1
- Fisher A, Reilly JJ, Kelly LA, Montgomery C, Williamson A, Paton JY, & Grant S** (2005). Fundamental Movement Skills And Habitual Physical Activity In Young Children. *Medicine & Science In Sports & Exercise* 37 (4): 684–8.
- Fisman L** (2001). Child's Play: An Empirical Study of the Relationship between the Physical Form of Schoolyards and Children's Behaviour. Msc Thesis, Yale University, Usa.
- Fowler-Brown A, Kahwati LC** (2004). Prevention And Treatment Of Overweight In Children And Adolescents. *American Family Physician*, 69 (11), 2591-2599.
- Frost J, Wortham S, & Reifel S** (2001). *Play And Child Development*. Upper Saddle River, Nj: Merrill/Prentice-Hall, S.216-222.
- Gallahue DL, Ozmun JC** (2002). *Understanding Motor Development: Infants, Children, Adolescents, Adults*. (5th Edition) New York: Mcgraw-Hill.
- Gallahue DL, Ozmun JC, Goodway JD** (2014). *Motor Gelişimi Anlamak*. Özer D, Aktop A (Eds.) Ankara: Nobel.
- Gallahue D** (1982). *Understanding Motor Development In Children*. Jhon, W. Sons, Inc. Canada.
- Gallahue D** (2002). Motor Gelişim Kursu. 7. *Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi*, Antalya.
- Gander JM, Gardiner WH** (2001). *Çocuk Ve Ergen Gelişimi*. Onur B. (Ed.) Kitabevi Yayınları, 618 S. Ankara.
- Gesell A** (1940). *The First Five Years Of Life*. Harper. Brother Publishers. London
- Gesell A** (1954). *Ontogenesis Of Infant Behavior In Manuel Of Child Psychology*. Wiley. New York.
- Gísladóttir Þ, Monika H & Hermundur S** (2014). Motor Competence And Physical Fitness In Adolescents. *Pediatric Physical Therapy* 26 (1): 69–74.
- Goodway JD, Sumunski R, Ruiz A** (2003). The Influence Of Project Skill On The Motor Skill Devolopment Of Youngdisadvantaged Hispanic Children. (Grants). *Research Quarterly For Exercise And Sport*. 74: A12-13
- Goodway JD, Branta CF** (2003). Influence Of A Motor Skill Intervention On Fundamental Motor Skill Development Of Disadvantaged Preschool Children. *Research Quarterly For Exercise And Sport*. Volume 74. Doi: <https://doi.org/10.1080/02701367.2003.10609062>
- Gordon-Larsen P, Nelson MC, Popkin BM** (2004). Longitudinal Physical Activity And Sedentary Behavior Trends Adolescence To Adulthood. *American Journal Of Preventive Medicine*, 27(4), 277-283.

- Gottlieb, G** (2001). The Relevance Of Developmental-Psychobiological Metatheory To Developmental Neuropsychology. *Developmental Neuropsychology* 19 (1): 1–9.
- Gökmen H, Karagül T, Aşçı FH** (1995). *Psikomotor Gelişim*, G.S.G.M., Yayın No:139, Ankara
- Gutin B, Manos T, Strong W** (1992). Defining Health And Fitness: First Step Toward Establishing Children's Fitness Standards. *Research Quarterly For Exercise And Sport*. 63(2):128-32.
- Gülaç M** (2014). Anaokuluna Giden 3-5 Yaş Grubu Çocukların Temel Motor Beceri Düzeylerinin Araştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi Ve Spor Ana Bilim Dalı, Kütahya.
- Güler D** (2003). 8-10 Yaş Grubu Erkek Çocuklarda Aahperd Fiziksel Uygunluk Test Bataryasının Sosyo-Ekonomik Düzey İle İlişkilendirilmesi. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Güler Y, Gönener HD, Altay B, Gönener A** (2009). Adölesanlarda Obezite Ve Hemsirelik Bakımı. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, Cilt 4, Sayı:10 S:165.
- Gürbüz E** (2017). Annelerin Tutumlarına Göre Ana Sınıflarına Devam Eden Çocukların Sosyal Beceri Düzeylerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Haga M** (2008). The Relationship Between Physical Fitness And Motor Competence In Children. *Child: Care, Health And Development* 34 (3): 329–34.
- Haibach PS, Greg R, Douglas HC** (2011). *Motor Learning And Development*, Human Kinetics.
- Hamilton M, Goodway JD, Haubenstricker J** (1999). Parent-Asisted Instruction İn Motor Skill Program For At-Risk Preschool Children. *In Adapted Physical Activity Quarterly*. Vol 16, Issue 4. Doi: <https://doi.org/10.1123/Apaq.16.4.415>
- Hands B, Dawne L** (2006). Physical Fitness Differences İn Children With And Without Motor Learning Difficulties. *European Journal Of Special Needs Education* 21 (4): 447–456.
- Hardy LL, King L, Farrell L, Macniven R, Howlett S** (2009). Fundamental Movement Skills Among Australian Preschool Children. *Journal Of Science And Medicine İn Sport. J Sci Med Sport*, Doi:10.1016/J.Jsams.2009.05.010.
- Hasırcı S, Sevimli D, Durusoy EA** (2009). *Gelişim Ve Öğrenme*, Nobel Kitabevi, S. 2-13, Adana.
- Haywood KM, Getchell N** (2005). *Life Span Motor Development* (4th Ed.). Champaign, Il: Human Kinetics.
- Henderson SE, Sugden DA** (1992). *Movement Abc*. Uk: The Psychological Corporation, Harcourt Brace And Co.
- Hill E, Barnett A** (2011). *Movement Difficulties İn Children*. The Psychologist. 24 (1), 34-37.

- Holfelder B, Schott N** (2014). Relationship Of Fundamental Movement Skills And Physical Activity İn Children And Adolescents: A Systematic Review. *Psychology Of Sport And Exercise*,15(4), 382–391.
- Işık M** (2007). *Anasınıfına Devam Eden Beş-Altı Yaş Çocuklarına Sosyal Uyum Ve Beceri Ölçeğinin Uyarlanması Ve Uygulanması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- İnanç BY, Bilgin M, Atıcı MK** (2005). *Gelişim Psikolojisi*, Nobel Kitapevi, Adana.
- Jaakkola T, Washington T** (2013). The Relationship Between Fundamental Movement Skills And Self-Reported Physical Activity During Finnish Junior High School. *Physical Education And Sport Pedagogy*, 18(5), 492–505.
- Janssen I, Leblanc AG** (2010). Systematic Review Of The Health Benefits Of Physical Activity And Fitness İn School-Aged Children And Youth. *International Journal Of Behavioral Nutrition And Physical Activity* 7 (40): 1–16.
- Janz KF, Burns TL, Levy SM, Torner JC, Willing MC, Beck TJ, Gilmore JM & Marshall TA** (2004). Everyday Activity Predicts Bone Geometry İn Children: The Iowa Bone Development Study. *Medicine & Science İn Sports & Exercise*, 36, 1124–31.
- Jersild AT** (1979). *Çocuk Psikolojisi* Günçe G (Ed) S.10, Ankara Üniversitesi Basımevi, 1979.
- Kalish S** (1996). *Çocuğunuz İçin Spor Ve Fitness*. Büyükonat T (Ed) Beyaz Yayınları, İstanbul.
- Kalkavan A** (1996). *Çocuklarda Motorik Gelişim*. Yayımlanmamış Ders Notları. Trabzon
- Kalkavan A Sevinç N** (2006). Çocuklarda Top Yakalama Becerisi Gelişiminin Araştırılması. *9. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi Bildiri Kitabı*, Muğla.
- Kauner M, Roebbers CM** (2012). Cognitive And Motor Coordinative Abilities İn Children Of Different Peer Status Groups İn The First School Year. *Journal Of Development Psychology And Educational Psychology*, 44 Pp. 139-152. Doi: <https://doi.org/10.1026/0049-8637/A000065>.
- Kephart CN, Godfrey BB** (1973). *Movement Patterns And Motor Education*. Prentice Hall, Inc. New Jersey.
- Keskin EÇ** (2019). Seçilmiş Bazı İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Tgmd-1ı Testine Göre Temel Motor Özelliklerinin Araştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Hitit Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Çorum.
- Kılınç N** (2016). 5- 6 Yaş Çocuklarının Sosyal Beceri Ve Problem Davranışları İle Oyun Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Karabük Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Karabük.
- Kım JT** (1999). The Effects Of A Physical Education Program On The Standing Long Jump Performance Of Preschool-Aged Children With Cognitive Delays, Michigan State University, Master Of Arts, S.23-27, Umi, Usa.

- Kiper S** (2016). Anaokuluna Devam Eden 48-71 Ay Aralığındaki Çocukların Yaratıcılık Düzeyleri İle Sosyal BeceriLeri Arasındaki İlişki. Yüksek Lisan Tezi, Çağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Koç S** (2005). *Beden Eğitimi Ve Sporda Beceri Gelişimi*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Köksal G, Özel GH** (2008). *Okul Öncesi Dönemde Obezite*. Hacettepe Üniversitesi-Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme Ve Diyetetik Bölümü, Klasmat Matbaacılık, No: 729, Ankara.
- Kuşin İ** (1999). *Ruh Sağlığı Ve Ahlâk Gelişimi Marmara Üniversitesi Anaokulu/ Anasınıfı Öğretmeni El Kitabı*. Zembat R (Ed) 1. Basım. İstanbul: Ya-Pa Yayınları.
- Küçükaya E** (2000). Okulöncesi 5-6 Yaş Kız Ve Erkek Çocukların Motor Gelişimlerinin Sağlanmasında Oyunun Yeri Ve Önemi. *III. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi*, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Langendorfer SJ, Robertson MA** (2002). Individual Pathways İn The Development Of Forceful Throwing. *Research Of Quarterly For Exercise And Sport*. Volume 73: Issue 3. Pages: 245-256. <https://doi.org/10.1080/02701367.2002.10609018>
- Logan SW, Scrabis-Fletcher K, Modlesky C & Getchell N** (2011). The Relationship Between Motor Skill Proficiency And Body Mass Index İn Preschool Children. *Research Quarterly For Exercise And Sport*, V82 N3 P442-448.
- Logan SW, Webster EK, Robinson LE, Getchell N, & Pfeiffer KA** (2015). The Relationship Between Motor Competence And Physical Activity Engagement During Childhood: A Systematic Review. *Kinesiology Review*, 4, 416–426..
- Lopes PV, Rodrigues PL, Maia RAJ, Malina MR** (2011). Motor Coordination As Predictor Of Physical Activity İn Childhood. *Scandinavian Journal Of Medicine Science İn Sports*, 21(5), 663-669.
- Losse A, Henderson SE, Elliman D, Hall D, Knight E & Jongmans M** (1991). Clumsiness İn Children - Do They Grow Out Of It? A 10 - Year Follow - Up Study. *Developmental Medicine & Child Neurology*. Volume 33 , Issue 1, Pages 55-68. <https://doi.org/10.1111/J.1469-8749.1991.Tb14785.X>
- Lov P** (1979). *Motor Ability And Deaf Research Implications*. Aad. June.
- Lubans DR, Morgan PJ, Cliff DP, Barnett LM & Okely AD** (2010). Fundamental Movement Skills İn Children And Adolescents. *Sports Medicine Volume 40*, Pages1019–1035
- Malina RM** (2001). Physical Activity And Fitness: Pathways From Childhood To Adulthood. *American Journal Of Human Biology*, 13(2), 162–72.
- Mckenzie TL, Sallis JF, Broyles SL, Zive MM, Nader PR, Berry CC, Brennan JJ** (2002). Childhood Movement Skills: Predictors Of Physical Activity İn Anglo American And Mexican American Adolescents? *Research Quarterly For Exercise And Sport*. Vol. 73, Issue 3.

- Mete N** (2020). 03-06 Yaş Grubu Kız Ve Erkek Çocukların Tgmd-İ Testine Göre Motor Gelişim Düzeylerinin Araştırılması, Yüksek Lisans Tezi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Rize.
- Morano M, Colella D, Caroli M** (2011). Gross Motor Skill Performance In A Sample Of Overweight And Non-Overweight Preschool Children. *Int J Pediatr Obes.* Oct;6 Suppl 2:42-6. Doi: 10.3109/17477166.2011.613665
- Muratlı S** (1997). *Antrenman Bilimi Işığında Çocuk Ve Spor.* S. 32-47, Bağırhan Yayınevi, Ankara.
- Nader PR, O'brien M, Houts R, Bradley R, Belsky J, Crosnoe R, Friedman S, Mei Z & Susman EJ** (2006). Identifying Risk For Obesity In Early Childhood. *Pediatrics.* 118(3):E594- E601.
- NASPE** (National Association For Sport And Physical Education) (2012). *State School Health Policy Database.* Http://Www.Naspe.Org/Healthy_Schools/Hs.
- Neslitürk S** (2013). Anne Değerler Eğitimi Programının 5 –6 Yaş Çocuklarının Sosyal Beceri Düzeyine Etkisi. Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Neyzi O, Günöz H, Furman A, Bundak R, Gökçay G, Darendeliler-Baş F.** (2008). Türk Çocuklarında Vücut Ağırlığı, Boy Uzunluğu, Baş Çevresi Ve Vücut Kitle İndeksi Referans Değerleri. *Çocuk Sağlığı Ve Hastalıkları Dergisi*, 51, 1-14.
- O'keeffe SI** (2001). The Relationship Between Fundamental Motor Skills And Sport Specific Skills: Testing Gallahue's Theoretical Model Of Motor Development. Unpublished Doctoral Thesis. Ireland: University Of Limerick.
- Ogden CL, Carroll MD, Flegal KM** (2008). High Body Mass Index For Age Among Us Children And Adolescents, 2003-2006. *Jama.* 299(20):24015.
- Ogden CL, Carroll MD, Kit BK, Flegal KM** (2014). Prevalence Of Childhood And Adult Obesity In The United States, 2011-2012. *Jama.* 311(8):80614. 96.
- Okely AD, Booth ML, Patterson JW** (2001). Relationship Of Physical Activity To Fundamental Movement Skills Among Adolescents. *Med Sci Sports Exercise*, 33(11):1899–904.
- Oktay A** (2004). *Yaşamın Sihirli Yılları: Okul Öncesi Dönem* (5. Baskı). İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Ortega FB, Ruiz JR, Castillo MJ & Sjörström M** (2008). Physical Fitness In Childhood And Adolescence: A Powerful Marker Of Health. *International Journal Of Obesity* 32 (1): 1–11.
- Ömeroğlu E, Büyüköztürk Ş, Aydoğan Y, Çakan M, Kılıç Çakmak E, Özyürek A, Gültekin Akduman G, Günindi Y, Kutlu Ö, Çoban A, Yurt Ö, Koşar H & Karayol S** (2014). Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği Anne -Baba Formuna Ait Norm Değerlerinin Belirlenmesi Ve Yorumlanması. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(2): 103–115

- Ömeroğlu E, Büyüköztürk Ş, Aydoğan Y, Çakan M, Özyürek A, Gültekin G, Günindi Y, Kutlu Ö, Çoban A, Ceylan Ş, Özaydın L, Sert N, Yurt Ö, Koğar H, Karayol S, Ceyhun AT, Atabey D & Oğuz T** (2012). *Okul Öncesi Sosyal Beceri Destek Projesi Eğitim Kitapları Seti: Öğretmen Kılavuz Kitabı*. Fikriala Görsel İletişim Hizmetleri. Isbn:978-605-63300-0-1, Ankara.
- Özdenk Ç** (2007). 6 Yaş Grubu Öğrencilerin Psikomotor Gelişimlerinin Sağlanmasında Oyunun Yeri Ve Önemi, Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Özer DS, Özer K** (2019). *Çocuklarda Motor Gelişim*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Özer K** (2015). *Fiziksel Uygunluk*. Ankara: Nobel Yayınları
- Palut B** (2003). *Sosyal Gelişim Ve Arkadaşlık İlişkileri*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Pate RR, Baranowski T, Dowda M, Trost SG** (1996). Tracking Of Physical Activity İn Young Children. *Medicine & Science İn Sports & Exercise*. 28 (1),92-96.
- Pate RR, Trost S, Dowda M, Ott AE & Ward DS** (1999). Tracking Of Physical Activity, Physical İnactivity And Health-Related Physical Fitness İn Rural Youth. *Pediatric Exercise Science (Pes)*, 11(4), 364–76.
- Payne VP, Isaacs LD** (2008). *Human Motor Development: A Lifespan Approach*. Mountain View, Ca: Mayfield.
- PAGAC (Physical Activity Guidelines Advisory Committee)** (2018). *Physical Activity Guidelines Advisory Committee Scientific Report*. Washington, Dc: Us Department Of Health And Human Services.
- Piek J, Kieviet JF, Aarnoudse C, Oosterlaan J** (2009). Motor Development İn Very Preterm And Very Low-Birth-Weight Children From Birth To Adolescence: A Meta Analysis. *Jama The Of The American Medical Association*. 302(20):2235-42
- Piek JP, Hands B, Licari MK** (2012). Assessment Of Motor Functioning İn The Preschool Period. *Neuropsychology Review* 22 (4): 402–413.
- Powell EC, Caspersen CJ, Koplan JP** (1989). Physical Activity, Physical Fitness And Health: Time To Act. *Jama*. Vol. 267. No, 17.
- Powell EC, Paluch AE, Blair SN** (2011). Physical Activity For Health: What Kind? How Much? How İntense? On Top Of What? *Annual Review Of Public Health*. Vol. 32
- Reilly JJ, Jackson DM, Montgomery C, Kelly LA, Slatter C, Grant S & Paton JY** (2004). Total Energy Expenditure And Physical Activity İn Young Scottish Children: Mixed Longitudinal Study. *The Lancet*, 363 (9404), 211–212.
- Reilly JJ** (2010). Low Levels Of Objectively Measured Physical Activity İn Preschoolers İn Child Care. *Medicine & Science İn Sports & Exercise* 42 (3): 502–7.

- Robinson LE, Stodden DF, Barnett LM, Lopes VP, Logan SW, D'hondt E & Rodrigues LP** (2015). Motor Competence And Its Effect On Positive Developmental Trajectories Of Health. *Sports Medicine*, 45(9), 1273–1284.
- Rogoff B** (2003). *The Cultural Nature Of Human Devolepment*. Oxford University Press.
- Sääkslahti A, Numminen P, Varstala V, Helenius H, Tammi A, Viikari J & Välimäki I** (2004). Physical Activity As A Preventive Measure For Coronary Heart Disease Risk Factors In Early Childhood. *Scandinavian Journal Of Medicine & Science İn Sports*, 14 (3), 143–149.
- Samur AÖ** (2011). Değerlerin Eğitimi Programının 6 Yaş Çocuklarının Sosyal Ve Duygusal Gelişimlerine Etkisi. Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Sarı K** (2001). Temel Psikomotor Becerilerin Gelişimine Farklı Eğitim Kurumları Ve Deneklerin Özlük Niteliklerine Bağlı Değişkenlerin Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Savaşhan Ç, Erdal M, Sarı O, Aydoğan Ü.** (2015). İlkokul Çağındaki Çocuklarda Obezite Görülme Sıklığı Ve Risk Faktörleri. *Türkiye Aile Hekimliği Dergisi*. 19(1):14-21.
- Seven S** (2008). Yedi-Sekiz Yaş Çocuklarının Sosyal Becerilerinin İncelenmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18 (2); 151-174.
- Shenouda L, Gabel L, Timmons BW** (2011). Preschoolers Focus: Physical Activity & Motor Skill Development. *Child Health & Exercise Medicine Program*, 1, 1–2.
- Sibel Ö, Özdemir A, Cansev M, Başak K** (2016). Okul Öncesi Dönem Çocuklarda Malnütrisyon Ve Obezite Prevelansının Değerlendirilmesi: Ankara Örneği. *Dtcf Dergisi*. 56(1). 97.
- Sigmundsson H, Haga M** (2016). Motor Competence Is Associated With Physical Fitness İn Four- To Six-Year-Old Preschool Children. *European Early Childhood Education Research Journal*, 24:3, 477-488, Doi: 10.1080/1350293x.2016.1164411
- Skinner RA, Piek JP** (2001). Psychosocial İmplications Of Poor Motor Coordination İn Children And Adolescents. *Human Movement Science*, Volume 20, Issues 1–2, Sayfa 73-94
- Stodden DF, Goodway JD, Langendorfer SJ, Robertson MA, Rudisill ME, Garcia C & Garcia LE** (2008). A Developmental Perspective On The Role Of Motor Skill Competence İn Physical Activity: An Emergent Relationship. *Quest*, 60, 290-306.
- Strickland E** (2004). Growing Stronger With Purposeful Play. *Early Childhood Today/ Scholastic*; 19(2), Academic Research Library, 6.
- Strong WB, Robert MM, Cameron JRB, Stephen RD, Rodney KD, Bernard G, Albert CH, Aviva M, Patricia AN & James MP** (2005). Evidence Based Physical Activity For School-Age Youth. *The Journal Of Pediatrics* 146 (6): 732–737.

- Sullivan MC, Mcgrath MM** (2003). Perinatal Morbidity, Mild Motor Delay, And Later School Outcomes. *Cambridge University Press*.
Doi: <https://doi.org/10.1017/S0012162203000203>
- Tepeli K** (2007). Büyük Kas Becerilerini Ölçme Testi (Bükböt)'Nin Türkiye Standardizasyonu. Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Thomann CR, Carter AS** (2008). Social And Emotional Development Theories. Marshall H, Janette BB (Eds.), *In Encyclopedia Of Infant And Early Childhood Development* (Pp. 199-207).
- Top E** (2012). İlköğretimde Okuyan 08-12 Yaş Grubu Kız Ve Erkek Çocukların Bruninksoseretsky Ve Tgmd-2 Testlerine Göre Motor Gelişme Düzeylerinin Araştırılması, Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kütahya.
- Trawick-Smith J** (2000). *Early Childhood Development A Multicultural Perspective*, Merrillprentice Hall, Inc. Second Edition, S.198-227, Upper Saddle River, New Jersey.
- Tremblay MS, Leblanc AG, Carson V, Choquette L, Connor-Gorber S, Dillman C, Duggan M, Gordon MJ, Hicks A & Janssen I** (2012). Canadian Physical Activity Guidelines For The Early Years (Aged 0–4 Years). *Applied Physiology, Nutrition, And Metabolism* 37 (2): 345–356.
- Trost SG, Sirard JR, Dowda M, Pfeiffer KA, Pate RR** (2003). Physical Activity In Overweight And Nonoverweight Preschool Children. *International Journal Of Obesity*, 27(7), 834–839
- Tucker P** (2008). The Physical Activity Levels Of Preschool-Aged Children: A Systematic Review. *Early Childhood Research Quarterly* 23 (4): 547–558.
- Ulrich DA** (2000). *Test Of Gross Motor Development*. (Second Edition) Examiner's Manuel, Pro-Ed.
- Ulrich, BD.** (2010). Opportunities For Early Intervention Based On Theory, Basic Neuroscience, And Clinical Science. *Physical Therapy* 90 (12): 1868–1880.
- Ulrich DA** (2017). *Test Of Gross Motor Development*. (Third Edition) Examiner's Manuel, Pro-Ed.
- Vural DE** (2006). Okul Öncesi Eğitim Programındaki Duyuşsal Ve Sosyal Becerilere Yönelik Hedeflere Uygun Olarak Hazırlanan Aile Katılımlı Sosyal Beceri Eğitimi Programının Çocuklarda Sosyal Becerilerin Gelişimine Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Warger CL, Rutherford R** (1996). *Social Skills Instruction: A Collaborative Approach*. Washington: Foundation For Exceptional Innovations.
- Webster EK, Ulrich D** (2017). Evaluation Of The Psychometric Properties Of The Test Of Gross Motor Development-Third Edition. *Journal Of Motor Learning And Development*, 5(1), 45-58. <https://doi.org/10.1123/Jmld.2016-0003>

- Wickstrom LR** (1977). *Fundamental Motor Patterns*. Lea. Febiger, Philedelphia.
- Williams H, Monsma E** (2006). Assessment Of Gross Motor Development İn Preschool Children. Barcken B, Nagle R, (Eds.) *The Psychoeducational Assessment Of Preschool Children*. Lawrence Erlbaum; Hillsdale, Nj.
- Williams HG, Pfeiffer KA, O’neill JR, Dowda M, Mciver KL, Brown WH & Pate PR** (2008). Motor Skill Performance And Physical Activity İn Preschool Children. *Obesity* 16 (6): 1421–1426.
- Williams K, Haywood KM, Vansant A** (1991). Qualitative Assessment Of The Backswing İn Older Adult Throwing. *Research Quaterly For Exercise And Sport*. Volume 62: Issue 3 Pages 340-343. [https://Doi.Org/10.1080/02701367.1991.10608732](https://doi.org/10.1080/02701367.1991.10608732)
- Willingham DB** (1998). A Neuropsychological Theory Of Motor Skill Learning. *Psychological Review*, 105(3), 558–584. [https://Doi.Org/10.1037/0033-295x.105.3.558](https://doi.org/10.1037/0033-295x.105.3.558)
- Wilson SR, Sabee CR** (2003). Explicating Communicative Competence As A Therotecital Term. Gren JO, Sabee CM (Eds.). *In Handbook Of Communication And Social Interaction Skills*. (3–51). Mahwah, Nj: Erlbaum.
- Winnick JP** (2005). *Adapted Physical Education And Sports*. Human Kinetics 4th Edition
- Yalçın G, Akkuş H** (2006). *Çocuk Ve Basketbol*, Nobel Yayın, 1, S.7-8, Ankara.
- Yavuz NF** (2016). Okul Öncesi Dönemde Beden Eğitimi Ve Spor Etkinliklerinin Çocukların Hareket Becerileri Üzerine Etkisinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Karabük Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Karabük.
- Yıldırım Ö** (2011). Yedi Sekiz Yaş Grubu Kız Ve Erkek Çocukların Psikomotor Gelişim Düzeylerinin Tgmd-2 Testine Göre Araştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kütahya.
- Yıldırım İ** (2008). *Eğitim Psikolojisi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yılmaz Bolat E, Kahveci D** (2016). 4-6 Yaş Grubu Çocukların Bazı Değişkenlere Göre Sosyal Becerilerinin Karşılaştırılması. *Turkish Journal Of Primary Education*, 1, 14- 25.
- Zaichowsky BL, Martinek T** (1980). *Growth And Development. The Child And Physical Activity*. The C.U. Mosby Company. Saint Louis.
- Zeybek E** (2007). Ankara Beypazarı İlçe Merkezinde İlköğretimde Okuyan Dokuz Yaş Grubu Çocukların Temel Motorik Özelliklerinin Araştırılması Yüksek Lisans Tezi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Dumlupınar Üniversitesi: Kütahya

EKLER

EK-1: Etik Kurul Onay Formu

T.C.
İSTANBUL GEDİK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Yazı İşleri Müdürlüğü

Dr. 050.01.04
Bu. 151686

Sayı : 20788822-050.01.04 - 151686
Konu : Etik Kurul Kararı Hk. (Araştırmacı Rabia Gamze ECEVİT)

24 Aralık 2019

Sayın Prof. Dr. Mustafa Kamil ÖZER

24.12.2019 tarihli ve 2019/09 sayılı Etik Kurul toplantısında görüşülen, Prof. Dr. Mustafa Kamil ÖZER'in "Okul Öncesi Çocuklarda Motor Beceri, Sosyal Beceri ve Fiziksel Uygunluk Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" adlı başvurusu görüşüldü. Prof. Dr. Mustafa Kamil ÖZER'in "Okul Öncesi Çocuklarda Motor Beceri, Sosyal Beceri ve Fiziksel Uygunluk Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" adlı başvurusunun etik olarak uygun olduğuna katılanların oy birliği ile karar verildi.

Bilgilerinizi rica ederim.

Prof. Dr. Berin ERGİN
(Başkan)

Prof. Dr. Süha ATATÜRE
(Üye)

Prof. Dr. Feride ÖNAL
(Üye)

Prof. Dr. Mehmet Yavuz TAŞKIRAN
(Üye)

Görevli
Doç. Dr. Murat DANIŞMAN
(Üye)

Dr. Öğr. Üyesi Hayrettin MUTLU
(Üye)

Cem Murat TÜRKKAN
Genel Sekreter
(Üye)

Adres : T.C. İstanbul Gedik Üniversitesi Cumhuriyet Mah. İlkbahar Sok. No: 1-3-5 Yakacık 34876 Kartal İstanbul

Telefon : 444 5 438 / Dahili: 1121 Fax : 0216 452 87 17 Ayrıntılı bilgi için: Fatma YILMAZ

EK-2: İl Millî Eğitim Müdürlüğü Onay Kağıdı

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 59090411-20-E.2235776
Konu : Anket ve Araştırma İzin Talebi.

31/01/2020

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi: a) Gedik Üniversitesinin 20.01.2020 tarihli ve 152736 sayılı yazısı.
b) Bakanlığımızın 22.08.2017 tarih ve I 2607291/ 2017/25 No'lu genelgesi.
c) Millî Eğitim Müdürlüğü Araştırma ve Anket Komisyonunun 20.01.2020 tarihli tutanağı.

Gedik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi Rabia Gamze ECEVİT'in " Okul Öncesi Çocuklarda Motor Becerisi, Sosyal Beceri ve Fiziksel Uygunluk Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi" konulu tezi kapsamında, İstanbul ilimizde bulunan anaokullarda; TGMD-3 Fiziksel Uygunluk Testi Ölçümlerinin ne Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeğini uygulama istemi hakkındaki ilgi (a) yazı ve ekleri Müdürlüğümüzce incelenmiştir.

Araştırmacının söz konusu talebi; bilimsel amaç dışında kullanılmaması, **uygulama sırasında bir örneği müdürlüğümüzde muhafaza edilen mühürlü ve imzalı veri toplama araçlarının kurumlarımıza araştırmacı tarafından ulaştırılarak uygulanması, katılımcıların gönüllülük esasına göre seçilmesi, araştırma sonuç raporunun müdürlüğümüzden izin alınmadan kamuoyuyla paylaşılmaması koşuluyla, okul idarelerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda, eğitim-öğretim aksatmayacak şekilde ilgi (b) Bakanlık emri esasları dâhilinde uygulanması, sonuçtan Müdürlüğümüze rapor halinde (CD formatında) bilgi verilmesi kaydıyla Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.**

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Levent YAZICI
İl Millî Eğitim Müdürü

- Ek:
1- Genelge.
2- Komisyon Tutanağı.

OLUR
31/01/2020

Dr. Hasan Hüseyin CAN
Vali a.
Vali Yardımcısı

Millî Eğitim Müdürlüğü Binbirdirek M. İmran Öktem Cad.
No: 1 Eski Adliye Binası Sultanahmet Fatih/İstanbul
E-Posta: sgb34@meh.gov.tr

Bilgi için Aydın BALTA VHKİ
Tel: (0 212) 354 34 0

EK-3: Veli Bilgilendirme Formu

Sayın Veli;

İstanbul Gedik Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Bölümü Yüksek Lisans tezi kapsamında çocuğunuzun katılacağı bu çalışma, “OKUL ÖNCESİ ÇOCUKLARDA MOTOR BECERİ VE SOSYAL BECERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ” adıyla, 01.03.2021 – 31.03.2021 tarihleri arasında yapılacak bir araştırma uygulamasıdır.

Araştırma, 5-6 yaş okul öncesi çocukların motor becerileri ve sosyal becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu çalışmada uygulanacak testler ile grupları yaş, cinsiyet, motor beceri düzeyleri ve sosyal beceri yeterlilikleri açısından araştırmak hedeflenmektedir. Araştırma uygulaması Anket / Ölçüm şeklindedir.

Araştırma T.C. Milli Eğitim Bakanlığı'nın ve okul yönetiminin de izni ile gerçekleştirilmektedir. Araştırma uygulamasına katılım tamamıyla gönüllülük esasına dayalı olmaktadır. Çocuğunuz çalışmaya katılıp katılmamakta özgürdür. Araştırma çocuğunuz için herhangi bir istenmeyen etki ya da risk taşımamaktadır. Çocuğunuzun katılımı **tamamen sizin isteğinize bağlıdır**, reddedebilir ya da herhangi bir aşamasında ayrılabilirsiniz. Araştırmaya katılmama veya araştırmadan ayrılma durumunda öğrencilerin akademik başarıları, okul ve öğretmenleriyle olan ilişkileri etkilemeyecektir. Çalışmada öğrencilerden kimlik belirleyici hiçbir bilgi istenmemektedir. Cevaplar tamamıyla gizli tutulacak ve sadece araştırmacılar tarafından değerlendirilecektir.

Uygulamalar, genel olarak kişisel rahatsızlık verecek sorular ve durumlar içermemektedir. Ancak, katılım sırasında sorulardan ya da herhangi başka bir nedenden çocuğunuz kendisini rahatsız hissederse cevaplama işini yarıda bırakıp çıkmakta özgürdür. Bu durumda rahatsızlığın giderilmesi için gereken yardım sağlanacaktır. Çocuğunuz çalışmaya katıldıktan sonra istediği an vazgeçebilir. Böyle bir durumda veri toplama aracını uygulayan kişiye, çalışmayı tamamlamayacağını söylemesi yeterli olacaktır. Anket çalışmasına katılmamak ya da katıldıktan sonra vazgeçmek çocuğunuza hiçbir sorumluluk getirmeyecektir. Onay vermeden önce sormak istediğiniz herhangi bir konu varsa sormaktan çekinmeyiniz. Çalışma bittikten sonra bizlere telefon veya e-posta ile ulaşarak soru sorabilir, sonuçlar hakkında bilgi isteyebilirsiniz. Saygılarımızla,

Araştırmacı: Rabia Gamze ECEVİT

*Velisi bulunduğum ..... sınıfı ..... numaralı öğrencisi .....
.....'in yukarıda açıklanan araştırmaya katılmasına izin
veriyorum. (Lütfen formu imzaladıktan sonra çocuğunuzla okula geri gönderiniz*).*

.../.../.....

Veli Adı-Soyadı:

İmza:

Telefon Numarası:

EK-4: TGMD-III Ölçeği

Cinsiyet:

Doğum Tarihi:

Boy:

Ağırlık:

	Talimatlar	Performans Kriterleri	1	2	Skor
1- Koşma	İki koniyi 15.24 mt. arayla yerleştirin. İkinci koninin ötesinde, emniyet duruş mesafesi için en az 2.44 ila 3.05 mt. boşluk olduğundan emin olun. Çocuğa "başla" dediğiniz zaman bir koniden diğerine koşabileceği kadar hızlı koşmasını söyleyin. İkinci bir deneme olacak şekilde tekrar edin	1- Kollar, bacakların zıttı yönde hareket eder, dirsekler büküldür. 2- Her iki ayağında yerden kesildiği kısa bir periyot 3- Ayak ucu veya topuk ile yere kısa süreli temas (Düz taban şeklinde koşu olmamalıdır) 4- Yere temas etmeyen bacak kalçaya yakın olacak şekilde 90 derece bükülü olmalıdır.			

Yetenek Puanı:

	Talimatlar	Performans Kriterleri	1	2	Skor
2- Gallop	İki koniyi 7.6 m arayla yerleştirin. Çocuğa, bir koniden diğerine gallop yaparak ilerlemesini ve durmasını söyleyin. İkinci bir deneme olacak şekilde tekrar edin.	1- Kollar bükülür ve ileri savrulularak kuvvet üretilir. 2- Öndeki ayak öne doğru adım atarken arkadaki ayak onun yan hizasında ya da biraz gerisinde olmalıdır , (arkadaki ayak öne geçmemelidir). 3- Her iki ayağında yerden kesildiği kısa bir periyot 4- Ritmik olarak 4 ardışık gallop yapılır.			

Yetenek Puanı:

	Talimatlar	Performans Kriterleri	1	2	Skor
3- Tek Ayakla Sıçrama	İki koniyi 7.6 m.arayla yerleştirin. Çocuğa tercih ettiği ayağı üzerinde 4 kez sıçrama hareketi yapmasını söyleyin (tercih edilen ayağı testen önce belirleyin). İkinci bir deneme olacak şekilde tekrar edin	1- Sıçrama için kullanılmayan bacak kuvvet üretmek için sarkık durumda ileriye doğru salınım yapar. 2- Sıçrama için kullanılmayan bacağın ayağı, sıçrama bacağının arkasında kalır (önüne geçmez). 3- Kollar bükülür ve ileri savrulularak kuvvet üretilir. 4- Tercih edilen ayağın üzerinde, durmadan 4 defa art arda sıçranır.			

Yetenek Puanı

	Talimatlar	Performans Kriterleri	1	2	Skor
4- Sekme (Skip)	İki koniyi 9.2 m. arayla yerleştirin. Çocuğa bir koniden diğerine sekme hareketiyle ilerlemesini söyleyin. İkinci bir deneme olacak şekilde	1- İleri adım alırken aynı ayakla sekme hareketi yapar. 2- Kollar bükülür ve bacaklara zıt yönde ileri savrulularak kuvvet üretilir 3- Ritmik olarak 4 ardışık sekme yapılır.			

	tekrar edin.				
--	--------------	--	--	--	--

Yetenek Puanı:

	Talimatlar	Performans Kriterleri	1	2	Skor
5- Durarak Uzun Atlama	Yerde bir başlama çizgisi işaretleyin. Çocuğun çizginin gerisinde olmasını sağlayın. Çocuğa, atlayabildiği kadar uzağa atlamasını söyleyin. İkinci bir deneme olacak şekilde tekrar edin.	1- Sıçramanın öncesinde her iki diz bükülür ve kollar vücudun gerisine uzatılır. 2- Kollar başın üzerine kadar, ileri ve yukarı kuvvetli bir şekilde uzatılır. 3- Her iki ayak aynı anda yerden kalkar ve iner. 4- İnişte kollar aşağı doğru kuvvetli bir şekilde itilir.			

Yetenek Puanı:

	Talimatlar	Performans Kriterleri	1	2	Skor
6- Kayma	İki koniyi 7.6 m arayla yerleştirin. Çocuğa, bir koniden diğerine kaymasını ve geri gelmesini söyleyin. İkinci bir deneme olacak şekilde tekrar edin.	1- Vücut, omuzlar yerdeki çizgiyle aynı hizada olacak şekilde, yana döndürülür 2- Yana bir adım atarken gerideki ayak diğer ayağın yanındaki bir noktaya kadar kayar. 3-Arka arkaya en az 4 defa tercih edilen tarafa doğru kayma. 4-Arka arkaya en az 4 defa diğer tarafa doğru kayma.			

Hareket ikincil test ham puanı (6 yetenek puanı toplamı)

	Talimatlar	Performans Kriterleri	1	2	Skor
1-Sabit Bir Topa Çift Elle Vurma	Çocuğun bel hizasına gelecek şekilde topu standa yerleştirin. Kum yığınının topu yerleştirin. Çocuğa topa sert ve düz bir şekilde vurmasını söyleyin. İkinci bir deneme olacak şekilde tekrar edin.	1- Baskın el sopayı baskın olmayan elin yukarısında olacak şekilde tutar, 2- Vücudun tercih edilmeyen tarafındaki kalça/omuz karşıya bakar. 3- Salınım sırasında kalça ve omuzlar geri ve ileri dönme hareketi yapar. 4- Tercih edilmeyen ayak ile topa doğru adım alınır.			

Yetenek Puanı

	Talimatlar	Performans Kriterleri	1	2	Skor
2- Tek El ile, Sıçraya n topa El Önü vuruş.	Plastik raket ve topu çocuğa verin. Çocuğa topu havaya kaldırıp elinden bırakmasını söyleyin (top yaklaşık olarak bel hizasında sekmeli). Top sektikten sonra duvara doğru vurmasını söyleyin. İkinci bir deneme olacak şekilde tekrar edin.	1- Top sekerken raketin geriye doğru salınımı. 2- Tercih edilmeyen ayak ile topa doğru adım alınır. 3- Topa duvara doğru gidecek şekilde vurur. 4- Raket tercih edilmeyen omuza doğru harekete devam eder.			

Yetenek Puanı

	Talimatlar	Performans Kriterleri	1	2	Skor
3- Durara k Tek elle top sürme	Çocuğa, ayaklarını hareket ettirmeden, elini kullanarak, topu 4 kere zıplatmasını ve topu tutarak durmasını söyleyin. İkinci bir deneme olacak şekilde tekrar edin.	1-Topa tek eliyle, yaklaşık bel hizasında temas eder. 2- Topu parmak uçlarını kullanarak iter (yani topu tokatlamaz) 3- Ayaklarını hareket ettirmeden topun kontrolünü sağlayarak 4 ardışık top zıplatma yapar.			

Yetenek Puanı:

	Talimatlar	Performans Kriterleri	1	2	Skor
4- Çift El Yakala ma	Birbirinden 4.6 m. uzaklıkta iki çizgi işaretleyin. Çocuk bir çizgide ve atıcı dizgide durur. Topu Çocuğun göğüs hizasına gelecek şekilde alttan atın. Çocuğa, topu 2 eliyle yakalamasını söyleyin. Sadece çocuğun göğüs seviyesine atılan topları sayın. İkinci bir deneme olacak şekilde tekrar edin.	1-Çocuğun elleri, dirsekleri bükülü olacak şekilde vücudun önünde yer alır. 2-Topun gelişi ile birlikte kollar topa doğru uzatılır. 3-Top sadece ellerle yakalanır.			

Yetenek Puanı

Beceri	Talimatlar	Performans Kriterleri	1	2	Skor
5- Duran Topa Ayakla vurma	Duvardan 6.1 m uzaklığa bir çizgi ve bu çizgiyle arasında 2.4 m aralık olacak şekilde ikinci bir çizgi çizin. Topu duvara yakın olan birinci çizgiye yerleştirin. Çocuğa kısa bir hızlanma koşusunun ardından topa sert bir şekilde duvara doğru vurmasını söyleyin. İkinci bir deneme olacak şekilde tekrar edin.	1-Topa hızlı ve akıcı şekilde yaklaşılır, 2- Çocuğun topa temasından hemen önce uzatılmış bir adım atması veya sıçrama yapması 3-Vuruş yapmayan ayak topa yakın bir noktaya yerleştirilir. 4- Topa tercih edilen ayağın üstü veya içi ile vuruş yapılır (ayak parmak ucu kullanmadan).			

Yetenek Puanı:

	Talimatlar	Performans Kriterleri	1	2	Skor
6- Yukarıd an top atışı	Duvara 6 m mesafe olacak şekilde yere bant yapıştırın. Çocuğun duvara dönük olacak şekilde çizginin gerisinde durmasını sağlayın. Çocuğa, topu duvara doğru sertçe fırlatmasını söyleyin. İkinci bir deneme olacak şekilde tekrar edin.	1- Topu atma, el ve kolun aşağı doğru hareketi ile başlatılır. 2- Topu atan elin zıt tarafındaki kalça ve omuz, topun atılacağı duvara bakacak şekilde döndürülür. 3- Atış elinin tersindeki ayak ile duvara doğru adım alınır. 4- Atış yapan el, topu attıktan sonra takibe devam eder. Kol atış yapılmayan taraftaki kalça hizasına doğru hareket eder.			

Yetenek Puanı

	Talimatlar	Performans Kriterleri	1	2	Skor
7- Aşağı- dan top	Duvara 4. 6 m mesafe olacak şekilde yere bant yapıştırın. Çocuğun duvara dönük olacak şekilde çizginin gerisinde	1- Tercih edilen el aşağı ve geriye gövdenin arkasına doğru salınım yapar. 2- Atış elinin tersindeki ayak ile			

atışı	durmasını sağlayın. Çocuğa, topu alttan atmasını ve duvara isabet ettirmesini söyleyin. İkinci bir deneme olacak şekilde tekrar edin.	ileriye doğru adım alınır. 3-Top yerde zıplamadan direkt duvara vuracak şekilde atılır. 4-Top bırakıldıktan sonra el göğüs hizasına kadar takibe devam eder.			
-------	---	--	--	--	--

Nesne Kotrolu ikincil testi ham skoru (7 adet beceri puanının toplamı)

EK-5: Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme (OSBED) Ölçeği

	Hemen Hemen Hiç	Nadiren	Bazen	Çoğu Zaman	Hemen Hemen Her Zaman
2. Çocuğun Doğum Tarihi: ____ / ____ / ____ (gün/ay/yıl)					
3. Çocuğun cinsiyeti: ( ) Kız ( ) Erkek					
I. BAŞLANGIÇ BECERİLERİ (1-12)					
01. Selamlaşma: Başkalarıyla karşılaştığında sözle ya da bedeniyle selam verir mi?	1	2	3	4	5
02. Akranlarına ismiyle hitap etme: Akranlarıyla konuşurken isimleriyle hitap eder mi?	1	2	3	4	5
03. Kendini tanıtmama: Yeni tanıştığı insanlara kendini tanıtır mı?	1	2	3	4	5
04. Anlaşılır bir ses tonu ile konuşma: Konuşurken anlaşılır ses tonu kullanır mı?	1	2	3	4	5
05. Başkalarını tanıtmama: Yanındaki insanları gerektiğinde başkalarına tanıtır mı?	1	2	3	4	5
06. Teşekkür etme: Kendisine bir iyilik yapıldığında, bir hediye verildiğinde veya iltifat edildiğinde teşekkür eder ya da başka bir sözle vefasını gösterir mi?	1	2	3	4	5
07. İzin isteme: Gerektiği durumlarda bir işi yapmadan önce anne baba, öğretmen ya da diğer yetişkinler ve arkadaşlarından izin ister mi?	1	2	3	4	5
08. Özür dileme: Yanlış bir davranış yaptığında özür diler mi?	1	2	3	4	5
09. Yardım isteme: İhtiyaç duyduğunda, yardım edebilecek kişilerden yardım ister mi?	1	2	3	4	5
10. Vedalaşma: Bulunduğu ortamdan ayrılırken hoşça kal, iyi geceler, allahısmarladık vb.veda sözcükleri kullanır mı?	1	2	3	4	5
11. Soru sorma: Merak ettiği bir konuda uygun soru ifadesi ve ses tonuyla soru sorar mı?	1	2	3	4	5
12. Duygularını ifade etme: Ne hissettiğini sözel olarak ifade eder mi?	1	2	3	4	5
II. AKADEMİK DESTEK BECERİLERİ (13-24)					
13. Dinleme: Başkaları konuştuğunda dinler mi? (Dinlediği kişiyle göz teması kurarak sözünü kesmeden, jest ve mimikleriyle dinlediğini belli eder mi?)	1	2	3	4	5
14. Soruya cevap verme: Kendisine bir soru yöneltildiğinde uygun şekilde açıklamaya çalışır mı?	1	2	3	4	5
15. Yönergelere uymama: Verilen yönergeleri anlar ve yönergeye uygun davranışlar gösterir mi?	1	2	3	4	5

16. Alternatif çözümler üretebilme: Var olan probleme ilişkin farklı çözümler önerilebilir mi?	1	2	3	4	5
17. Başladığı etkinliği sonlandırma: Başladığı bir işi bitirene kadar devam eder mi?	1	2	3	4	5
18. Kendini meşgul etme: Kendisini oyalayacak etkinlikler bulup zaman geçirebilir mi?	1	2	3	4	5
19. Amaca ulaşmak için çaba gösterme: Belirlenen amaca ulaşmak için gerekli davranışlarda bulunur mu?	1	2	3	4	5
20. Uygun zamanda söze girme: Söze girmek için uygun zamanı bekleyip söze girer mi?	1	2	3	4	5
21. Söz alma: Söz almak istediği zaman nazik bir ifade ya da beden dilini kullanarak söz ister mi?	1	2	3	4	5
22. Düşüncelerini ifade etme: Düşüncelerini sözel yollarla ifade eder mi?	1	2	3	4	5
23. Eleştiri yapma: Kırıcı olmadan nazik ifadelerle eleştiri yapar mı?	1	2	3	4	5
24. Eleştiriye açık olma: Kendisine yönelik eleştirileri kızmadan sabırla dinler mi?	1	2	3	4	5
III. ARKADAŞLIK BECERİLERİ (25-37)					
25. Arkadaşlarının duygularını anlama: Arkadaşlarının konuşmalarından onların üzüntülü ya da sevinçli gibi hangi duygulara sahip olduklarını anlar mı?	1	2	3	4	5
26. Başkalarının haklarını koruma: Arkadaşının hakkını korumak için çaba harcar mı?	1	2	3	4	5
27. Arkadaşlarının fikirlerine uygun tepki verme: Arkadaşları farklı fikirler beyan ettiğinde, beyan edilen görüşe katılıp katılmadığını sözlü ya da beden diliyle nazik bir şekilde ifade eder mi?	1	2	3	4	5
28. Arkadaşlarıyla işbirliği yapma: İhtiyaç olduğunda arkadaşlarıyla işbirliği yapar mı?	1	2	3	4	5
29. Arkadaşlarını takdir edebilme: Arkadaşlarının takdir edilecek davranışlarını takdir eder mi?	1	2	3	4	5
30. Akran gruplarına katılma: Uygun yolları kullanarak devam etmekte olan bir aktivite ya da gruba katılır mı?	1	2	3	4	5
31. Sırasını bekleme: Sıra beklemesini gerektiren durumlarda kendi sırasının gelmesini bekler mi?	1	2	3	4	5
32. Paylaşma: Oyuncaklarını ya da materyallerini arkadaşlarıyla paylaşır mı?	1	2	3	4	5
33. Yardım önerme: Arkadaşları yardıma ihtiyaç duyduğunda ya da açıkça yardım istediklerinde yardım önerir mi?	1	2	3	4	5
34. Oyuna davet etme: Arkadaşlarını oyuna davet eder mi?	1	2	3	4	5

35. Oyunun sonuçlarını kabul etme: Oyunun sonucuna ilişkin duygu ve düşüncelerini sakın bir şekilde söyler mi?	1	2	3	4	5
36. Oyunun kurallarına uyma: Oyun oynarken oyunun gerektirdiği kurallara uyar mı?	1	2	3	4	5
37. Arkadaşlarının duygularına uygun tepki verme: Arkadaşlarının içinde bulunduğu duygu durumuna (sevinçli, hüzünlü, kızgın vb.) göre uygun tepkiler verir mi?	1	2	3	4	5
IV. DUYGULARINI YÖNETME BECERİLERİ (38-49)					
38. Duygularını başkalarını rahatsız etmeden gösterme: Duygularını, başkalarını fiziksel ya da sözel olarak rahatsız etmeden gösterir mi?	1	2	3	4	5
39. Engellenme durumuyla baş etme: Engellendiğinde sakın kalıp durumu kabul eder mi?	1	2	3	4	5
40. Hatalarıyla baş etme: Hata yaptığını kabul eder, söyler ve hatasını telafi edecek alternatif çözüm yolları arar mı?	1	2	3	4	5
41. Başkalarının duygularını anlama: Başkalarının jestlerinden, mimiklerinden ya da konuşmalarından neler hissettiğini anlar mı?	1	2	3	4	5
42. Baskı altında sakın kalma: Kendini baskı altında hissettiğinde duygularını kontrol edip sakın kalır mı?	1	2	3	4	5
43. Alay etmeyle baş etme: Kendisiyle alay edildiğinde, duygusunu ifade ederek ya da görmezden gelerek alay etme durumuyla baş eder mi?	1	2	3	4	5
44. Hayır cevabını kullanma: Yapmak istemediği durumları nedenleriyle ifade ederek karşısındakini kırmadan hayır der mi?	1	2	3	4	5
45. İsteğini erteleme: İsteğinin ertelenmesi gerektiği durumlarda sakince bekler mi?	1	2	3	4	5
46. Tepki vermeden önce düşünme: Tepki vermeden önce sonuçları hakkında düşünerek ona göre tepki verir mi?	1	2	3	4	5
47. Hayır cevabını kabul etme: Kendisine hayır cevabı verildiğinde ısrar etmeden kabullenir mi?	1	2	3	4	5
48. Hakkını koruma: Hakkını başkalarına zarar vermeden korur mu?	1	2	3	4	5
49. Kendiliğinden çözülecek sorunları görmezden gelme: Müdahale etmeden çözülebilecek sorunları tepki vermeden bekleyebilir mi?	1	2	3	4	5

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı: Rabia Gamze ECEVİT

EĞİTİM DURUMU

- İstanbul Gedik Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Anabilim Dalı, 2018-2021
- İstanbul Gedik Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü, 2014-2018.